N. A.

Paramarahasya - Chapter 1-16

परमरहस्य - अध्याय 1-16

Marathi

Paper - Handwritten

N. A.

152 Folio

9.2" X 6.4"

Incomplete

नं० २५८

॥परमरहस्यप्रारंभलिखीते॥

॥ओं॥

॥ श्रीगणेशायनमः ॥ श्रीसरस्वतियनमः ॥ श्रीगुरुभ्योयनमः ॥ रह श्री
श्रीगुरुलिंगायेनमः ॥ श्रीगुरुलिंगजंगमायनमः ॥ बसवादी
प्रमथायनमः ॥ चेन्नबसवायेनमः ॥ संगनबसवायनमः ॥ यमे
बसवायनमः ॥ कुडलसंगमनाथायनमः ॥ गोहेस्वरायनमः ॥
अमरगनंगळीगेशरणु ॥ रुद्रगनंगळीगेशरणु ॥ सिव
गनंगळीगेशरणु ॥ असंख्यातगणंगळीगेशरणु ॥ आदी
बसव ॥ अनादीबसव ॥ नीलसरबसव ॥ निसमुत्तबसव ॥
सरस्वरूपबसव ॥ बसवराजायशरणु ॥ येकनेरईपत्तुअमर
गनंगळीगेशरणु ॥ शिवायशरणु ॥ सदाशिवायशरणु ॥ अ
रुवत्तुमूरपुरातनरीगेशरणु ॥ रुद्रायशरणु ॥ माहागुरुप्रभु
रायायशरणु ॥ अवरीगआगगणप्रिवाच्यारकोसेपंने

तीर्थप्रसादनिसनेमशीवभक्तारगेशरणु॥श्रीसंभाय
रारणु॥श्रीवीश्वेस्वरायनमः॥आताचतुर्थाचार्यीकररारण॥
रेवणासीधमरुळसिधजाण॥तिसरायकोरामयाशानीपू
र्ण॥चोथातोपंडीताराध्य॥१॥हे चहुयूगी आचार्यचारी॥हेमू
ख्यशिवाचारआच्यारी॥ह्मणोनीपरमरहस्यग्रंथाकारी॥वं
दीलेम्या॥२॥ॐ नमोसद्गुरु कैवल्यदानी॥आगम्यआगो
चेर अद्वैतपणी॥आविनाशअनिर्वचनी॥अनूपम्यतुस्वा
मी॥३॥आनामतुअपरंपरा॥श्रीगुरुमूर्तिनागेस्वरा॥नागे
षहेआउनावजीदातारा॥यहवीआनामतू॥४॥तुजरुपना
रेखनानाम॥जहिभक्तीधरोनिठेवीले१रम॥यहवीवेदशा
स्त्रासीअगम्य॥अगोचेरतु॥५॥१रीभक्तालागीआकार

ळासी ॥ ह्मणोनि गुरुरूप होउनी भक्ता तारीसी ॥ आत्मा पीरम
रहस्यासी ॥ टीका करावया ॥ ६ ॥ स्फूर्ति उन्मेष देउन ॥ स्वयवाच
चीवाचा होउन ॥ परमरहस्य घोळ्उन ॥ अक्षरवद वीतु स्वामी
॥ ७ ॥ मत वनन नेवीवेक प्रबंधु ॥ बाला नेणे साहीत्य संगीत श
ब्दु ॥ यथे कृपा दृष्टी या होनि प्रबंधु ॥ चालवा स्वामी ॥ ८ ॥ ऐसे
विनउनी भूमी न्यासीला माथा ॥ तव कृपा आली श्रीगुरुना
था ॥ बारे वरदे धका ल हता ॥ टीका करी परमरहस्याची ॥ ९ ॥
श्रीगुरु वाक्य ऐकोन ॥ कर कमळ जोडीले दोन्ही ॥ तुमचीया
वरदाने ग्रंथ पूर्ण गुणी ॥ निर्मीन आता ॥ १० ॥ आता विनउ
श्रीसिवगण प्रमथा ॥ चरणावरी ठेवोनी माथा ॥ सावध व्हावे
निरोन आता ॥ टीका परमरहस्याची ॥ ११ ॥ सिवगणा साव २

टीकाकरीपरमरहस्याची ॥ ९ ॥ श्रीगुरूवाक्यऐकोनी ॥ करकमळ
जोडोल्केदोन्ही ॥ तुमचीयावरदानेग्रंथपूर्णगुणी ॥ निर्मीनआता
॥ १० ॥ आताविनउश्रीशिवगणप्रमथा ॥ चरणावरिठेवोनीमाथा ॥
सावधकोवेनिरोपीनआता ॥ टीकापरमरहस्याची ॥ ११ ॥ शिवगणा
सावधहोईजेऐसे ॥ बोलीलोतेकेवळआज्ञानपिसे ॥ सावधकोवे
ह्मणीतल्केसे ॥ आज्ञानअसे ॥ १२ ॥ शिवगणकायअसतीअसा
वधान ॥ त्यातयासीह्मणीतल्केहोवेसावधान ॥ तेसदासावधशि
वगण ॥ मीबोलीलोतोआन्यावे ॥ १३ ॥ तरीआन्यावोतोक्षमाकी
जे ॥ पीतीयाप्रमाणसाहोनिजरीजे ॥ मजअपत्यातेकृपादृष्टीपाही

जे॥ शिवगणतुह्मी॥१४॥ तुह्मी शिवगणसमर्थ॥ गुणआगळे कृपा
वंत॥ मी तुमचे आनाय॥ ह्मणोनी सलगीने बोलिलो॥१५॥ तु
ह्मा अवदान याह्मनीतलेते खोटे॥ तुमचे आवदान घाउनी संतुष्टे॥
ऐसे बोलनी घतीकेचरणीं ठे॥ जे आनंदा तुह्मी॥१६॥ मी परिहार
देउ कासया आता॥ तुमचे तुह्मी वदवाल ग्रंथा॥ टीकाकरवाल तु
ह्मी आपुल्या स्वार्थी॥ परमरहस्याची॥१७॥ हा ग्रंथ संवाद शिवगो
रीचा॥ आणिनी जठे वातुह्मा शिवगणाचा॥ यालागी बोलवाल
मासी वाचा॥ आपुलीया सूखालागी॥१८॥ तुह्मी सूख संवादी आ
श्री॥ अनंद॥ परी जड जीव तरती तुमच्याप्रसादे॥ यालागी टीकाकरवाल

स्यानंद॥मजरंकाकरवी॥१९॥नवश्रोतेशिवगणबोलती॥आ
तापरीहारदेसीकिती॥शिवेकायबोधीलेपार्वती॥तीरोपीआता
॥२०॥बरवेस्वामीम्हनोनी॥मायाठेविलीचरनी॥पार्वतीसीबोधीसु
लपाणी॥तेनीरोपूआता॥२१॥आधीपुसेलगुरूमाहात्म्य॥मग
पुसेलपरमरहस्यउत्तम॥पार्वतीनेहृदईधरूनीप्रेम॥पूसतीजा
हली॥२२॥श्लो०॥कैलासशिखरेरंम्यभक्तीसाधनहेतवे॥प्रणम्य
पार्वतीभक्त्याशंकरंपरीपृछेती॥१॥टीका॥कैलासशिखरेरम्यस्थ
ळि॥भक्तिसंधानधरूनिपुसेहिमंतबाळी॥प्रणम्यकरूनीतय
वेळि॥पुसेशंकरासी॥२३॥श्लो०॥भगवन्सर्वधर्मोणांज्ञान[illegible]

॥४॥ वर्द्धननायकं॥ ब्रह्मैकरूपयादेवगुरू माझालेमुत्तमं॥२॥ टीका॰
सर्वधर्मासिकोणधाणी॥ ज्ञानविज्ञानवर्तेजयापासोनी॥ रोनिरोपा
बा भगोन्कैवल्यदानी॥ कैसामहिमातयागुरूचा॥२४॥ पार्वेयूवा॰
योगुरूः सशिवप्रोक्तायगु सगुरूः स्मृतः॥ भक्तिमुक्तीप्रदातारं तस्मैश्री
गुरवेनमः॥३॥ टी॰॥ जोपरमात्मापरमेस्वरू॥ तोचिसदासीवसर्वासी
सद्गुरू॥ तोचीभक्तिमुक्तीदेताउदारू॥ निजभक्तासी॥२५॥ ~~तोचि~~
~~सोनि सद्गुरू तो भक्तिमुक्ति देताउदारू॥ निजभक्तासी~~ तोचि
ज्ञानविज्ञाननायक॥ तोचीधर्मकर्मासिसाद्यक॥ तोचिव्रततपा ॥४॥
सिनायक॥ सद्गुरूतोचिजाणोजे॥२६॥ आताभक्तिनेकोणकैसी॥

५

५

ज्ञानविज्ञानह्मणवेकवणासी॥धर्मकर्मनिर्णयासी॥निरोपाह्मणे
पार्वती॥२७॥शंकरह्मनेवोगौरिजे॥आताप्रश्ननिर्णयऐकवोजे॥
ऐकोनीहृदयीधरीजे॥विश्वासूनी॥२८॥एकनिजभक्तिजेबोली
जे॥वस्तुअनुसंधानीअखंडआसिजे॥सर्वभूतीवस्तुवेसममानी
जे॥यानावनीजभक्ती॥२९॥हेनीर्गुणभक्तिबोलीजे॥आन्यचन्ना
मस्मरण कीजे॥तेसगुणभक्तीवोळखीजे॥मूक्तीतेऐक॥३०॥
मूक्तीद्वीघाआसती॥यकसगुणच्यारीमुक्ती॥काळाचीकावीहोय
वाजती॥चहुचीयामाथा॥३१॥नीर्गूनसायूज्यतापाचवीजाणी
जे॥तेस्वयेपरब्रह्मचिहोईजे॥देहयेताजाताआखंडआसीजे॥

सहजमुक्त तो ॥ ३२ ॥ जेवी लहरी क्षीरसागराचा ॥ संगत्यान संगे सागरसा
चा ॥ तैसा देह संगतेचा ॥ पुतळा चितो ॥ ३३ ॥ स्वयें तद्रूप होनें आपन
नाही कर्म क्रियाबंधन ॥ सोहं सिद्धी सदा सावधान ॥ तेचि मुक्तिपद
वोपावेती ॥ ३४ ॥ पीड ब्रह्मांडाचा जाणे निझाडा ॥ सच्चिदानंदाची नी
वाडा ॥ करून निजाणि जतवपूढा ॥ या नाव ज्ञान ॥ ३५ ॥ जाणो निरे
चि होईजे ॥ जालेपणाचा आठव अटीजे ॥ जाणी वज्ञानाची निमे
मग सहज ॥ विज्ञान तेचि जाण ॥ ३६ ॥ धर्म तो कुळधर्म जाणीजे
आपुले कुळधर्मी निरंतर वर्तीजे ॥ आधर्मीची सीग निमे सहजे ॥ तो
चि धर्म वोपावेती ॥ ३७ ॥ कर्म ते क्रियाकर्म जाणीजे ॥ वर्णाश्रमाची कि
यातिं पुन कीजे ॥ फळाशा टाकोनी निःकामबुद्धी आचरिजे ॥ तेची

॥६॥ शुद्धकर्म॥३८॥ऐसाजोमोक्षकीभूकाज्ञानदाता॥धर्मक्रियाकर्मसर्व
भोक्ता॥तोसद्गुरुसदाशिवकर्ताहोता॥तैसीयासद्गुरुसीनमोन
मो॥३९॥श्लो०॥चैतन्यंशाश्वतंशांतंव्योमातीतंनिरंजनं॥नादबिं
दुकलातीतंतस्मैश्रीगुरवेनमः॥४॥टी०॥पिंडब्रह्मांडव्यापीसर्वा
गी॥यापारचेतन्यअंतरीअंगअसंगी॥जडातेचेतवीचेतन्यरूपां
गी॥ऐसासद्गुरुतोचिजाणिजे॥४०॥शाश्वतंह्मणीजेसदाअसता
असुईअजेरामरसदोदीत॥ह्मणोनीनावशाश्वत॥श्रीगुरुपदते॥
४१॥शांतह्मणीजेकाहीकर्तृत्वनाही॥षड्विकारषड्ऊर्मीनुठवीकाही॥
मनबुद्धीजेथेह्मणोनिशांतपाही॥सदासद्गुरुस्वरूप॥४२॥व्योमाती ॥६॥

तह्मनीजेआकाशाविरहोत॥ निरंजनजेजनघणव्योप्नीआती
त॥नादबिंदूकळाज्योतीरहोत॥ऐसीयासद्गुरूसीनमोनमो॥४३॥
॥श्लो०॥स्थावरंजंगमाधारंनिर्मळंस्थिरमेवच॥जगद्वंदितपादायत
स्मैश्रीगुरवेनमः॥५॥टी०॥पृथ्वीपर्वतवृक्षस्थावरबोलीजे॥चळन
वळनहालतबोलतेजगह्मणिजे॥यासमग्रासआधारजे॥तेगुरु
रूपवोदेवी॥४४॥जेनीर्मळत्रिगुणमळासी॥जेस्थीरगंभीरव्यापक
सर्वासी॥त्रिजगवंदीतजयापदासी॥तयासद्गुरूसीनमोनमो॥॥
४५॥श्लो०॥स्थावरंनिर्मलंशांतंजंगमंस्थीरमेवच॥व्याप्तंयेन
जगत्सर्वंतस्मैश्रीगुरवेनमः॥६॥टी०॥स्थावरनिर्मळआणीशांत॥

जंगमस्थिरसमस्त॥ यासर्वांसीव्यापूनीजोआसे॥तयाश्रीगुरू
सीनमोनमो॥७६॥श्लो०॥ज्ञानशक्तिसमारूढंतत्वमालाविभूषीतं॥
आज्ञानांधतमोसूर्यंतस्मैश्रीगुरवेनमः॥८॥टी०॥जोज्ञानशक्ति
आरूढहोउन॥त्वेवानीतत्वमालाचेभूषन॥जोआज्ञानांधःकार
छेदीनाभान॥तयाश्रीगुरूसीनमोनमो॥८७॥श्लो०॥आखंडमं
डलाकारंव्याप्तंयनचराचरं॥तत्पदंदर्शीतंयेनतस्मैश्रीगुरवेनमः॥
॥८॥जेवस्तुआखंडमंडलाकार॥जोव्यापूनआसेचराचर॥तेपद
जो दयकरीनीरंतर॥तयाश्रीगुरूसीनमोनमो॥८८॥श्लो०॥
ब्रह्माविष्णुचरूद्रश्चईश्वरस्वसदासीव॥यतःमंगताश्चैवतस्मैश्री

परम

रहस्य

गुरवेनमः॥ ९॥ टी॰॥ ब्रह्माविष्णुअणीरूद्र॥ सदासीवादीसर्वीवरा
र॥ ज्यानरुमाजीहोतीजातीनिरंतर॥ तयाश्रीगुरूसीनमोनमो
॥ श्लो॰॥ गुरूदेमाहादेवो॥ गुरूदेवोशिवः॥ गुरूदेवासरंनास्ती
तस्मैगुरवेनमः॥ १०॥ टी॰॥ गुरूतोचिमाहादेवो॥ गुरूतोचीसदा
शीवो॥ गुरूपरतानाहीदेवो॥ ह्मणोनीगुरूसीभजीजे॥ ५०॥ ब्रह्मा
विष्णुमहेश॥ हे श्रीगुरूचेबंश॥ तीन्हीदेवध्यातीगुरूस॥ यालागी
गुरूसीनमोनमो॥ ५१॥ श्लो॰॥ आज्ञानतिमीरांधस्यज्ञानांजन
शलाकया॥ चक्षुरून्मीलतेयेनतस्मैश्रीगुरवेनमः॥ ११॥ टी॰॥

८ अज्ञानत्रिगुणअंधकार ॥ ज्ञानांजनलेउनीकेलादूर ॥ ज्यानेप्र
काशचक्षूकेलानिरंतर ॥ तयागुरूसीनमोनमो ॥ ५२ ॥ श्लो० ॥ भवा
रण्यप्रवेशस्यदिग्मोहभ्रांतीचेतसः ॥ यनमेदर्शितंयेनतस्मैश्रीगु
रूवेनमः ॥ १२ ॥ टी० ॥ भवसंसाराररण्यवनी ॥ अहंभ्रांतीभ्रमतादि
शाभूलेनी ॥ तेथेकामक्रोधव्याघ्रसिंहवेढुनी ॥ ग्रासूआरंभी
ले ॥ ५३ ॥ तेथेभेटलाकृपानीधानी ॥ ज्यानेदूरश्वापदेटाळीलीछे
दुनी ॥ सूपंथीलावीलेशुद्धबोधुनी ॥ तयाश्रीगुरूसीनमोनमो ॥
॥ ५४ ॥ श्लो० ॥ आनंतजन्मसंप्राप्तंकर्मंधनविदाहीने ॥ ज्ञानानलप्र ८
भावेनतस्मैश्रीगुरूवेनमः ॥ १३ ॥ टी० ॥ अनंतजन्मप्राप्तकाह्मणसी ॥

कर्मेधर्मेहोनवर्ततायजेन्मासी॥ ज्ञानानळेदग्धकेलेयाकर्मेका
तयाश्रीगुरूसीनमोनमो॥५५॥ इतीपरमरहस्यग्रंथामृत॥ टीका
करनीशाकत॥ मन्मथशिवलींगकत॥ गतोसमासआध्यायपहीला
असे॥५६॥ इतीश्रीपरमरहस्यग्रंथानुवादेउमामहेश्वरसंवादे
गुरूमाहात्म्यकथानिर्णयनीरोपणंनामप्रथमोगती॥१२॥
वोव्या॥५७॥ समासमंगलमहा॥ श्री॥ श्री॥ श्री॥ श्री॥ श्री

॥श्रीकाशीपुरनीवासिनेनमः॥ पार्वत्युवाच॥ श्लो०॥ गु
रोः पादतीर्थं तु सच्यनेयः फलंमहान्॥ प्रणम्य शिरसा देवी
ब्रूहि मे परमेस्वर॥१॥ टी०॥ पार्वती पुसे जो महेशा॥ गुरुपाद
तीर्थंचा महीमा कैसा॥ कोणता फळ स्वामी स्वयंप्रकाशा॥
निरोपा मज॥१॥ श्लो०॥ शोषणं पापपंकस्य दीपनं ज्ञानतेजसः॥
गुरोः पादोदकं पीत्वा संसारद्रुमनाशनं॥२॥ टी०॥ शंकर ह्मणे वो
गिरिजे॥ शोसन पापपंकस्य ह्मणिजे॥ पाप लक्षण चिख
लाते शोखिजे॥ ते गुरुतीर्थं वो देवी॥२॥ ते गुरुतीर्थं विसासे से
विता॥ करईज्ञानदीपप्रकासे तत्वता॥ संसारद्रुम उन्मूलन सा
युज्यता॥ येतसे हाता सवो देवी॥३॥ श्लो०॥ प्रणम्य दंडवद्भुमौ

काशचतुरसन्निधौ ॥ गुरोः श्रीपादपद्मस्य गंधपुष्पैः समर्चयेत्
॥ ३ ॥ टी० ॥ गुरु मी प्रणम्य दंडवत घालुनी ॥ चरण गुरूचे नीरा अर्चुनी ॥
गंध पुष्पा अक्षता धूप दीप पुजनी ॥ तीर्थ सेविजे विश्वासे ॥ ४ ॥ हे पर
समयेची मूर्ती ॥ याचे कैसे सेवावे तीर्थ ॥ ह्मने तो नरू शिवभक्त ॥ आ
यपा जंगम ॥ ५ ॥ तीर्थी भेद धरीता घडे दोष ॥ प्रसाद उच्छीष्ट ह्मण
ता पाप निःशेष ॥ तीर्थ प्रसाद भेद जाणे तो महेश ॥ वीरसेवंतो
चि जाणिजे ॥ ६ ॥ जे तीर्थ परम पद दायेक ॥ जे तीर्थ भव भय छेद
क ॥ ते धिःकारिता महापातक ॥ सोमी वो पावे तो ॥ ७ ॥ तीर्थ
जालीया जो उठेना ॥ आटोनि बैसे जो अभिमाना ॥ तो पंच
म पातकी चांडाळ जाणा ॥ जंगम आर्थ वाचक ॥ ८ ॥ जो तीर्थ आ

नाह्लनेबैसलेठाई॥तोआचारविधीनेणकाही॥तो॰ वीरसेव
मार्गचुकलापाही॥शिवगणनरकेतो॥५॥दाठानीघेघे ह्मणोनी
तीर्थासी॥नेघेयाघेह्मनतारोपासी॥कुपात्र जानवोदेवी॥१०॥
जोवीरसेवमार्गीचापुरुष॥घेघेह्मणठेनलगेयास॥याचा
तीर्थप्रसादीविस्वास॥तयाह्मननेनलगे॥११॥तीर्थोचाव
स्वासपुसनयेहान॥किंचितमात्रपाडुनयेतीर्थ॥नीकडिने
सेवीतोजंगमअघवाभक्त॥येरतेसोंग बहुरूपीयाच॥१२॥नि
गुर्या तिर्थ न दिजे॥गुरु पुत्रा न वर्जिजे॥लिंगदेव तान्न कीसां
डु निक हिपुज्य॥तीर्थ ने दिजे न यासि॥१३॥ऐसियान्नष्ठ

जो नीथें देना॥ तो जंगमन करू सर्वथा॥ आज्ञा अथवा निरुध रि
ना॥ नरदोसी होयेनो॥ १४॥ आच्यार मार्गी च्या ठाइं॥ रावरं क
सारिखाची पाहीं॥ मार्ग चूकली या आगगण्य असेने ही॥
निच परासिये॥ १५॥ मार्गी चाले तो जंगम बोलिजे॥ मार्ग
चुकोनि चालेतो स्वान म्हणिजे॥ जो वीरशैव मार्ग चाले
तो सहज॥ गुरु सर्वांस वोदेवी॥ १६॥ सप्तसागरीचे जे ळ
शुध्दिचे तीर्थे सकळ॥ परि गुरु तिर्थयेंबाचे पूळ सह
स्रांशे आधिक॥ १७॥ गुरु तीर्थी ब्रीहाची सरि॥ कासीन प
वे कोठी वरी॥ माईतर तीर्थाची थोरी॥ पादतीर्था पुरेन
ये॥ १८॥

॥परम

कासिमेल्यामुक्ति देतो॥ विश्वासेसे विना गुरुतीर्थ प्रसिसाधान

कारे पावे मुक्ति नमरतांचि॥१९॥ गंगातीर्थी येक आवगुण॥

खोलि जाता जाये बुडुन॥ गुरुतीर्थ न बुडवी तारण करी नांवेसे

वीया॥२०॥ द्वादशलिंगा करिता परिक्रमा गुरुतीर्थी वीन येम॥

हिमा॥ जे न्हे पाविजे स्वयपरब्रह्म॥ यासि सरिको न करी॥२१॥

तीर्थ विन बांधितील गाने पाशान चीबो लिजे चाग॥ यालागी

तीर्था चेन लागता आंगा॥ ने लिंगचि तके॥२२॥ तीर्थ वीन ते लिं

गचि पाशान॥ तीर्थ लिंगाचे जिवन॥ नसेविता लिंगासि नसे

चये तन्या॥ ते लिंग प्रेत समान वोदवी॥२३॥ तीर्थ वीन लिंग

रहस्य

आकारण। तिर्थं वीन नक्की नाहि कारण। तीर्थ वीन सिरवीनेश

मपन। तेमकं दजाण के काडि याचे। २४। जयासि नाहि तीर्थी

आवडि। प्रसादि नाहिंगोडि। त्यासि सूउ कानाहि संसार बंदव

डि। पडे कल्प वरते। २५। जेथे विश्वासे जेसे नितितीर्थ। तेसरते

होति श्रिवणात। तयासि सायोज्य तामुक्ती। करजोडु निउत्ति

राहे। २६। तिर्थ प्रसादाचा भेद जो जाने। तयासि विर शाईव म्ह

णने। यर ते हिंउत्तिउ दराकारणे। मारवणि शिजयेसे। २७। ती

र्थ करावे जयाचे। शुद्ध सर्वांग आसल तयाचे। तिर्थ न करावे

आंगहिनाचे। तआइकके से। २८। हातांचे अथवा पायाचे।

बोट गेले असेल जयाचे। रोग व्यापिले असेल तयाचे। तीर्थ

बोलिले नाहीं॥२९॥ नासिक नेत्र कर्ण॥ जयांचे असे लंकेले ब
से छेदन॥ न यांचे तीर्थ सेवन॥३०॥ कस्त नये वोदे ग्वि॥३०॥ जो
क्रोध हिंसिता मसि॥ जो जंगम द्रोहि करि हिंसेसि॥ हे सियाच्या
सेवन ये तिर्थासि॥ पतितो जना सिघा लिजे॥॥३१॥ अंगे कुष्ठ
असता॥ पाद पूजा न कीजे सर्वथा॥ जो सीव गण सर्वांग पुरता ॥
पाद तिर्थ कर्तिजे तयाचिया॥३२॥ आचे कोनी या तीर्थ महि
मा॥ परम स्तवावलिउमा॥ धन्य धन्य म्हणे परमा॥ सदाशि
व स्वामि॥३३॥ तुम्ही जो निरोपिला तिर्थ महिमा॥ तो न कळे
आगम निगमा॥ ये का विरश्रैवाचा चुनिकूर शोत्तमा॥ न क
ळे कोनासि॥३४॥ विरश्रैव कोन निरोपु आता॥ दें हे ठाकि

क्रिक्रियाचूकतो। मावचे लिंगजाना। हे केविघडे॥ इति
श्रीपरमरहस्यग्रंथामृत। टिकाकल्गनि प्राकृत। मन्मथ
शिवलिंगकृत। गति समाप्त॥ इतिश्री तीर्थप्रसाद हौगति
ये गति सप्त॥ ६॥ ६१॥ ६२॥ ६३॥ ६४॥ ६५॥ ६६॥ ६७॥ ६८॥ ६९॥ ६॥

श्रीगणेशायनमः
गग धीवीव संस्को

श्रीविश्वंभरायनमः॥श्लो॥पार्व०॥किंवीरशैवमार्गेतु
केस्थितिंर्धारणंकिम्॥किंपूज्याचैनंलिंगंब्रूहिमेपरमे
श्वर॥१॥टी०॥कोणमार्गस्वामीवीरसेवाचा॥स्थितीधार
णाकोननेमतयाचा॥कैसानेमलिंगार्चनाचा॥तोनी
रोपास्वामी॥२॥श्लो०॥ईश्व०॥लिंगजीवीजीवलिंगेषे
केमुक्तचरस्थथा॥लिंगगताप्राणयाज्यवीरशैवसुमार्गे
च॥२॥टी०॥सीवह्मनेंवोगीरिजे॥आतावीरशैवसांगेचो
जे॥जयामार्गासीम्यावंदिजे॥गुरुभावेने॥२॥जोमार्ग१
नीतपावन॥यामार्गेचालेनापूर्णे॥त्यासीवंदितातुटे॥

॥ १ ॥ च बंधन ॥ चौऱ्यासीचे ॥ ३ ॥ जो वीरशैवी मार्गी उरता ॥ तो
क्रिया निष्ठ आचारे पूर्णता ॥ आणु मात्र क्रिया भंगता ॥ देहे
चि तो न स्वता टाकी ॥ ४ ॥ लिंग नीश परीपूर्ण ॥ तो लिंगी लिं
ग आसे होउन ॥ लिंग गेलीया प्राण ॥ न नसनी तो यागी ॥
५ ॥ आधीची लिंगी प्राण भरला असे ॥ याचा प्राण लिंग चि
होउनी आसे ॥ तो लिंग गेलिया उरे कैसे ॥ देही जीव वसे हे न घडे
६ ॥ लिंग हे देहीचे जीवन ॥ लिंग प्राणाचाही प्राण ॥ लिंगामाजी
मिश्रीत होउन ॥ आसे जाण जो का ॥ ७ ॥ तो लिंग गेलीया दे ॥ १ ॥

हेठेवि ॥ ऐसेघडेकेवी ॥ पतीगेलीयावाचणवाहेजीवी ॥ तरी
तेपाहेपतीव्रतानव्हे ॥ ८ ॥ तेवीलींगगेलीयाजोराहे ॥ तोवीरशे
वचीनव्हे ॥ प्राणगेलीयादेहे ॥ प्रेतपाहेबोलीजे ॥ ९ ॥ लिंगवीन
वाचण ॥ तेप्रेतचीजाणणे ॥ कीभ्रतारेवीनजीण ॥ विधवाजा
णजेसी ॥ १० ॥ कोणीह्मनेविधवाआहेतरीकायहोते ॥ देवकाय
उणकेलेभ्रताराते ॥ आताउत्तरदीजेयाते ॥ परीसानिरुती
पार्वती ॥ ११ ॥ जरीतीनेभ्रतारकेला ॥ परीपाटकरीनह्मनती
तीला ॥ सवासिनपनाचामहीमागेला ॥ देवधर्मोलानाही
ते ॥ १२ ॥ तेलिंगगेलीयाबांधीजेअनीक ॥ तोपाटकरीनसमा

॥२॥ नदेख॥ तोवीरसैवनरुपोटवरिक॥ वेराधारीदेखबोलीजे॥१३॥
म्हणे॥ निर्लिंगमीहोज्याचाप्राण॥ तोचीवीरशैवमाहागण॥
क्रियाकर्मीनीशपूर्ण॥ तोतारकजाणसीवाचारासी॥१४॥
भविदेखताअनुमात्र॥ नसेवीयाचेवक्र॥ भवीसेवीलेजपात्र॥
हातीस्पर्शीनकरीतो॥१५॥ ईद्रीयाचेद्वारि नबैसे॥ अंतरीअल
वीवरीआतुरणीअसे॥ तोनाहेरीकरायेतनसे॥ स्वसुखावेशेवि
रतलो॥१६॥ चरनधरूनतीनवेळ॥ घेईजस्वामीह्मनेवेळोवेळ॥
तरीचघेईजअसीकळा॥ असेसकळाविरक्तमार्गी॥१७॥ विनवी
ल्यावीनकाही॥ घेनेचीतयासीनाही॥ सूवर्णतांम्रतेही॥ ॥२॥

नशीवेपाहीतोहाती ॥ १८ ॥ घरचेव्कापुजा ॥ करितसेजोवोजा ॥
नैवेद्यकोणकोणसहजा ॥ तोरापूर्वोआतातुजलागी ॥ १९ ॥ पही
लाआरुणोदयावरी ॥ प्रहरदोनआलीयादुसरी ॥ दोप्रहरीतिस
री ॥ तीप्रहरीचेचोथी ॥ २० ॥ पाचवीतेसायंकाळीकरी ॥ षष्ठमीतेम
ध्यरात्री ॥ करावयाअळसनधरी ॥ ह्मणमरोलींगपूजेसी ॥ २१ ॥ या
साहीपूजानटाकीतीजरी ॥ तरीत्रीकाळनीशाधरी ॥ त्रिकाळही
नदाकीतीतरी ॥ तोपशूपरीसजडजीव ॥ २२ ॥ बहुधायकांतवरी ॥
यकांतोलिंगार्चनकरी ॥ भवोदेखतानकरी ॥ पूजापात्रीकदातो
॥ २३ ॥ वस्त्राचीपरवानाही ॥ पांघुरनतरीयककंबलपाही ॥ आणी
साहनवस्त्रतेही ॥ मळनेहीपाहीआसावे ॥ २४ ॥ जोडीवस्त्रलींग

सि॥ जोडकोपीनत्यावयासी॥ मीकाळेदरीघालीपादरक्षेसी॥
आयवाततेसाचीअसेतो॥२५॥ सहजचघेनेदेने॥ तेहीसेरणाव
चूनीनघेने॥ आनीबहुबोलने॥ विनोदहास्यकरणनकरीतो॥२६
आह्मीह्मणतलेसहजीघेने॥ परीसहजान्नपेयजण॥ विघीपूर्व
घेणेकरने॥ आचारामीकनपैतैसे॥२७॥ ज्ञानवैराग्यकोयसी॥रा
रेयवीरसेववोलिजेयासी॥ क्रियाटाकीतयासी॥ शिवगणासीनमा
नितोते॥२८॥ चढिल्ल आश्रगण्यक्रियाटाकीतो॥ तरीनणतोतेही
तैसेचवर्ततो॥ ह्मणे नीनटाकीतोअघोकास्यीतो॥ वाढवीतो
निश्चीतीसज्जने॥२९॥ ये स्वीक्रीयवीरहिनज्ञानजाणे॥ परिजना
कारणेकरणे॥ परोपकारार्थवर्तने॥ ह्माजीरवाणआक्रिय॥३०॥

अंधमार्गीकावीजे। तरीआपनहरुहकुचालीजे। तेवीआश
नअंधवोजे। मार्गीकावीजेकीयाचीया॥३१॥ ऐसापरोपकारीपर
मपुरुसे। परमवीरशैववोलीजेयास॥ तोचीतारकशिवाचारास॥
आनीस्वधर्मीसगुरुतो॥३२॥ आशाधरु निवाधीन॥ पूजामानवि
छीना। परस्त्रीपाहीन॥ करा जाणकामद्रूरी॥३३॥ जीवहिसाकरि
ना। शब्देकोणासीदुःखवेना॥ सोवरेउचलीना॥ सहजजाण
कोणावरी॥३४॥ ज्याचनावविरक्त॥ लोकासीयासीनव्हेलोस॥ स्व
नवोकासमानमानीत॥ भोगसमस्तवीलास॥३५॥ तयासमकोहोकां
चन॥ गारसमानमानीरत्न॥ मानापमानतसमान॥ सदैवजाणआ
नंदरूप॥३६॥ तया प्रियअप्रीयकाहो॥ सवैयाउरलेनाही॥ निंदा

॥७॥ सुनी ऐकोनी पाहीं॥ हर्षवीशाद लोन्यें॥ ३७॥ शांती द्यासमासू बु
द्धी॥ कोण्हा अनर्थ नकरी कधी॥ वासना त्यक्त्वा कुबुधी॥ कुचेष्टा न
घी न करी ते॥ ३८॥ नाही जाणिवेचा थोरा॥ नाही कोयचा उभारा॥
व साचीवीरपैं खरा॥ शिवयोगी पुरता देवी॥ ३९॥ ज्ञानाग्नी ईडी यथा
पार॥ होमीले षड्विकार॥ ते आकारस्पे निराकार॥ मूर्ती साचार जा
णावी॥ ४०॥ पाल्व्हते ही गटल्ले॥ घत कम्याकार जाले॥ ते वी आमू
र्तीमूर्ती आल्ले॥ वीरसैव जाल्ले शिवरूप॥ ४१॥ काम क्रोध द्वेषम
छेर॥ लोभ माहोरंभ अहंकार॥ निंदा चाळ्यांचे कुव्यापार॥
नाही साचार तयासी॥ ४२॥ सोडवन बांधवने न करी जवजा
ळा॥

चींताउद्वेगखेद्नाहींहळहळ॥ भावभकेरकल्पनानेसानिर्मळ॥ घू
तल्याजेंळमोतीजेसे॥ ४३॥ सकळतीर्थांचाआधीपती॥ चरणस्प
र्शेंतीर्थेंपावनहोती॥ जेगउद्धरावयावीचरती॥ निस्कामास्थिती
सुबुध्धी॥ ४४॥ कोठेंगेहींधरानीतोखुंटेना॥ मानदीधल्याहींगुं
तेना॥ आपमानलीयाकुंथेना॥ तोचीजानावाचिरखैव॥ ४५॥ मृत्यु
सीभींईना॥ मीमरेनहेंध्याईना॥ मीउपजलोंहेंअठवेना॥ स्वतसीध्ध
जाणासीध्धपणें॥ ४६॥ मीबाळतारुण्यवृध्ध॥ हेंनाठवेनयाअ
खंडबोध॥ जातीकुळगोत्रगावसमंध॥ नाठवेतोचवीरखैव॥ ४७॥
गुरुकृपेंमासपिंडगेला॥ तोमंत्रपिंडजाहाला॥ ज्ञान
भौतींकीयाजाउनी॥
ज्ञानकायापावला॥ विस्मृतीजाली॰आवधीया॥ ४८॥ जांणतरि
बाध्यं

स्वनसीध्यआसे ॥ तयाकाहीपावनकरनेनसे ॥ पावनत्वाजेगीवसे
बघ्धतादीस देहात्मगी ॥ ८० ॥ देहेनरीलटीकेस्नानमात्र ॥ परीतेपावन
केलेस्नमंत्र ॥ आत्मातरीस्वतसीद्ध इंद्रीयसर्वत्र ॥ वस्तुरूपस्वतत्रपैजा
ला ॥ ५० ॥ ऐसाबाह्यभीतरीआवघ्याची ॥ कोंदलाअसेपरब्रह्मची ॥
तोबोलेचाहतातोचि ॥ जाणआवघाचौते ॥ ५१ ॥ बोलबोलेप्रेमप्री
ती ॥ बोलआम्हतापरतेह्मनती ॥ ऐकताआनंदचौती ॥ सद्भावनिष्ठी
तीउठेतया ॥ ५२ ॥ जेबोलेतेप्रीतिबोधक ॥ ऐकतीयाहोयसूखदायक ॥
नबोलेलोकीकभेदीक ॥ परमार्थसूखवाचूनी ॥ ५३ ॥ कायावाचामने
जेगासीसूखदेने ॥ ऐसेजयाचेवर्तने ॥ तयतेजानब्राह्मणसकपुरूसे
॥ ५४ ॥ पुढेपपेहोनीचाळने ॥ जीवमात्ररारखने ॥ सर्वघटीजाणणे ॥ यकरू

णतेणेशिवरूप॥५५॥ सदासेमद्मीवर्तेत। अंतःकरणसमइंद्रीयदमीत॥
आखंडवैराग्यभरीत॥ ज्ञानवंतसीवरूप॥ ५६॥ ऐसेवीरसैवपूरुष॥ ते
चिपरमाला उत्तमपूरुष॥ तद्रूपस्वयंप्रकासे॥ विराजेशिवयोगी॥ ५७॥
जेवस्तुआगम्यआगोचर॥ आव्यक्तअनंत। आपार॥ तेचीतेसाचा
र॥ निरंतरहोउनीठेला॥ ५८॥ जेअद्वैतआनुपम्यआनाम॥ जेआ
चळआलक्षपरब्रह्म॥ तेचीतेनिःसीम॥ होउनीसमठेलेअसे॥ ५९॥
जेनिजरूपनिर्गमनिर्गुण॥ जेनीर्धूतनिरामयनिरंजन॥ तेचीते
आपण॥ होउनीजाणठेलेआसे॥ ६०॥ जेनिःसगनिर्लेपनिःप्रपंचे॥
जेनिर्वाणनिजरूपनिर्वाच॥ तेचितेनीश्चयसाच॥ आनीआल
चहोउनठेला॥ ६१॥ जेचिद्रूपचिन्मात्रैक्य॥ जेचीदानंदचित्प्रकाशक॥
तेचितेसमरसयेक॥ आलोलीकहोउनठेले॥ ६२॥ ऐसेजेविरशै

वमार्गीक॥ नैस्वतंत्रस्वयेसुखदायक॥ तयाभजना होवेगळीक॥ तोची
मीऐकपार्वती॥६३॥ नेमजविणक्षणभरीनसतो॥ मिहीतैसाचवोपार्व
ती॥ अर्धक्षणनविसंबेनयाप्रती॥ तेभजआतीपूज्यमान॥६४॥ अही
तयासीध्याऊ॥ आह्मीतयासीगाऊ॥ भावनेगुरुह्मेचिजाऊ॥ शरण
येऊनतयासी॥६५॥ तोआमुआरेकोमीयाचाभक्त॥ तोआमुतेपूज्यध्या
न्हृदयांत॥ आह्मादेवपणतोप्रांत॥ जाणसज्ञतयाचेनी॥६६॥ तोप्रा
णसखाआह्मांबंधू॥ याचेचरणहृदईवंदू॥ तयावाचोनिआन्यसंबं
धु॥ नाहीतोचीपरवस्तुचासत्यजाण॥६७॥ परसीवलणजेतयासी॥
तोआयययव्यापकसी॥ आतांबहुकायवर्णुतोआह्मासी॥ ऐश्जाण
मूकुटमणी॥६८॥ तोसर्वासीगुरुरूपहोय॥ याचेजोभावेवंदीपाय॥

तोताकाळहोउनीठाय॥तोचीहोयनिजरूप॥६९॥तयासीसर्वस्वेम
जावे॥तनूमनधनआर्पावे॥तयाआनन्यवश्वेप्रेमभावे॥निष्कामभावे
सुबुद्धी॥७०॥श्लो०॥अनन्यनचित्तहोनायगुरवेतत्परायण॥कुर्यात्कुरु
नमस्कारंस्वशरीरनीवेद्यत्॥आ टी०॥ज्यासीचीतवीशायनाही॥तेणेअं
गसेवाकरावीपाही॥सेवेशरीरनिवेदिलेजेही॥तत्परतेहीहोउनी॥७१॥
ऐसीआंगेकरितासेव॥तरीशिवपरहोयजीव॥गुरूतेभावीतापर
ब्रह्मभाव॥नहीस्वभावब्रह्महोय॥७२॥गुरूमनुष्यऐसेभावीत॥त
रिदोषीहोयेनत्वत॥आपणीयाब्रह्मरूपत॥ऐसीसमताघडेकेवी॥७३॥
गुरूपरब्रह्मभावीजे॥तरीआपनहीब्रह्मरूपहाईजे॥म्हनोनीगुरूनीज
वस्तुमानीजे॥सेवाकीजेसभावे॥७४॥श्लो०॥कर्मणामनसावाच्य॥

गुरवे भक्त वदेत्का ॥ शरीर प्राण मूक्ताचसद्गुरुस्योनीवेदितं ॥ ७३ ॥ टी० ॥ मन
बुद्धीने जेजे कीया होती ॥ तेते गूरुसी भक्तीने आर्पिजेती ॥ शरीर प्राणआ
र्थ जे निवेदिती ॥ ते चि होती मोक्षाधिकारी ॥ ७५ ॥ गुरु वाचोनि सर्वथा ॥ आ
णीक नेणती दैवता ॥ गूरु ध्यान गुरु पूजा गूरुमंत्रे विण तत्वता ॥ आणुमा
त्र नान सेवीती ॥ ७६ ॥ गुरु आसेवेगळे वर्तती ॥ गुरु [redacted] संतोष जेणे
चीकरिती ॥ गूरु कृपाने चि नीज मूक्ती ॥ जाणनी रुती सहीत्यासी ॥ ७७ ॥
ऐसे गुरुभक्त ने पावेती ॥ [redacted] नयाची आत्यंत मज प्रीती ॥ ऐ
कोनी संतोषल्ली मूळशक्ती ॥ चरणावरी ते ठेवी माथा ॥ ७८ ॥ इती श्रीपरमरह
स्यसारामृतटीका करोनी प्राकृत ॥ गतीस मास आध्याती सरा ॥ ७९ ॥ इती श्री
परमरहस्यग्रंथानुवादे उमामहेश्वरसंवादे लिंगाचार विरक्त मार्ग नीरूपनं नाम
त्रतीयो गती ॥ ३ ॥ संपुर्णमस्तु ॥ मूळ श्लो० ॥ ९ ॥ वोव्या ॥ ८० ॥ येवं संख्या ८९

॥ औध्याय ॥

परम ... रहस्य

श्रीगुरुभ्यो नमः॥ श्लोक॥ पार्वत्युवाच॥ किं मोक्षं किं मु बंधं च मोक्षबंधे
तरं च किं॥ मम प्रीति वदं देव प्रणम्यं कुरु ते तव॥ १॥ टी॥ पार्वती विन
वी देवाप्रती॥ बंधमोक्षा चे निरोपा स्थिती॥ बंध मोक्षातीत चि कों
सी रिती॥ निरोपावि निगुती स्वामिया॥ १॥ श्लो॥ ईश्वर॥ सर्वसंक
ल्प रहितं निरहंकारमेव च॥ शांतं तमेव यद्ब्रह्म न वर्तमानसे लक्ष
णं॥ २॥ टी॥ सर्व संकल्प विकल्प जेथें निमती॥ निरहंकार सदा शां
ति॥ तद्रूप ब्रम्ह चि होउनि असती ते चि जाण निश्चिती मोक्ष॥ २॥
मी परब्रम्ह निश्चयेंसि॥ नास्ति हे स्वचेंहासी॥ आपणा विण न
हे स्वकोन्हासि॥ नुजानसी तो मोक्ष॥ ३॥ इंद्रिय व्यापारा चालव

९ णं॥ ध्यान धारण निमाले साधन॥ निमाल्हि बुद्धी होय उन्मन॥
जानतौ मोक्ष॥ ४॥ गंगा सागरासि मिळाली॥ ति पुन्हा न परते सौ
गरा कदाकाळी॥ ते सिच न वृत्ती चैतन्यास मिसेरेली॥ तु जान
नलि तोच मोक्ष॥ ५॥ देही असोनि विदेह स्थिती॥ ति हे अनस्थी
साक्षपडे विस्मृती॥ त्रिमात्रातीत तीतवोंकार साक्ष जे वृत्ती॥ जा
ननि भ्रमी तो मोक्ष॥ ६॥ तंपद त्वंपद हा चा शुद्धार्थ निवडिजे देहि
का॥ उन्मन यासि बळा या गुनि शुद्धार्थाचा॥ जान साचे ऐक बोधु॥ ७॥
तो ऐक्यबोधु तेअसिपद॥ जे जिवशिवाचा समरसानंद॥ ते
आपन होजे स्वतसिद्ध॥ ऐक सावध तो चि मोक्ष॥ ८॥ क्षराक्ष
र होन्हि पुरुष॥ ति जाणोउन्नयो साक्षी उत्तमपुरुष॥ तो आप १

परम न होईजे स्वयंप्रकाश ॥ जान सर्वो सितो मोक्ष ॥ ९ ॥ सच्चिदानंद रहस्य
आनंदपद ॥ तें न्हि जाणा नतिहीची साक्षीजे निजानंदघन ॥
ते स्वयजालेजे आपन ॥ ते न्हे जान तो मोक्ष ॥ १० ॥ आता विशेष
मोक्षऐक ॥ जेथे साक्षच हानी मालीदेखा ॥ हुजे विनाहि साक्षे
पनआसीक ॥ नाहि देखआनिकरणा ॥ ११ ॥ आताबंधता तेहि
ऐक ॥ जेहु फ्लताचे लोक ॥ तेहि सांगु दोषीक ॥ आबांधिता बंध
लक्षण ॥ १२ ॥ जो अहंकार गर्वित ॥ कामा सिलो लगत ॥ कामी
ककर्मी चित्त ॥ तें अबांधित बहुता ॥ १३ ॥ मीआचारीक माझा
घन ॥ आमुकीयपुरें मांडेल कोण ॥ ऐसा क्रियाकर्मा चाअ
भिमान ॥ तो चि जान बहुता ॥ १४ ॥ आम्ही विरशैव जंगम ॥

२ आम्हापुढेकोन्ही नाहिउत्तम ॥ आम्हीजाणोलिंगाचेन परमा ॥
तोचिअधमबहुना ॥ २२ ॥ जंव्हिदेखेलेआपुले छायेसी ॥ मिबुडालो
म्हणोनशोककरिमानसी ॥ तेविनसतियादेहाचेजन्ममरणा
सी ॥ वाहतोसिबध्यता ॥ २६ ॥ स्वप्नीचिबायासीमीउतो ॥ जागृ
तिम्हणेमिकैसाबाचेन ॥ तेविलटिकेसंसाराचेसत्यमानने ॥ ते
चि[illegible]ज्ञानबहुना ॥ २७ ॥ वस्तुचेनिविस्मरणे ॥ विपईगेलेल्हु
नुन ॥ सकल्पविकल्पेभरले मन ॥ तेचिज्ञानबध्यता ॥ २८ ॥ श्लो
सकल्पमानसंसदाहंकारोज्ञानरोषिणः अहंजीवस्वभावी
नुबंधलक्षणमेवच ॥ ३ ॥ टी० संकल्पविकल्पवाहेजाचेमन ॥
मिकर्ताम्हणोनिधरीजेनीमान ॥ अशांतकामक्रोधलोभेक २

परम

सुनी॥सहाजान बांधला तो॥१९॥तो म्हणे मी जीव चि असे देहबुद्धी॥
ब्रम्हभावना ठेवेना यासी कधी॥कुबुद्धी कुकर्माचा संबंधी॥तो चि अ
बाधी पावे ती॥२०॥ऐसे बद्धमुक्ताचे लक्षण॥निरोपिले तुज नि
वडुन॥आता बद्धमुक्तातीत तो कैसा कोण॥ते ही निरोपन बोधे
वी॥२१॥ते गोष्टि असे अगम्य॥तयासि न देखे कोणाचा ग
म॥तु मासा आत्मा म्हणे॥निउत्तमा गुह्य निरोपन सांगतसे॥२२
जे गुह्य शास्त्र पुराणा न कळेची॥जे जे पत प ध्याना नागवसे
ची॥जे याल का व्याकर्णे हातानये ची॥ते गुह्य तुज चि निरोपी॥२३॥
जे बंधमोक्षातीत॥जे अक्षराक्षरा साक्षी भुत॥तो चि साधुन तु
ज गुह्यार्थ॥सावचित्त अवधारी॥२४॥श्लोक॥बंधमोक्ष

रहस्य

३ यं नास्ति जनपः साक्षसाक्षवत् अजोसः परब्रह्म बंधमोक्ष
नयेनही ॥ ७ ॥ टी० ऐके पार्वती तिसरे लक्षण ॥ अलक्षत्पेउ:
नयाचा साक्ष ॥ बंधला नाही तथे कैसा मोक्ष ॥ तया लक्षप
र ब्रम्हासी ॥ २५ ॥ अजन्म नित्य परब्रम्हासी ॥ तया बंधना मु
क्ती कायसी ॥ बंधला बांधला मुक्तता सूटला त्यासी ॥ जाने
न यासी जाणती ॥ २६ ॥ तरि मुळी बांधलाच नाही ॥ तया
सि सूटला म्हणणे काही ॥ बंध मुक्तन या आठवनाही ॥ सो
सहज पाही मुक्ती सरा ॥ २७ ॥ जो बंध [illegible] मोस उपायासा
क्ष ॥ तयासी केवी बोलीजे बं[illegible]ध मोक्ष ॥ सोही साक्षी चाहास ३

परम क्षा ॥ हे अपरोक्ष परी असो ॥ २८ ॥ जेथे येकपण सरे तेथे साक्षि रहस्य
कवी त्वें पुरे ॥ परी जाणावयालागी खूणमात्र बोलिलो वक्रतुज प्रती ॥ २९ ॥
यह वीठवो केया ॥ जघे पंनास अक्षराचा ठावो पुसिला ॥ चहुवाचे
चा गजर निमाला ॥ ते कोण्या बोला बोलिजे ॥ ३० ॥ परि येकन वलभ
सा ॥ ते बोला सवे चि भासे ॥ आणि बोल निमालिया नये न प्रकासे ॥ हे
तो सर्वथा कोण्हासी ॥ ३१ ॥ परि असो ऐक सावध होउनी ॥ जे काष्ठे
जाळुनि अग्नी ॥ मग आपन हि सरोनि ॥ उरे तरवसे निमसले सु ॥ ३२ ॥
तैसे इंद्रिय विकार अज्ञान ॥ जाळुनि जे सामर्थ्ये ज्ञान ॥ ते हि ज्ञान जा
य सर्व बुडोन ॥ मग ज्ञान जे विरे ॥ ३३ ॥ बंधरूप मृगजळ ॥ मोक्षरूप
किरण केवळ ॥ उभय साक्षी निसरे सूर्यमंडळ ॥ ते प्रांजळ प्रकाशय ॥ ३४ ॥

तिजा प्रकाश लीया पुरुषा ॥ प्र[illegible]र त्रिपुरुषाचा करीना श ॥ जो वित
नय काहि प्रकाश तां अग्नी लेश ॥ तो हो ही सजा छित ॥ ३५ ॥ दसे इस्त्रा
लो पुरे[illegible]न ॥ महद्ब्रम्ह असे होउन ॥ तो न दिसे तरि ना स्ति पने ॥ तु अ
नुमानु नो को ॥ ३६ ॥ कापुर आगिने जाळीला सरिसा अग्नी ही
विसरला ॥ परी परिमळ रूपे उरला ॥ नामो शुर असे च चिकी ॥ ३७ ॥
सा खरसा खरे चार वा जैसा ॥ उदक विरवा पण मुकेला जैसा ॥ परि
गोडि पणे उरला जैसा ॥ तो जाणे तैसा मानरा की ॥ ३८ ॥ ते विश्व
इच्छा निमाले ॥ परि उन्नय साक्षीत उरले ॥ उरले पने विन संच
ले ॥ सर्वो न्तर ले आइते ची ॥ ३९ ॥ इ व्यत न दिसे ना ॥ ज्ञाना सि
भासे ना ॥ म्हणोनि नाही पणा ॥ ज्ञनि मणा मानसी ॥ ४० ॥

परम

काहीं नसोनि असे॥ परी असनेन संनेसाइवन से॥ जानत याही जान तसे परी नव्हसे जान पा॥४१॥ दूसरें जरी असते॥ तरी जाणपरी नसाउते॥ नेवी प्रळयांबुचें नरतें॥ जाणत थें प्रवाह केचा॥४२॥ तैसे जाणतीना स्वप्न॥ सुषुप्ती ही जाय गिळून॥ जैसा प्रळयतेजें गिळिजे रात्र दिन॥ मग अवघा चि जान प्रकाशमय॥४३॥ तेवि पुरुष प्रकृती गिळून॥ अहं सोहं जाय निमोन॥ मग उरे ते घनानंद पूर्ण॥ ते निजरूप जान आमुचें॥४४॥ आत्मा ति ही देहाचे विश्राम धाम॥ ते चि आमुचें गुह्य परम॥ त याचे सत्य श्रेष्ठी कर्म॥ निरूपम काय सांगो आ म्ही॥४५॥ नया नावरूप नारेखा॥ ते येक ना दुजो नाही लेखा॥ नुरे जथे मी तू पण अशेखा॥ ते प्रकाशका प्रकाशमया॥४६॥ ध्यायें ध्याना ध्यान॥ ज्ञेय ज्ञाता ज्ञान॥ कर्ता कार्य कारण॥ या त्रिपु

रहस्य

५ ठेसी जाण साक्षी तो ॥ ४७ ॥ तो कां नोम्य मेगातीत ॥ देखाइ स्वहरसे
नाविर हिता ॥ साध्य साधन सांधं कना ॥ स्वये वर्तत स्वसंवेद्यंत ॥ ४८ ॥
तैसे विवेक शब्देसी बुडाला ॥ अनुभवे अनुभवा सिनिर्बुजला ॥ वक्ता
श्रोता निमाला ॥ तथे कोना ला कोन लेखे ॥ ४९ ॥ देखना रा देखणेसी
बुडाला भाविता भावनेसी ॥ जथे गुरु शिष्य नामासी ॥ उच्चारासी ठा
व नुरे ॥ ५० ॥ जो गुरु शिष्याचा संवाद ॥ जो निजानंदाचा आनंद ॥ जो
निजबोधाचाही बोध ॥ स्वतःसिद्ध आईता ॥ ५१ ॥ तो आलाना गेला ॥
जाला ना मेला ॥ व्याला ना विरूटला ॥ नानेचला आथता ॥ ५२ ॥ तो हि
काही नसो निजसे ॥ न दिसो नि दिसे ॥ दिसने अदिसने स जाणो नसे
जाणे सर्वांसि जाणपण विन ॥ ५३ ॥ जान होने राने याजाना ॥ जान
पेचि आवघे अवघेपा ॥ सर्व स्वआपण होणे ते जानने अवघेते चि ॥ ५४ ॥
५

परम

ते म्हणता होये तें । येक म्हणता दुजें होतें । परि जे देवेविण अनेरातें । ते
विज्ञात जाणिजे ॥ ५२ ॥ म्हणोनि जे देवेविण नेद जाणिजे गुणी चि निर्गुण
वोळखिजे ॥ मग जे द्रष्टुण निर्भ्रमस हजें । तें रूप जाणिजे आता ॥ ५३ ॥ म
शब्दसे देहि नाहि ॥ म्हणोनि म्हणसी नाहि काहीं । ते हि सत्य परि देख
णे विण पाही ॥ असत्य ते हि सत्य असे ॥ ५४ ॥ ते काही चि नव्हे ॥ कासी
यासि अनुमानान ये ॥ प्रमाण अप्रमाण होये ॥ न मिळे न वजाये कां
सयाही ॥ ५६ ॥ म्हणासी असो नि नसे कासयासी ॥ यालागी नास्ती
कत्त्वपण नाविसी ॥ ऐके कयाअस्तेपणाच्या इच्छातासी ॥ हे ईने ऐकपाने ॥ ती ५९ ॥
घ्राण पुष्पामाझारी ॥ परी मकादिसे ना जरी ॥ तरी नास्ती म्हणो न ये
वो सूदरी ॥ नास्ती परी नरी नवरी नरला असे ॥ ६० ॥ चंद्र चंद्र बिं
बामाझारी ॥ प्रमा दिसे ना जरी ॥ नाही म्हणो नये बो गवरी ॥ तैसा हुती

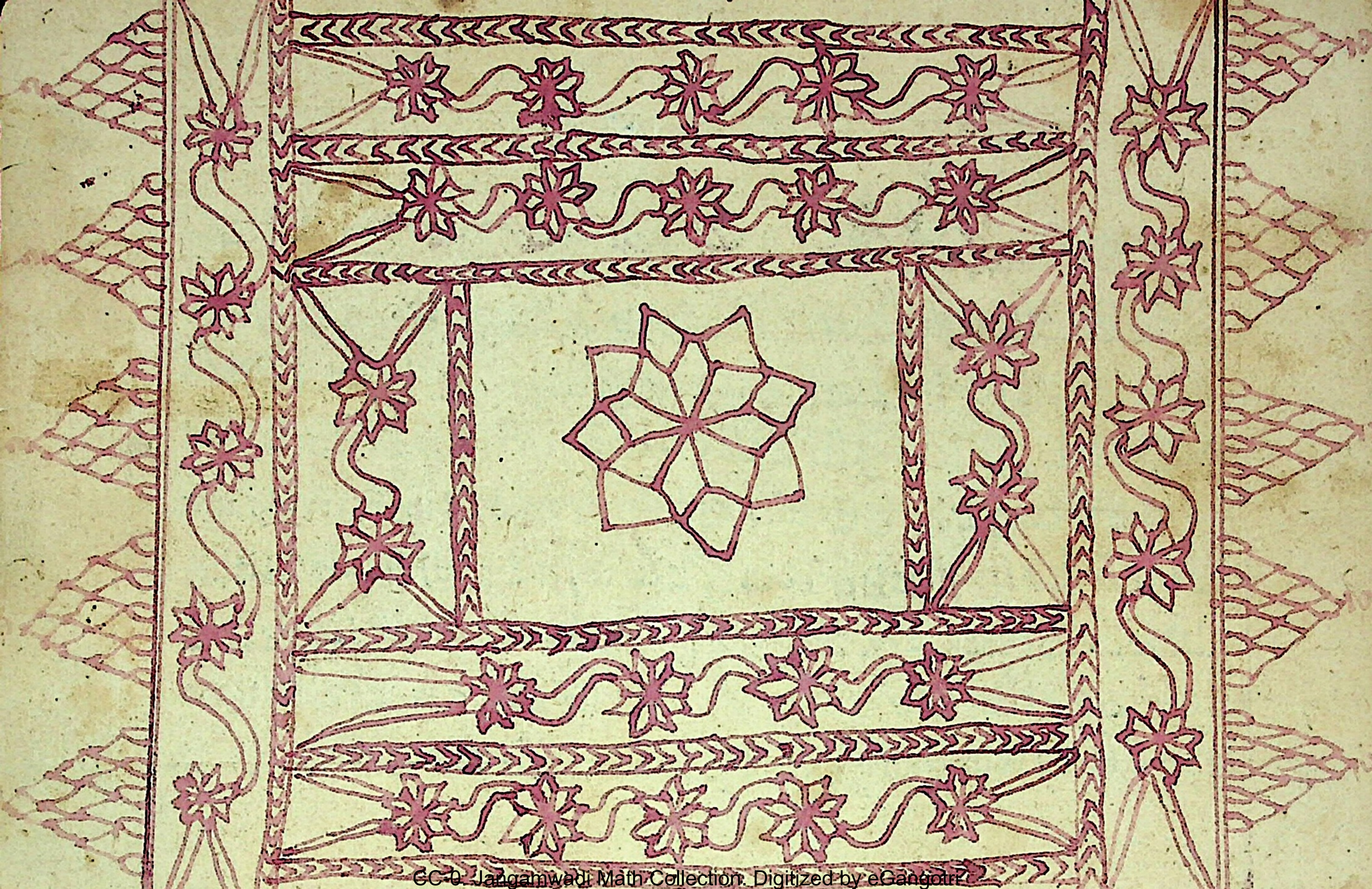
रहस्य

६
न दिसे निर्दिसे ॥ ६१ ॥ तेथ इछाइस्य हारपे ॥ मग आहे नाही कोण १
कल्पे ॥ हेचि अनुजेणे निर्विकल्पे तेचि साक्षप वस्तुरूप ॥ ६२ ॥ आता ब
हुकरी ना कथन ॥ ग्रंथासि होये विस्तारण ॥ निरापूर्ती ज्याचि खुण ते वी
सले नको पार्वती ॥ ६३ ॥ जे मास्या जीवीचे जीवन ॥ जे मास्या हृदईंची
चे ध्यान ॥ ते तुज म्या केले निरोपण ॥ जाणवे मे निजाचे ॥ ६४ ॥ जे हृद्
नब्रह्म दिकासि ॥ जे अनिर्वाच्य न ये लक्षासी ॥ जे न भासे वेदस्मा ज्ञा
सी ॥ ते तुज पासी निरोपिले ॥ ६५ ॥ ऐसी वस्तु जे पार्वती ॥ तेचि होउ
नी वीरशैव असती ॥ तेचि शिवयोगी बोलिजेती ॥ ते मज प्रती पू
ज्यमान ॥ ६६ ॥ ते सदा उदास रहती ॥ भोगविलास थुंको न सांडि
ति ॥ विष्ठे समान विषय सुख लेखिती ॥ सदाचि नष्टती संतुष्ट ॥ ६७ ॥
सासिले हलवणे समान ॥ सरि समानापमान ॥ अरि मित्र प्रिया
६

परम

प्रीय समान ॥ तो सहज मुक्त जाण जंगम ॥ ६१ ॥ ऐसा सहज मुक्त तो जं
गम ॥ तो गुरु पद पावला उत्तम ॥ जो सद्गुरु वाचुनि परब्रम्ह ॥ आणी
क कामनेणे तो ॥ ६२ ॥ अवघाच अवघे तोच ऐसा निश्चया आलेसा
चे ॥ तोच जंगम शिवरूमीच गुरु विण अन्य नेणे ॥ ६३ ॥ इति परम र
हस्य ग्रंथाम्रत ॥ टिका करिति प्राकृत ॥ मन्मथ शिवलिंग रूत ॥ गति
समास चतुर्थ हा ॥ ७१ ॥ इति परमरहस्य ग्रंथानुवादे उमा महेश्व
र संवादे मोक्ष बंध मोक्षातीत निरोपणं नाम चतुर्थ गति समास
मंगलमाळा श्री श्लोक ४ वोव्या ७१ सांब सदाशिवाय नमः
श्रीगुरु

रहस्य

श्रीगणेशायनमः॥श्लो०॥गुरूर्माता गुरूपीता स्वहीनाकारकः॥
गुरूदेवा हसंनासीत तस्मैगुरवेनमः॥१॥टी०॥शिवह्मणेवांचरानें
तोगुरूवाचोनीकाहींनेणे॥सर्वमासेगुरूचीह्मणे॥आणनेणेगुरू
विण॥२॥गुरूमातागुरूपीता॥स्वहीतकर्तागुरूचीदाता॥ज्याप
रतेदैवतनाहींतत्वता॥तयागुरूनाथानमोनमो॥३॥सखासो
यराजीवकगजीवाचा॥गुरूचांबंधुमित्रपूर्वजमूळीचा॥ज्या
नेंसीवकेलाजीवाचा॥तयासीकायायाच्यानमनमोसे॥४॥श्लो॥
नगुरोरारधीकंनगुरोरारधीकंनगुरोरारधीकः॥शिवशा
सनतः शिवशासनतः शिवशासनतः शिवशासनतः॥२॥टी०॥गुरू
हुनीआधीकनाहींत्रिपुरारी॥गुरुहुनीअधीकनाहींश्रीहरि॥हरिह

पर

रा[illegible]कोपीत्यागुरूतारी ॥ गुरूकोपील्यानतारीकोण्ही ॥ ४ ॥ हरीहरा
दिकअवघेगूरूअंकित ॥ आरंऽध्यानकरितोसुत ॥ कलिकालचरणाल
गत गूरूभक्ततया ॥ ५ ॥ श्लो० ॥ मन्नाथश्रीजगन्नाथमद्गुरूश्रीजगद्गुरू ॥
ममात्मासर्वभूतात्मातस्मैश्रीगुरवेनमः ॥ ३ ॥ टी० ॥ ह्मणेनिमाझाना
थत्रिजगाचानाथ ॥ माझागूरूत्रिजगागूरूहोत ॥ माझाआत्मासर्वभूता
चाआत्मानीभ्रांत ॥ तोगूरूनाथनमोनमो ॥ ६ ॥ श्रीपार्व० ॥ श्लो० ॥ ध्या
नस्यकेनमूलंतुकेनमूलार्चिनस्यहि ॥ केनमूलोहिमंत्राणांमुक्तिमूल
चकेनवै ॥ ७ ॥ टी० ॥ कोणतेमूलध्यानासी ॥ कोणमूलपूजेसी ॥ कोणमूल
मंत्रासी ॥ मूलमूक्तीसिकोण ॥ ७ ॥ ईस्वरो० ॥ श्लो० ॥ ध्यानमूलं [illegible]
[illegible]गुरोमूर्तिः पूजामूलंगुरोःपदं ॥ मंत्रमूलंगुरोर्वाक्यंमुक्तिमूलंगुरोःकृपा ॥

टी०॥ ऐकपार्वतीध्यानगुरुचें चिकरावें॥ ध्यानासीमूळगुरुरूपचि
जाणावें॥ मूळमंत्रासिगुरुवाक्यमानावे॥ तरीचमोक्षघडे॥ ८॥ आणि
कामंत्रतेअकारण॥ जयासीगुरुकृपापरिपूर्ण॥ तयाजन्ममरणचु
केजाण॥ सत्यसत्यहीवाचा॥ ९॥ श्लो०॥ अंगुष्ठाग्रेसमस्ततीर्थस्ना
नार्थेवसंतीते॥ सप्तसागरपादाद्वैतदूर्ध्वेकुलपर्वतः॥ ६॥ नक्षत्रग्रहराशि
णीगुल्फेतस्यवसंतिहि॥ जंघयोवसतेनित्यंषट्त्रिंशत्त्वरूपतः॥ ७॥
टी०॥ अंगुष्ठजयाचेअडसष्टीतीर्थेंआसती॥ आनिआनेकतीर्थेंस्ना
नावसती॥ सप्तहीसागरपदींनांदती॥ पायवंदीतीगुरुचे॥ १०॥ अष्टको
टिपादोर्ध्वेवसती॥ गुल्फीदोनीनवग्रहअसती॥ जेथेछत्तीसततत्वनां
दती॥ जाणनिश्चितीगुरुच्या॥ ११॥ श्लो०॥ सप्तसागरपर्यंततीर्थ

स्नानादीकफलं॥ गुरोरंघ्रिजलं बींदु सहस्रांशेन दुर्लभं॥ ८॥ टी०॥ सप्त सागरपर्यंतसर्वतीर्थं॥ ते जे देती स्नानफळाते॥ ते सहस्रांशा पाटे गुरुअंगुष्ठ अंघ्रिचे॥ जाण निरूतसरी न पावती॥ १२॥ आशारीरं गुरोर्भाव मोंकारं लिंगमूर्तीकं॥ अंगलिंगसमायुक्तं गुरुलिंगसमोश्रुतं॥ ९॥ टी०॥ गुरुमूर्ती आसे निराकार॥ लिंगमूर्ती दिसे आकार॥ परी जाणावी उभय निराकार॥ यक असा चार भजीजे॥ १३॥ पात्र तेची गळे॥ तरी काय घडतपण उणं असे॥ तेवी निराकार गुरुरूप आकारले॥ स्वयं जाले लींगरूप॥ १४॥ कापूर आकार दिसे बरवा॥ परी नेपरीमळची आघ घवा॥ तैसा लिंगरूप जाणावा॥ गुरुचा बरवा आकारला॥ १५॥

परम रहस्य

ह्मणोनी लिंगतेचि जाणीजे ॥ आणि देवे उभया पूजीजे ॥ तया आंग
संगी निमग्न होउनि आसिजे ॥ निरंतर राहीजे पार्वती ॥ १६ ॥ श्लो० ॥
गुरुरूपं तु यो विद्वान् शिवरूपमिती स्मरेत् ॥ आ शरीरात्संबंधो गु
रुशिष्य मंत्रग्रहात् ॥ १० ॥ टी० ॥ ज्ञानी यासी गुरु आणि शिव येक आ
से ॥ उभय वर्गे निर्गुण निराकार भासे ॥ गुरु निराकार भाविजे विश्वा
से ॥ जाण सर्वी स सा शिष्याने ॥ १७ ॥ शिव तो निराभास भासेना कोण
सि ॥ पाहाता वेद शास्त्र पूराणासी ॥ तो भास सर्वी सा शिष्यासी ॥ ह्मणे
नी शिवासी गुरु अधीक ॥ १८ ॥ जो ध्यान जपा नामावरी ॥ गवसेना को
णा स कोणे परी ॥ तो शिव स्वय शिष्याते करी ॥ ह्मणोनी चतुरो आधीक

गुरु॥१९॥शिवपरब्रह्महोयसयही॥परीसेदनघडेचकाही॥हाबोल
समाधानकरणसर्वेही॥याल्लागीपाहीआधिकगुरु॥२०॥पूजापरीम
वभक्ति॥केसिकरावीनिराकाराप्रती॥सेवेसीपूजेसीगुरुमूर्ती॥जाण
निरुतीविषशहो॥२१॥गुरुसिवपरयेकचीपाही॥परीपरबोलेनेबो
धनेनाही॥हाबोलेबोधीस्वयंस्वरूपठाई॥समरसकरी॥२२॥निरा
कारचीआकारला॥जडजीवतारावयागुरुरूपजाला॥ह्मणानीम
नुष्यह्मणेनयत्याला॥हाजालापरब्रह्मची॥२३॥स्लो०॥योगुरुः
कायरूपेनगुरुभावंनभावयेत्॥शिष्याशानंप्रदीपेनआप्रमाणमगोच
र॥ ११॥टी०॥शिष्यानेगुरुसदेहभावनानभावीजे॥आप्रमाणआ

गोचरुनोजानीजे ॥ ऐसेजाणोनीसजीजेतरीसहजे ॥ आप्रमाण

होईजेआगोचर ॥ २४ ॥ गुरुसीदेहधारीमानीमानस ॥ ब्रह्मनबैसे

विश्वास ॥ तरीतोकवीपावेपरब्रह्मास ॥ गुरुमनुष्यभावमानीत ॥ २५ ॥

गुरुमानूसनभावीजेविश्वासे ॥ तयासीस्वयेंज्ञानदीपप्रकासे ॥ मग

आपणहिहोयगुरुरुपसरीसे ॥ जानविश्वासेगुरुध्यान ॥ २६ ॥ कीटक

भृंगवेरध्यान ॥ ताकाळकीटकभृंगहोण ॥ मांशिष्यतरीसद्भावध्या

न ॥ गुरुरुपयेणेकवीनोहीजे ॥ २७ ॥ म्हणानिगुरुचेध्यानकरावे ॥ तरि

गुरुरुपकावे ॥ जालीयाकळीकाळस्वभावे ॥ जाणस्वसावेशरणयती

॥ २८ ॥ श्लो० ॥ एकोमूर्तीस्त्रयोभागंगुरुलिंगतुजंगमः ॥ जंगमचगुरो

लिंगत्रिबोधंलिंगमूच्यते ॥१२॥ टी० ॥ येकनिर्गुणमूर्ती त्रिभागा आली ॥
गुरुलिंगजंगममूर्ति जाली ॥ तिन्ही येकऐसी मूर्ती भासली ॥ तो जाणवी हि
ली जंगमभक्त ॥२९॥ तोचि गुरु तोची जंगम ॥ जंगम तोची लिंगउ
तम ॥ त्रिबोधयेक लिंग ऐसे नाम ॥ ऐसी जे वर्मे पार्वती ॥३०॥ जो भावे
गुरुसी पाहि ॥ तोची आसावा लिंगाच्या ठाई ॥ तोचि भाव जंगमाच्या पा
ई ॥ विश्वासे पाही आसावा ॥३१॥ श्लो० ॥ गुरुदेवमहादेवमेकभावो भयं
यया ॥ भावाद्वैक्यंचभावेन नरके कालमक्षयं ॥१३॥ टी० ॥ गुरुसदासिवा
शी ऐक्यभावे ॥ भजीजे तरी गुरुरूपचि होवे ॥ द्वैतभावे निरयासी जावे ॥
रवरवी पचावे कल्पांतवरी ॥३२॥ श्लो० ॥ गुरुश्चमस्तान्सद्गुरुर्लिंगयुक्तैवे
लोकभावादीदंदेवी ॥ त्याडालोगुरुपातकः ॥१४॥ टी० ॥ गुरुमाजी लिं

परम रहस्य

नी

गांलिंगामाजीगुरु॥ ऐसाभक्ताचाआसावाआग्रहधरि॥ लोकीकभावे
धरीसदाकार॥ तोच्यांडाळपातकी॥३३॥ लिंगासीगुरुभावेपूजीजे॥
तेपूजनेगुरुसीआर्पिजेसहजे॥ ह्मणोनिअशविघार्चनपूजि
जे॥ विकाळवोलिंगासी॥३४॥ कोणीह्मणतीलिंगतरीआकार॥
तेथभजेताकेवीसंतोषनिराकार॥ यासीद्रष्टांतऐकासाचार॥ जेणेसं
देहघोरफीटे॥३५॥ नटसोंगरूपेआवगला॥ सोंगदेखोनीसभसीसंतो
षजाला॥ संतोषोनीत्यागदिधला॥ अतिवहीलानानाविध॥३६॥
जोत्यागेसोंगानेभोगीला॥ कीसोंगा तिल्यानटासिपावला॥ सोंग
लटीकपरीपावला॥ त्यागवहीलानटासी॥३७॥ ह्मणोनीलिंगजंग
मासीकाजनजेजे॥ तेतेआर्पणश्रीगुरुसीसहजे॥ ऐसाआसिद्जे॥

मजे॥तोचिसहजगूरुभक्त॥३८॥श्लो०॥योगुरुंमर्त्यभावेनभाव्यते
भेदबुद्ध्या॥गुरुलिंगप्रसादेननास्तिनास्तीवरानने॥३९॥टी०॥गुरु
मनुष्यपावलाहेभावणा॥भाउनीजोअंतकाळीरुदना॥तोगुरू
पूजनकेआसाना॥भाजीलाणालेखोकेजे॥४०॥काह्मणसी
तरीगुरुनिराकार॥यासीमूर्तीनाहीशरिर॥तोआवीनासिव
रामर॥तोअमरमन्यातीत॥४०॥ऐसीयासद्गुरुसीनेणानी॥
जोमनुष्यमानीच्यांडकआस्राना॥यासिगुरुलिंगाचाप्रसादको
णी॥नद्यावाजाणेनिसयवोरवी॥४१॥श्लो०॥इष्टलिंगस्यसयू
क्तंलिंगेप्राणसमायुतं॥प्राणेनसहकालेचतद्देहंदग्धकाष्ठवत्॥

॥१६॥ टी० ॥ लिंगआणीप्राणयेकहोउनी ॥ विश्लिगी लिंगप्राणमि
ळोनी ॥ जेआसतीत्याच्यादेह्यालागोनी ॥ ऐसेजाणे निदग्धकि
जे ॥ ७२ ॥ काह्मणसीतरिऐकपूढति ॥ तूजनिरोपीनदृष्टांति ॥ जेणे
संदेहयाचीबूधि ॥ गुंतिताकाळजाय ॥ ७३ ॥ श्लो० ॥ दग्धस्यदहनं
नास्तिपावकात्मचनन्नहि ॥ ज्ञानाग्नीदग्धदेहस्यनचदग्धंनचक्रि
या ॥ १७ ॥ दग्धजालेतेकायजाळावे ॥ जेपाकजालेपरतुनकाय
सिजवावे ॥ तैसेज्ञानाग्नीजेदेहेदग्धस्वभावे ॥ यासिजाणावदग्ध
रूनये ॥ ७४ ॥ लिंगआणिप्राणयेकहोउनी ॥ येरयेरासिमीश्रित
वस्तुपानी ॥ तयाचेदेह घालुनयअग्नी ॥ जाणक्रियाकेची ॥ ७५ ॥

॥श्लो०॥ वरानने गुरुः साक्षात्पशूनां पतिरीरिते॥ पशुपाशादिनि
र्मुक्तं गुरुपक्षनिरीक्षणं॥१८॥ आवो वरानने ऐकसावधान॥गु
रु तो सर्व पशुपती ह्मणोन॥ पशुपाश छेदुनि निर्मुक्तिपण॥ करि
जाण नाममात्र॥७६॥ गुरुवस्तु ऐक्यभावे निरीक्षिता॥ पशुप्राणी
ते ही पावती मुक्तता॥ गुरु तोची परब्रह्म भाविता॥ आपन तत्वताने
चि होय॥७७॥ श्लो०॥ पतीरेव गुरुः स्त्रीणां पराणुग्रहमेवच॥ स्फु
र्तिरूपस संतुष्टस्वभागी लिंगसंयुतं॥१९॥ टी०॥ स्त्रीये सी पती गुरु
बोलीजे॥ नियसी परा[illegible]ची दीक्षा न घेईजे॥ तनुमनधन अर्पण
कीजे॥ तेचि जाणिजे तेचि भक्ती॥७८॥ जेने अंगे पती संतुष्ट होय॥

तेणेंजांगेहेनोजाय॥ पतिव्रताह्मणावयाकारणकाय॥ जेपतीचिपाहे
व्रतनियसी॥४९॥ ऐसीयाचापरि आयभोगीसंतुष्टे॥ जोलिंगसंयो
गीभोगीलिंगाधिष्टे॥ अभेदभावेनिभोगवरिष्टे॥ लिंगसंयोगीपरमे
सी॥५०॥ गुरूलिंगअणीआपणयेक॥ यालागीस्त्रीसपतिचाआन्य
ग्रहदेख॥ ह्मणोनीदोहीसीगुरूयेक॥ घडेस्वभावेकरतीभेदनाहि
॥५१॥ श्लो०॥ दंपत्यचपतीपत्नीचगुरुरेकोभवेत्कलौ॥ तनुमनःप्राण
निरारतिसंगवराननेे॥२०॥ टी०॥ स्त्रीपूरूशासीयकचसद्गुरू॥ येकदि
क्षादीजेहानीर्धार॥ दोहीचाभावघडेयेकाकारू॥ भेदादरूनपडेदोहि
सी॥५२॥ यादोहीचेघडेजेभक्तिसूख॥ तेसर्वभोक्ताहोयगुरूचीएक॥

तोसंतोषोनिकरीमोक्षदायक॥ घडेस्वभावेकरितीभेदनाही॥५३॥ श्लो०
पतियस्यनभावंतीसीवदीक्षामतःपरं॥ भक्तीहीनंतुसंस्कारंद्वयभावंत
थैवच॥२१॥टी०॥ पतिपत्नीसीदानगुरुबोलीलेनाही॥ घडेलतरीभेद
जालापाही॥ दोघेभजेनीदोठाई॥ नवदोनपाहीभेदजाले॥५४॥ दोनी
गुरुनवदोनीभाव॥ दोनीभावदोनीदेव॥ तरीमोक्षपदहीसर्वैथैव॥ दोप्र
कारीचास्वभावआसेकी॥५५॥ पत्नीह्मनतीयेक॥ तेत्याचेआंधोंगी
अंगभूतीक॥ तरीजालेकीवाक्यलटिके॥ जवसम्यकदोनीभाव
जाले॥५६॥ हेज्ञानीयेतरीनमानिरी॥ उभयाचाभावयेकआसावा
ह्मनती॥ ह्मणेनीदोहीसीदीक्षागुरुप्राप्ती॥ येकागुरुमूर्तीनेदोजे॥५७
मूर्तीदोन्हीभिन्नआसावी॥ तरीदोगुरुचीक्षाघ्यावी॥ तेअधिकचपे

क्यस्वभावी॥जैसेदेहेअनोभास॥५८॥यालागीउभयासिगुरुयेक॥

यकभावनाहोनोहोयनिजसुख॥जेइखंडनामोक्षदायक॥करिस्वभावी

कगुरुनाथ॥५९॥श्लो०॥पतिपत्नीकुमारपुत्रादासीगृहपदातिनो॥

ऐकदीक्षासेवद्देवीविश्वासंशृणुभक्तितः॥२२२॥टी०॥यालागीपतीपत्नीवं

धूपुत्र॥येकचीगुरुदीक्षासर्वत्र॥गृहीदासीसेवकसर्वत्रपुत्र॥येकचिस्व

तंत्रगुरुपाहीजे॥६०॥काह्मणतीतरीऐक॥सर्वघरीचागुरुजाकिय

यक॥तरीयेकभावसर्वीचाहोयदेख॥स्वभावीकगुरुपासी॥६१॥सर्वी

चाभावविश्वासयेकजालीया॥मगसहजेजातीमोक्षाच्याठाया॥तेभी

न्नभिन्नदिसतीपरिकाया॥पाहावयायेकचीसर्वी॥६२॥येकभावेवि

शषशुद्धभक्ती॥घडेह्मणोनीमुक्तीदासीहोती॥केस्याह्मणसीनरीरेक
स्थिती॥घडनीगुतीतनेएक॥६३॥श्लो०॥गुरुदेवोप्यवेक्लिंगमेकदीक्षावि
शेषतः॥प्रसादत्वेमवास्थसहमेवमयोदीतं॥२३॥टी०॥घरच्यासर्वांसीभा
वयेक॥सर्वांसीलिंगदेनागुरुयेक॥येकदीक्षाप्रसादयेक॥कल्पांतीरे
दुसरानाही॥६४॥ येकगुरुयेकलींगयेकप्रसाद॥येकतीर्थेरेथ
खंडला भेद॥दुसरानाहीह्मणोनिमोक्षपद॥स्पतसौख्यवरानने
॥६५॥ सतीपतीदोनीनांदत॥दौहीचाभावयेकनसत॥न
रीमुक्तीकेवीहोयप्रासत॥ह्मणोनिउभयातायकाचिगुरु॥६६॥

श्लो०॥ नभवेत्पतिपत्न्याश्चगुरुद्वयवरानने॥गुरुद्वयंचलिं
गद्वयमेवनभवेत्सदा॥२४॥टी०॥पतीआणीपत्नीस॥ये
कचिगुरुआसावाउभयास॥दोहींसदोनगुरुहोनाविश्वास॥दो
ठायासपेजाला॥६७॥दोनगुरुतवदोनलिंग॥दोनीलिंग
तवभावहीदोनअंगें॥द्विभावतवनघेमोक्षांग॥म्हणोनीसं
गेंयेकचीगुरुकीजे॥६८॥श्लो०॥यथादीक्षाद्विधाचैवप्रसा
दंद्विविधंभवेत्॥यथद्वयमिदंदेवीविशेषपातकंभवेत्॥२५॥टी०
यथेदीक्षादोनीप्रसाददोन॥तरीदोषाचीकेवीहोयेपावन॥भि

शषशुद्धभक्ती॥ घडेह्मणोनीमुक्तीदासीहोती॥ केस्याह्मणसीतरीएक
स्थिती॥ घडनीगुतीतेएक॥ ६३॥ श्लो०॥ गुरुदेवोप्यवेल्लिंगमेकदीक्षावि
शषतः॥ प्रसाद स्तमेवास्यसंशमेवमयोदीतं॥ २३॥ टी०॥ घरच्यासर्वासीभा
वयक॥ सर्वासीलिंगदेनागुरुयक॥ यकदीक्षाप्रसादयेक॥ कल्पांतीरे
दुसरानाही॥ ६४॥ यकगुरुयेकलींगयेकप्रसाद॥ येकतीर्थेएथ
खंडलाभेद॥ दूसरानाहीह्मणे॥ निमोक्षपद॥ स्पतसोद्धवरानने
॥ ६५॥ सतीपतीदोनीनांदत॥ दोहीचाभावयेकनसत॥ त
रीमुक्तीकेवीहोयप्रासत॥ ह्मणे॥ निउभयातायकाचिगुरु॥ ६६॥

श्लो०॥ नभवेत्पतिपत्न्याश्च गुरुद्वयं वरानने॥ गुरुद्वयं च लिं
गद्वयमेव भवेद्यदा॥२४॥ टी०॥ पती आणी पत्नीस॥ ये
कचि गुरु असावा उभयास॥ दोहींस दोन गुरु होता विश्वास॥ दो
ठायास पै जाला॥६७॥ दोन गुरु तव दोन लिंग॥ दोनी लिंग
तव भाव वही दोन अंगे॥ द्वि भाव तव न घडे मोक्षांग॥ म्हणोनी सं
गं येकची गुरु कीजे॥६८॥ श्लो०॥ यथा दीक्षा द्विधा चैव प्रसा
दं द्विविधं भवेत्॥ यथ द्वयमिदं देवी विशेषं पातकं भवेत्॥२५॥ टी०
यथे दीक्षा दोनी प्रसाद दोन॥ तरी दोषा चौके वी होये पावन॥ भि

न्नभेदनापातकदारुण॥घडेल्लवोदेवी॥६९॥श्लो०॥पतीपत्निगुरु
र्लिंगमेकभावविनश्यति॥आष्टाविंशतीकोटीषुनरकेपतीतं
ध्रुवं॥३६॥टी०॥पतीपत्नीगुरुआणीलिंगमूर्ती॥जेऐक्यभावे
नपाहाती॥तेआठावीसकोटीवर्षेजाती॥आसयनरकभोगासी॥
॥७०॥ह्मणोनिभेदभावत्यागावे॥ऐक्यतोगुरुलींगभजावे॥मगगु
रुवेचिस्वभावे॥स्वयेजाणावेआंगासीये॥७१॥जरिगुरुत्वयेजं
गासी॥तरीफुगारानयत्यासी॥ऐसागुरुभजनेपावेगुरुत्वासी॥तरि
गुरुभजनासीनोआसे॥७२॥शास्त्रीपाचवीभक्तीह्मणती॥चतुर्थ
क्रिच्यामायावस्ती॥जेसायुज्यवरतीगुरुभक्ती॥तेपाचवीतुजप्रतीं

लीजे ॥ ७३ ॥ यरुचीसायोज्यपरजाला ॥ तोतेह्माचीक्रियाकर्मीम्र
कला ॥ परीगुरुसकीतीसीउरला ॥ सप्रेमपुरलासाभावे ॥ ७४ ॥ जेणे
कावलासिकैवल्यकेले ॥ रकासीरायपणदीधले ॥ जीवासीसिवपदीबै
सवीले ॥ ऐसेकेलेश्रीगुरुनाथ ॥ ७५ ॥ सेवटीशिवब्रह्मीनेले ॥ नीर्गु
णब्रह्यानेदीधले ॥ गुणनासीह्मणे नि निर्गुणबोलीले ॥ आनु
पम्यकेलेगुरुराय ॥ ७६ ॥ ऐसे गुणानिर्गुणातीतकरुण ॥ स्वतसीद्धचि
केले चिदानंदघन ॥ तयागुरुसीनभजेअसाकोण ॥ त्यांडाळजाणपा
तकीआसे ॥ ७७ ॥ ह्मणोनिपरब्रह्मचिजोजाला ॥ तरीभजीजेश्रीगुरु
स्वामीला ॥ नभजता जायनिरयला ॥ जानवहोकापार्वती ॥ ७८ ॥

ह्मणे निगुरूपरते देवतां ॥ नाहीं नाहीं चोनी भ्रांता ॥ यालागी पूजन स
जनये कांत ॥ सदोदीत त्यास कीजे ॥ ७९ ॥ ऐसे गुरूमहात्म उपदेशिले ॥
तेणे पार्वतीचे चित्त संतोषले ॥ संतोषोनी पुसों आरंभीले ॥ जाणवही जे प
रमरहस्याते ॥ ८० ॥ इतीगुरूमाहात्म्य उत्तम ॥ हे गुरूपूजासि गुह्य परम ॥
तुमासी परम भक्त ह्मणोनी वर्म ॥ तुज नीरोपन बोले देवी ॥ ८१ ॥ इती
श्रीपरमरहस्यग्रंथानुवादे उमामहेश्वरसंवादे गुरूमहात्मे पतीव्रता
धर्मे यकनीष्ठ भक्ती निरोपणं नाम पंचमोध्यायः ॥ ५ ॥ मूल श्लो० ॥
॥ २६ ॥ वोव्या ॥ ८२ ॥ एवं संख्या ॥ १०८ ॥ समाप्त मंगल मह० ॥ छ ॥

श्रीकाशीविश्वेश्वरायनमः ॥ श्लो॰ ॥ किंवा वस्तु यथा जातं किंग्ग
सं किमु भेदतः ॥ कळास्थाव्ययथा भेदं ब्रूहि मे परमेश्वर ॥ १ ॥ टी॰ ॥
वस्तु ह्मणी जे काय कैसें ॥ कोणपरी जाणोनि तयासी ॥ कैसी क
ळास्थाय सकळासी ॥ तें मज सांगीरोपा स्वामी ॥ २ ॥ श्लो॰ ॥ ईश्व
रो॰ ॥ महात्म्यमव्यक्तवत निर्गुणान्नीश्चलतया ॥ वेदशास्त्रान
जानाती वस्तुपार्वतीनाकळा ॥ २ ॥ यथा अग्नी स्ताथा काष्ट्य
था क्षीरं तथा घृतं ॥ यथा तील स्तथा तेलं सर्वत्रावस्थता: कळा ॥ ३ ॥
टी॰ ॥ शंकर ह्मणे वो गिरिजे ऐक ॥ तुवा प्रश्न केला तो महासुखदाय

क॥ माझेमनीउल्हासलेंनिजसूख॥ तुझीयाप्रश्नानेदेखवोदेवी
॥२॥ कोणीह्मणतीप्रश्नेसूखउल्हासलें॥ पहीलेंकायहोतेंमूर
लें॥ ययाबोलीअखंडसूखखंडलें॥ ऐसेंबोलीलेतीकोपे॥३॥
तरीतयासीद्रष्टांतदेयीन॥ जैसाकुंडामाजीअसेहुतासन॥ घृ
तधारापडतांवरून॥ देदीप्यमानतोहोय॥४॥ जरीकुंडामाजी
अग्नीनसे॥ तरीघृतरक्षाकायप्रकाशे॥ ऐसेंतरीचप्रकाशदीसे॥
जाणवीघृतासेघृतधारासरिसा॥५॥ तैसेंपार्वतीप्रश्नाचेनिमीसें
उल्हासलाज्ञानवस्तुप्रकाश॥ याचेवस्तुप्रकाशवस्तुकळस॥ पार्वती
सनीरोपीताजाला॥६॥ शंकरह्मणेपार्वतीस॥ तुवापुसीलेतेंत्याप १

कसर्वांस॥ परीतेश्रीगुरूवाचूनिकोणास॥ नकळेकोणाससर्व
था॥ ७॥ तेवस्तुअगम्यअगोचर॥ तेव्यक्तीअतिअव्यक्तअपार
तेनीरवयवनिराकार॥ वस्तुसारपुसिलीतुवांते॥ ८॥ तेवस्तुनिरा
मयनिर्गुण॥ आढळेना नित्यनिश्चयजाण॥ जानंतकोटी
निमालेध्यान॥ जयावस्तुजाणप्रकासी॥ ९॥ जेथेवेदशास्त्रपड
लेमौन॥ ज्ञानाज्ञानातीतविज्ञान॥ तेअनिर्वाच्यनघडेवाच्य
करूनयेजाण॥ जपतपधारणेसी॥ १०॥ तेवस्तुदेह्यामाजीअसलेअ
सता॥ परीआसोदेह्यासिअतीत॥ गुरूकृपेप्रगटलीयानिभ्रिच्यात॥
देतेबुद्धितरीतनासी॥ ११॥ जेसाकाष्टीअग्नीआसत॥ परीकाष्ट

सीनोविरहीत॥अरणीसमंघप्रगटलीयानाशित॥सगळीयाका
ष्ठते॥१२॥तेवीगुरुकृपाआरणीसमंघे॥वस्तुकळाप्रगटेब्रह्मानं
दे॥मगनासीदेहबुद्धिद्वंद्वे॥जाणप्रबुद्धक्षनामाजी॥१३॥ह्मणोनि
काष्टीजेवीअग्नीआसे॥कीवाघृतहीरामाजीवसे॥तैसीवस्तुस
र्वदेहीआदीसे॥जाणप्रबुद्धक्षणामाजी॥१४॥जेवीतीळा
माजीतेल॥कीपुष्पीअसेपरीमळ॥तेवीवस्तुकळासकळ॥अ
कारीप्रबळअसेते॥१५॥आकारतोभ्रमेभासत॥पाहतानिराका
रचीआसत॥तरीथीजूनआकारजालेघृत॥पणभूकले॥१६॥तैसी
वस्तुपणेअसीअसे॥आकारतोभ्रमबुद्धीभासे॥जैसेनिद्रेचेनिसोरसे॥

कायदीसनदीसीले॥१७॥ परीते जाग्रती अवस्थेसरीसे॥ स्वप्नीचास
वैही आभासनासे॥ तेवी आकार जो जो दीसे॥ तो नासे वस्तुकळा प्रग
टलीया॥१८॥ ते वस्तुकळा प्रगटे कैसी॥ ह्मणसी तरी ऐक त्या वीवेका
सी॥ येका ज्ञानाचा चोनी कोणासी॥ नकळे तयासी ते वस्तु॥१९॥ तु
ह्मणसी घाळ काळ सी॥ ज्ञान केचे हो यत्या आकळासी॥ तो ही उ
पावो नीरूपतु जसी॥ अभ्यासा सोहि योग्य॥२०॥ आठ प्रहरामा
जी येका निमिष्य॥ येकनीरभ जिजे धरूनि विश्वास॥ मग नीमिषो
निमीष प्रकाश॥ लाहीजे न अभ्यासे॥२१॥ जे नीमिषोनिमीषे नि
मिष भजन सूख घडे॥ तितुके चि सव दुःख विघडे॥ इकडे भजन जी तु

२ केचढे ॥ तिनुकेचिसडे पापही ॥ २२ ॥ आनुनिमीषेनिमिष्यजेसा
चढे ॥ तैसाप्रकासवीसेसपडे ॥ तोमार्तंडमाध्यानीयेता त्याकडे पा
होशकेनाकोन्ही ॥ २३ ॥ तेनीत्य भजन चढतचढत ॥ त्याहतेच्या
माध्यानीयेतवत ॥ मगत्याकडेककिकाक्सर्वथा ॥ कोणसला
पाहासके ॥ २४ ॥ निमिषोनीमिषभजता ॥ तोतोसूखचढतसे
चित्ता ॥ मगत्येतन्यनवता ॥ निजसरा होउनटाके ॥ २५ ॥ नदी
चढनातरी दिसेनाही ॥ परीचढतचढता भेदेंदरडीपाही ॥ आघ
दुनीकाहीबाही ॥ पाणीसर्वहीचालिले ॥ २६ ॥ तेवीनिमिषभज
नदीसेथोडे ॥ परीसंचतासाचनाहीयमाढ ॥ तेनेभजनेपरमार्थोप्र २

तुडे ॥ मग ज्ञान बापुडे नयके वो ॥२७॥ तरी यक निमिष लक्ष लाउन
यकचीत केलीया स्मरण ॥ तरी तरु हीयाने चिकोवे पावन ॥ ऐसे जा
णणे घडे ॥२८॥ जेसे कीजे स्मरण ॥ तेसी अंगी शांती परिपूर्ण निर्वैर
निराभिमान ॥ स्वये होउनी आसीजे ॥२९॥ आपुली कीया कर्मी
निपुन ॥ जे जे कीजे नामस्मरण ॥ ते ते कीजे गुरू आर्पण ॥ स्वयजा
णा निःकामबुद्धी ॥३०॥ यणे परी भजन भक्ती करिता ॥ सहजवस्तु
कळो ये हाता ॥ मग स्वये वस्तु ता ॥ परी भजन ना नसांडीजे ॥३१॥
भजन करूनिया काय ॥ परी जीवा जरी दुःख दे तु आहे ॥ तरी ते भज
नची बरे ॥ बरवे पाहे विषम पहे ॥३२॥ ईकडे माझी पूजा करू निवरषी

परी॥ निकडे पर जीवाची हिंसा करी॥ याची पूजा के सी घडे आवघा

री॥ मुखा घास माथ्या वरि डांग॥ ३३॥ ह्मणे नी सर्व जीवी निर्वैर होा

वे॥ सर्वी जीवी वस्तु सी देखावे॥ काया वाचा मानसी सुख द्यावे स्वये

जाणावे सर्व जीवासी॥ ३४॥ स्वतंत्र व्यापक वस्तुची कळा॥ सर्व

जीवा वस्तु चा जिव्हाळा॥ काष्टी आग्नीची ज्वाळा॥ गुप्त ज्वाळ

चि जैसी॥ ३५॥ तैसी वस्तु सर्वेचि असे॥ असे जाणे नी सहज जो विश्वा

से॥ मग वस्तु ची होइ जे अपैसे॥ भक्ती मार्गा सर्वो देवी॥ ३६॥ ह्मणे नि

भक्ती मार्गी वर्तता॥ वस्तु सह ज चीये हाता॥ मग स्वये होइजे वस्तु ता॥

श्री गुरु नाथ कृपेने॥ ३७॥ ते वस्तु सर्व व्यापक आसे॥ सर्व ही याची क

व्हावसे॥ सूक्ष्मत्व जाणोजे विश्वासे॥ जे सर्वांस साक्षीक॥ ३९॥ श्लो०
ज्वालाले ज्वलनाभासा नटीकोटिसमप्रभा॥ तस्यां तच्च शिखा सू
क्ष्मचीद्रूप परमं कळा॥ ४॥ टी०॥ जैसी आग्नीची ज्वाळा सूक्ष्मव
से॥ प्रकाशरूपे लखलखीत दिसे॥ तैसी वस्तुची कळा सूक्ष्म सर्वत्र वसे
चित्प्रकाशचिद्रूपाकार॥ ४०॥ ते वस्तु कळा सर्वत्र ज्ञानरूप॥ होउनी अ
से सूक्ष्मत्व उमोप॥ परीते श्रीगुरुविन निजस्वरूप॥ न भासे रूप कोणा
सी॥ ४१॥ न भासे ह्मणोन तरि काय येकागी असे॥ काय का आगेपा
से का या न से॥ ऐसें विषमत्व कोठें आसे॥ जाण सर्वांस वस्तुसी काही
४२॥ वस्तु तरी सभराभरीत॥ आपादशिखापरियंत॥ भरली असे सै

दोदित ॥ जाणनिश्चितभरलेपणी ॥ ४४ ॥ भरलाह्मणोतरीतेहोतेका
य ॥ तेरीत्यामाजीभरलाह्मणोलाहे ॥ पाहातातरीभरलेआहे ॥
वस्तुसीपाहेकायसी ॥ ४५ ॥ ह्मणोनितेभरीवअसेसर्वांगे ॥ परीभ
रलेआसेजेबोलिलेमागे ॥ तेबोलावेचीलागे ॥ निरूपणांगे
बोधावया ॥ ४६ ॥ यरुवीवस्तुसीभरलेतरीतेकाहीं ॥ वाचेनेबो
लावयाउरलेनाहीं ॥ मनादिकेसर्वेनिमालीपाहीं ॥ जयावस्तु
हीकव्हेमाजी ॥ ४७ ॥ श्लो० ॥ वाचातीतंवर्णातीतंचतत्सदं ॥ ज्ञान
तीतंनिराकारंसूक्ष्मएवकव्हामवेद ॥ पा० टी० ॥ जेसर्वेचजाणतीक
व्हा ॥ तिचीहीसाक्षीजेअयंतसूक्ष्मकव्हा ॥ तीमाजीनिमग्नसक

ळा॥वाचाकळादिकासी॥४८॥ परापश्यंतिमध्यमावैखरी॥वा
चानीमाल्याजेथच्यारी॥आतांविचारावेकोणेअक्षरी॥बरवेपरीवि
चारीपा॥४९॥जेथेपन्नासाआक्षरासीपुसिलेलिपा॥तेथेकेचावेद
स्वरूप॥श्रुतीस्मृतीचेजेथमाप॥करूंशकेविसरला॥४९॥शास्त्र
अणीपुराणाते॥कोणपुसेवोतेथे॥वाचावेसांगावेज्यामनादिका
च्याहाते॥मनचिनिरूतेनिमाले॥५०॥आतावर्णव्यक्तीचाअळं
कार॥केवीसाजेहासदविकार॥नेतसदनिर्विकार॥ज्ञानाकारातीत॥५१॥आज्ञानासीछेदकरी॥ह्मणेनिकोनानाचीथोरी॥तरीअ
ज्ञानाचिमहिमाकोणपरी॥जानधोरीमिरउसके॥५२॥सूर्यासीअं

धःकारमूळीनाही॥प्रयत्नकरावाकाई॥अधःकारदुरकरावयाठा
ई॥उपावाकाहीअसेना॥५३॥तेचीवस्तुचेठाई आशानआहे॥ज्ञानते
थेमिरवुलाहे॥ह्मणेनिनिरंजनकळापाहे॥शानासीआहेआती
त॥५४॥तेआसंतसूक्ष्मकळाजाण॥तीमाजीसर्वगेलेनिमोन
ऐसीवस्तुकल्पविवचंन॥केलेनिरूपनतुजदेवी॥५५॥घरोघरी
गुरूह्मणवीती॥शिष्यपासीस्वार्थेउपदेशीती॥परीवस्तुकळाजेदा
विती॥दीक्षादेतीतेसद्गुरू॥५६॥श्लो०॥एवंभेदकळादेवीसद्गुरुःशि
ष्यमस्तके॥हस्ताब्जमधनंगुह्यंतस्यभावंकरोदीतं॥६॥टी०॥जेसी
सूक्ष्मकळावस्तुचीजान॥गुरूपदेसीतीमस्तकीहस्तठेउन॥जेसा

हस्तैतैसीकळाउसन्न॥होयजाणशिष्याते॥५७॥ज्यागुरूचीची
जैसीउपदेशकळा॥शिष्यासीतेसीचयेभावलीळा॥जैसेबीजतैं
सायडुसेफळ॥वृक्षसफळाजेवी॥५८॥श्लो०॥यथाकळातथा
भावंयथाभावतथामनः॥यथामनस्तथादृष्टीलयदृष्टीलयं
गतः॥६॥म्हणोनिजैसाउपदेशीगुरूभेटे॥तैसेचतेकळाप्रगटे
जैसीकळातैसाभावउमटे॥नेटेबाटेशिष्याचेतनी॥५९॥जैसा
भावतैसेचीहोयमन॥जैसमनतैसीचहोयदृष्टीजाण॥तैसे
चिलयगतराहेहोउन॥स्मरणभजनकरिता॥६०॥जैसेभजन
तैसेफळघेईजे॥जैसेफळतैसेभोगभोगीजे॥जैसाभोगतैसें

मागीजे ॥ सूखसहज आथवा दुःख ॥ ६१ ॥ श्लो० ॥ कर्णद्वारेयथा
वाक्यंगुरूणांलिंगलीयते ॥ इष्टप्राणास्तथाभावन्तीयेकवरा
नने ॥ ८ ॥ टी० ॥ ह्मणेनिकर्णद्वारीउपदेसीती ॥ गुरूमाहावाक्य
बीजेबोधीती ॥ मगहस्तकिलिंगदेती ॥ गुरूकरितीगुरूरूप ॥
६२ ॥ श्रीगुरूलिंगदेउनीकाय ॥ बोलतीशिष्यासहोतालाहे ॥
हरिष्टलिंगआणिप्राणलिंगपाहे ॥ तिसराआहेभावलिंगतो ॥
६३ ॥ यथेतिहीलिंगाऐक्यभावेपाहावे ॥ याच्याठाईगुरूतेचिम
जावे ॥ भेदसांडुनिराहावे ॥ स्वयपाहावेगुरूचरण ॥ ६४ ॥ श्लो० ॥
लिंगभक्तीरितीरव्यातंगुरूहस्तंचजायते ॥ किंवापूरतोसन्तो

ब्रूहिमेपरमेपरमेश्वर ॥ ८ ॥ टी० ॥ गुरूच्याहस्तीकिलिंगभक्ती ॥ उत्प
न्नतेचिनिरोपावीऱ्याती ॥ येथैकैसेमिश्रीतीआसती ॥ कोणेरी
तीदेहेप्राणआणिलिंग ॥ ६५ ॥ श्लो० ॥ वायुरेवसमुत्पन्नंतत्प्राणं
मीश्रितंभवेत् ॥ यथागुरूकरेजातंलिंगभक्तीविभेदःत ॥ १० ॥
॥ टी० ॥ प्राणदेहसंयोगेउत्पन्नजाला ॥ तोप्राणदेहासिमीश्रितजा
ला ॥ त्यादेह्यासीसंयोगघडला ॥ जानवहीलाइश्लिंगाचा ॥
६६ ॥ जोगुरूहस्तीकिलिंगजन्मला ॥ त्यासीदेहमीश्रीतप्राण
केला ॥ तोचिलिंगीभक्तीसंयोगजाला ॥ जाणवहीलापार्वती ॥
६७ ॥ श्लो० ॥ तत्प्राणंलिंगदेहंचजानीगुरूकरेपिच ॥ आचारंगे ॥

रवंलिंगजंगमंचप्रसादकं ॥११॥ श्लो० ॥ महालिंगमिदंज्ञेयंषड्विधं
तुसमर्चयेत् ॥ इतीभेदंनजानातिप्रसादंनिष्कलंभवेत् ॥१२॥
टी० ॥ इष्टलिंगगुरूहस्तकीजोजन्मला ॥ यासीऐक्यजेलिंगदे
हीबोलिजेत्याला ॥ यापरीलिंगभक्तीसीजोलाधला ॥ तोचिव
हीलाशनीया ॥६८॥ यापुरुषानेषड्लिंगभावे ॥ ऐक्यत्वेपूजन
करावे ॥ असेलाभीश्रितहोउनीभजेसर्वदावे ॥ तेजाणावेगुरूकरजा
त ॥६९॥ तेषड्विधलनसीलिंगकोण ॥ तरीआचारलिंगगुरूलिं
गदोन ॥ शिवलिंगजंगमलिंगजाण ॥ हेप्रमाणचतुर्थ ॥७०॥ प्र
सादलिंगमहालींगनेमुन ॥ हेसाहालिंगबरवेजाण ॥ जोमीश्रीत

सावेकरीपूजन॥ तोचीभक्त जाणजंगम॥७१॥ हाभेदनणेनिजे
पूजनकरी॥ याचीयर्थे जायपूजापद्धी॥ याचाप्रसादतोहीअवघा
री॥ फळचिनिफळहोय॥७२॥ जेआचारसंपन्नशिवगण॥ वीरशै
वयोगपूर्ण॥ तेचिजाणतीयामार्गाचीखूण॥ यरानकळेचिप
वैती॥७३॥ जोकरी इष्टलिंगदेहेमिश्रित॥ तोनिमिश्रीत
करूनिजेप्रवर्तत॥ तोचीजानीजेसिवभक्त॥ आथवातोचिजं
गम॥७४॥ इतीपरमरहस्यग्रंथामृत॥ टीकाकरूनीप्राकृत॥ मन्मथ
शिवलिंकृत॥ गतीसमासआध्यासाहावा॥७५॥ इतीश्रीपरम
रहस्यग्रंथान्नुवादेउमामहेश्वरसंवादेवस्तुकळानीरोपणंनाम

॥ षष्ठमोगती ॥ ६ ॥ संपूर्णमस्तु ॥ मूलश्लोक ॥ १२ ॥ वोव्या ॥ एवंसं
ख्या ॥ ८७ ॥ सांबायनमः ॥ श्री ॥ श्री ॥ श्री ॥ श्री ॥ श्री ॥ श्री ॥ श्री

श्रीकासीनाथायनमः॥ देवी०॥ श्लो०॥ बाह्यांगेदंप्राणैलिंगप्रा
णोदेहसमंघकं॥ प्राणस्थलिंगसमंधं ब्रूहीमेपरमेश्वर॥१॥ टी०॥
पार्वतीवीनवीत्रिपुरारी॥ लिंगासदेहमिश्रितकोणेपरी॥ प्राणी
आसेदेह्याभीतरी॥ तोशरीरीमिश्रितकेस॥१॥ लिंगदेहप्रा
णितीनी॥ यरयरामिश्रितहोउनी॥ आसतीकेसजीसूल
पाणी॥ तेनिरोपनकरामज॥२॥ श्लो०॥ तथापीप्राणलिंगस्य
मेद्यतेसर्वभिंद्रीय॥ व्ययतेसर्वभूतानापावकोसलिलंयथा॥
॥२॥ टी०॥ जैसेजलउस्नहोयअग्निसंगे॥ तैसेंहेमीश्रितलिंग

१ चैनयुगे ॥ मनप्राणतरीसहजदेह्यागे ॥ ऐक्यसागेअसे ३ ॥
तरीलिंगासीदेहमिश्रितकाणेपरी ॥ पुरवीलदेहबुद्धीअहंका
रिजकेरी ॥ दाहाइंद्रीयेलिंगार्चनावरी ॥ आखंडसेसारीलेव
विजे ॥ ४ ॥ ऐसीज्याचीसमंधसर्वतुटली ॥ म्हणेनिलिंगक
केसीबुद्धीचेथली ॥ तयानामईश्वरलिंगऐसीपदवीआली ॥
भाक्तासीलाधलीवादेवी ॥ ५ ॥ श्लो० ॥ घटमध्यास्थितंतोयं
आग्नीज्वलतिबाह्यत ॥ आग्नीज्वालेग्नीसंयोगेउन्नो
भवतीवारिणा ॥ १ ॥ टी० ॥ जलतरीघटामाजीअसे ॥ अग्नीत १
रीबाह्यनावसे ॥ परीआग्नीसंगेतवदसे ॥ संततरैकेसहो ॥ ६ ॥

परम रहस्य

घटनसे जळनास ॥ मग तीन्ही आणि रूपे होत ॥ येक येकाचे
संगे मिश्रित ॥ होतीत सप्ता काळ ॥ ७ ॥ ते विसक्रिया लिं
गार्चन ॥ करितां लींगासि पूजन ॥ लिंगसंगे देह जालिले
ग रूप जाण ॥ भक्तपण मग कैचे ॥ ८ ॥ लिंगसंगे ऐक्य देह होत ॥
देहसंगे सहज प्राण ऐक्यत ॥ ऐवं प्राणलिंग येकरूप होता ॥
गुरू कळा न लता बिंब ॥ ९ ॥ ऐसे तीन्ही कळे [illegible] येक भावे
करी अर्चन ॥ ताची म्हणी शिवाचार संपन्न ॥ [illegible]
[illegible] आद्य वाजंगम जाला तरी भजन ॥ कीजे जाणयेण भा

२ वे॥१०॥जोतीन्हीदेक्यभावेनकरीपूजन॥जरीभावनाधरीभि
न्नाभिन्न॥तरीतोभक्तजंगमजान॥निर्फळपूजनतयाचे॥
॥११॥सांगुनीयालिंगार्चन॥जोआनदेवताकरीपूजन॥तो
सिवभक्तनव्हेत्याचीयावदन॥आवलोकननकरावे॥१२॥जो
सर्वदेवासीश्रेष्ट॥जोसर्वरूपीभुवनीवरीष्ट॥तोलिंगह्रदयी
आसोनिनष्ट॥आणवाटेदेवतापुजी॥१३॥ज्यासीविरंचीध्या
ती॥हरीनेनयनवाहीलेजयाप्रती॥तेलिंगह्रदयीआसोनि
पुजिती॥नेणेचित्तीदेवतांतर॥१४॥गणगंधर्वईंद्रादिकासी॥ २

वसीरसेषकुर्मेव.राहयासी॥नोसीवसांडुनीदेवतासी॥ज्जे
वोनोजाणमूर्खदेवी॥१५॥शिवस्तरूह्मणवने॥शिवासीनपूजने
नरीनीरयासीजाने॥ऋीयासांडीलीह्मणोनी॥१६॥थोरीमीरवी
सिवाचाराची॥क्रियाराहाटेआणीकाची॥व्यभीचारीनोसेवाक
रीपतीची॥परपुरूषाचीमनीअघा॥१७॥आपुलाआचारसां
डुन॥परआचारआचरण॥जैसीकुलवधूपतीतेसांडुन॥परपुर
षीजाणरमेते॥१८॥श्लो०॥अंतर्ज्ञानंबाह्यक्रियायेकोभावंविष
यातः॥यथाजलूस्तथाकुसेबाह्याशाग्नीप्रभावना॥४॥टी०॥या
लागीआपुलीक्रियानसांडीजे॥गुरूकृपेज्ञानसाधिजे॥नेश्र

२

नअंतरीबाह्यक्रीयाकीजे॥वरबीयावोजेनीपुन॥१९॥तेरपानअं
तरीबा॥ह्यक्रिय॥दोनीऐकेखजालीया॥मगकेचाप्रपचके
चीमाया॥जाणतयासीपरण॥२०॥बाह्यक्रियाअंतरीस्नान॥
दोहीचेकेसेहोययेकपन॥तयासीदृष्टांतदेईन॥तेपरीसरीनेवोदे
वी॥२१॥अग्नीतरीअसेबाहेरी॥जवअसेघटाभीतरी॥घटतप
होयअग्नीकरी॥तवजळयकसरीतसहोय॥२२॥तेवीकरीताबा
ह्यक्रीयानिर्मुन॥ईश्लिंगासीपुजाआरविधार्चेन॥एवंक्रियासं
योगदेहा॥नीळप्राण॥तोहीजाणलिंगकळापावे॥२३॥श्लो॥तद्दे
हमीद्रीयेणैवसर्वदालिंगभागीनं॥तन्मुखंपंचवक्त्रेचईश्वलिंगस्य ३

लक्षनें॥५॥प्राणाचीमलीनतागेल्यावीन॥प्राणलिंगीलिंगकळी
नयजाण॥ह्मणोनदेहसमंधीईद्रीयमन॥याचाजाणत्यागकी
जे॥२४॥प्राणाचेभोक्तव्यकाजेजे॥तेतेलिंगासीआधीअर्पिजे
मगआपनभोगीजे॥ऐसाकीजेहानेम॥२५॥ऐसेपूर्वगुणेगेले
सहज॥तवलिंगाचेप्राणप्रकासेतेज॥मगइष्टलिंगीहोयऐक्य
गुज॥लिंगलक्षनसहजयेआंगासी॥२६॥तेकैसेह्मणसीतरीऐ
क॥ईस्वरचिजेपंचमुखेनेमक॥पंचेद्रीयद्वारेअर्पिजेनिजसूख॥म
गजेसूखहोईलजे॥२७॥येणेपरीक्रीयाआचरण॥कहोतासहज
चिईष्टलिंगलक्षण॥ह्मणोनिक्रियाज्ञानउभयावीन॥नसाधेजाण
वस्तुते॥२८॥क्रियेविणाज्ञानखुण॥वस्तुसाध्यह्मनेजेअज्ञान॥

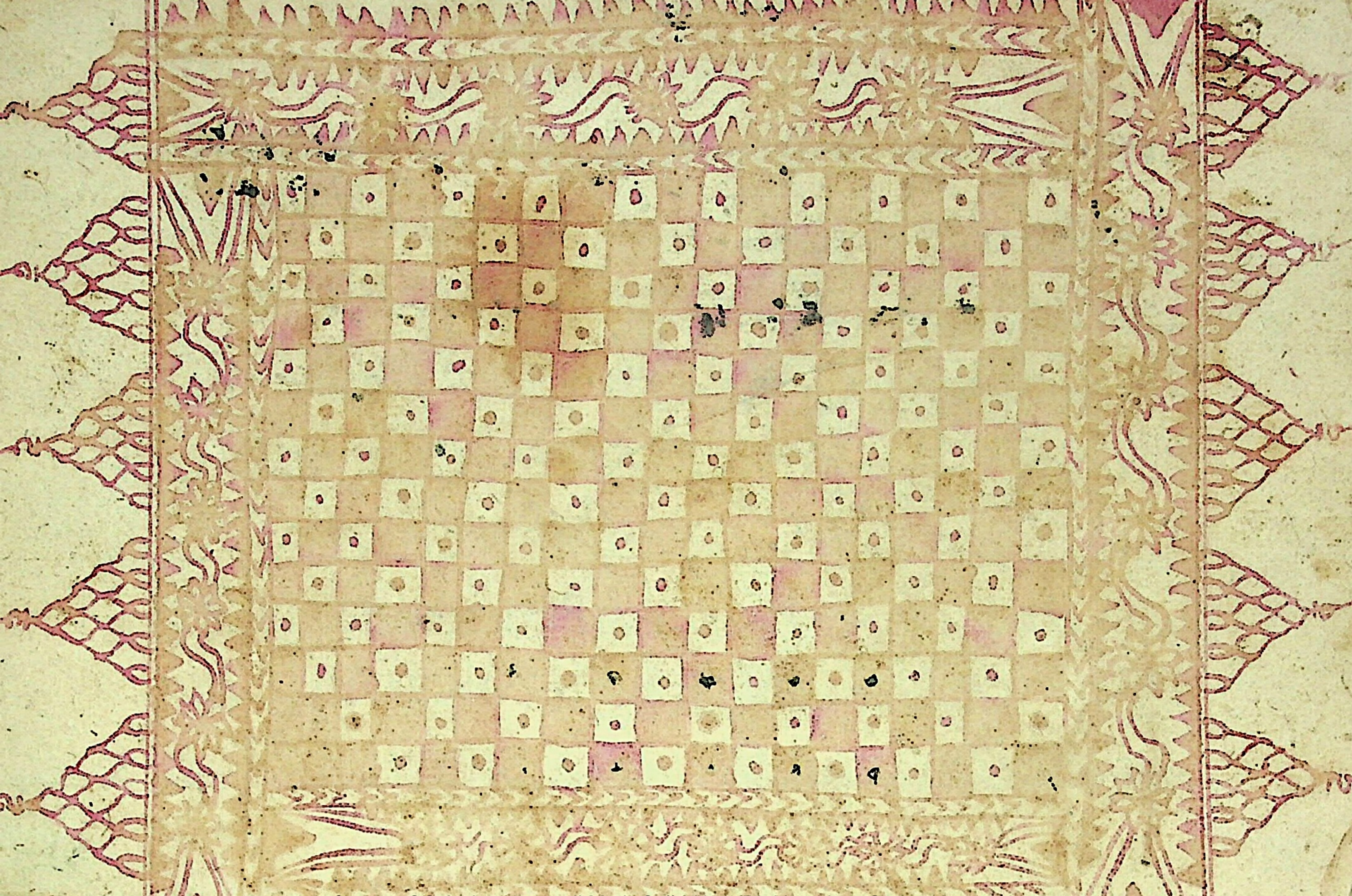
४ आथवाक्रियाचीसाध्यज्ञानेवीण॥भावीतीजाणतेहीमूर्खे॥श्लो॰
नक्रियारहितंज्ञानंनज्ञानंचक्रियाविधीः॥ नपश्यतेंधकोदग्ध॥प
श्यदेहांतपंगुलं॥इ॥टी॥क्रियविणशोभेज्ञान॥ज्ञानेवीनक्रियान
षोभेजाण॥वस्तुनसाधेयेरयेराविण॥द्रष्टांतदेईनतोऐका॥
३०॥येकआंधयेकपंगुळलतलत॥उभयायकग्रहीआसती॥ते
थेअनळलागलाअवचीता॥तोजालादेखतापांगुळ॥३१॥पंगु
ळतोज्ञानजाणिजेडोळस॥आंधुताक्रियापरीदर्शनाहीतयास॥
ह्मणेनपंगुळदेखीलेआग्नीस॥स्पर्शहासजळतापे॥३२॥डोळस
परीक्रियापायवीन[illegible]॥तेथुननननीघेसूखस्थळाला॥मग
अंधासीमांडला॥विचारवहीकातोऐक॥३३॥पंगुह्मणेअंधाला ४

गुनी ॥ चिंचीतगृहोसीलागलेअग्नी ॥ आतामीतूयथुनी ॥ जाउ
निघानीचेगोगा ॥ ३४ ॥ पंगुह्मनेअंधालागोनी ॥ मीतुझेखांदीबैसो
नी ॥ मगजीकडेजीकडेमार्गदावोनी ॥ तिकडजानचालावे ॥ ३५ ॥
हविच्यारूजरीनकीजे ॥ तरीदोघाजणाजळिजे ॥ येकेविणये
कनपाविजे ॥ जाणवाजेसूखस्छळाते ॥ ३६ ॥ तवतेदोघेयेकहोउ
नी ॥ पावलेगुरूकृपेस्वस्थानी ॥ तेविज्ञानक्रियायकपणी ॥ वस्तुप
जीपाविजे ॥ ३७ ॥ यालागीयेरूयेरूविण ॥ जेसहितसाधुह्मणती
तेआज्ञान ॥ नप्रकाशचेतन्यघन ॥ कदापिजाणवादेवी ॥ ३८ ॥ तेल
वातीविणप्रकाशकायवोज्योती ॥ वाद्येवाजविल्याविणकायनादउ
मटत ॥ मेघेविणभूमीनिपजत ॥ कायबीजकाही ॥ ३९ ॥ यालागी

५ क्रियाज्ञानेविन।।नप्रकाशेचैतन्यघन।।ह्मणोनिनविसंबतीज्ञान।।उभय
सिजाणवेदेवी।।७०।।दोनीपंखाविणपक्षीयासी।।नउडवेजेविं आकासी।।
तेवींक्रीयाज्ञानेविणवस्तुसी।।नपावसीतुकदा।।७१।।सत्तयोजनेयेकपक्षी
असे।।तरीपक्षीउडोंलागेकायआकासे।।तेवींज्ञानअथवाक्रियायेक
चिअसे।।तरीयेईतरसेकाई।।७२।।ह्मणोनीज्ञानक्रियादोन्हीविण।।नत
रिजेपार्वतीसत्यजाण।।दोपक्षीवीणउडाण।।नघडेजाणपक्षीयासी।।
७३।।क्रियाकर्मेपरवीकरिती।।परीवस्तुज्ञानेनेणती।।तेनतरतीभव
सागरप्रांती।।सत्यजाणपार्वती।।७४।।अथवाज्ञानेवस्तुबरवेजाणती।।
आणिक्रियाकर्मेंमलीनकरीती।।तरितेहीनतरती।।दोनीपाहिजेतीह्म
णोनी।।७५।।श्लो०।।गवानांसर्पिसारांशंकरोत्तासाचपोषनं।।विकृतं ५

परम रहस्य

काहीपुण्यअसावेगाठीसी॥पुण्यवांचुनीभेटेकोणासी जानमा
णसीसंतीशरण॥९८॥ पदरीपुण्याचीअसेकाहीजोडी तरीच्येजं
गमलिंगीहोयआवडी॥याल्लागीलागेगोडी॥जाणतातडीतोजंग
म॥९९॥हेआसोआतानीरोपीलातोंजंगम॥जोवीरशैवमा
गींउतम॥तोमाझाचीरूपहेतुजवर्मी॥नीरोपीलेदेवी॥१००॥
इतिश्रीपरमरहस्यग्रंथामृत॥टीकाकरुनीयाप्राकृत॥मन्मथ
सीवलींगकृत॥गतिसमाप्तआध्यायअष्टमा॥१०१॥इतीश्रीपरमर
हस्यग्रंथानुवादेउमामहेश्वरसंवादेभक्तीस्थळनिरूपणंनाम
अष्टमोगती:॥८॥ श्लो०॥१०॥ वोव्या॥१०१॥ यवंसंख्या॥१११
समाप्तमंगलमहा॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

रचीतेकर्मपुनःस्नानंतुभेवजं ॥४५॥ क्रियाकर्मतेगायजान ॥ तिचेबर
वेमरणवाषणकरून ॥ बुद्धीविवेकें घेईजेदोहुन ॥ क्षीरजाणतयाचे ॥४६
तेक्षीरकल्मलाउनीतावीजे ॥ निश्चयार्थेविरजणघालीजे ॥ मगविवेकेघु
सळुनीकाढीजे ॥ तेजाणीजेनवनीत ॥४७॥ तेहीतावीजेस्वानुभवे
करूण ॥ मगतेचीघृतचिदानंदघन ॥ तेदिनेदीनकरीनाअर्पण ॥ पुरी
जाणअनुपम्य ॥४८॥ नानरीघृतघेउनीत्यागीलेगाईसी ॥ मगघृतनैकच
येरदीवसी ॥ ऐसेनकरावेहोउनी निजसूखासी ॥ मुकिलेजेमूर्खपणें ॥
४९॥ ऐसीक्रियागायघृताकळली ॥ तरीनीसिविसंबोनयेजीयाकेली ॥
मगदिनेदिनघेईजेनकाळी ॥ निजसूकाळीघृताची ॥५०॥ ऐसीप्रमाणी
क्रियाकेलीपाहीजे ॥ मगसम्यकूज्ञानहोईजेसहजे ॥ यालागीउभया

६

विणनकेजे॥ इष्टलिंगजेतत्समंधी॥५१॥श्लो०॥ स्थावरंमिश्रितंकिंवामि
श्रितजंगमः॥ द्वितीयसंगनास्यस्यब्रूहिमेपरमेश्वर॥टी०॥पार्वती
प्रश्नकरीतसे॥ स्वामीस्थावरजंगममिश्रितकेसे॥हे निरोपावेप्रका
शे॥ज्ञानाचेनी॥५२॥श्लो०॥ भक्तमाहेश्वरश्चैवप्रसादंस्थावरंभवे
त्॥ इष्टलिंगशरणंचलिंगैक्यंजंगमस्थ्य था॥९॥टी०॥तवसंकर
ल्लनेवागीरीजे॥साहीस्थळेजेबोलीजे॥तेतीनतीनवाटनीजा
णिजे॥तेह्मनीजेस्थावरजंगम॥५३॥तेषडस्थळह्मणसीकोण॥भ
क्तमाहेश्वरप्रसादीजाण॥हेमीश्रीततिनीनेमुन॥स्थावरजाणबो
लिजे॥५४॥प्राणलिंगीसरणऐक्यजाणिजे॥हेतीनीमिश्रितजें ६

गमबोलीजे॥येणेचीपरीषड्विधलिंगजे॥हेतीनीमिश्रितस्थावरजंग
मी॥५५॥श्लो०॥आचारंगुरूलिंगचस्थावरंप्रीवलिंगकं॥चरलिंगप्रसा
दंचमहालिंगतुजंगमं॥१०टी०॥आचारलींगगुरूलिंगशिवलींग॥हे
तीन्हीस्थावरबोलीलेचांग॥जंगमप्रसादीमहालिंग॥हेतीन्हीजंगम
॥५६॥श्लो०॥स्थावरंजंगमंचैवद्विविधंलिंगमूच्यते॥ [illegible] जंगमंचैव [illegible]
मन्यंचस्थावरंभेदतोवित्॥११टी०॥स्थावरजंगमयेकनमानीजे॥जंग
मउदासकरूनिस्थावरपूजीजे॥तरीतेपूजानिर्फळजाणीजे॥भेदबोजे
ह्मणोनी॥५७॥श्लो०॥स्थावरंजंगमंचैवद्वयमेकंसमन्वीती॥भेदंपरी
त्पानदुर्लभंश्रुणूपार्वती॥१२टी०॥स्थावरजंगमदोन॥नामेदिसती

७ भिन्नभिन्न॥ तेरानीयेकऋसेसस्तान॥ तोदुर्लभजाणपार्वती॥ ५८॥
सव्यवामदिसतीदोनभाग॥ परीदोही मिळोनीयकचीअंग॥ तेवीस्था
वरजंगमयेकचिलींग॥ जन्मसांगतोदुर्लभ॥ ५९॥ श्लो०॥ दासोहंचस
वे कोवासोहं भावभावनकोद्दश॥ सोहंदासोहंयोर्भेदात्रुहीमेपर
मेस्वर॥ १३॥ टी०॥ पार्वतीप्रश्नकरीसोहंकायह्मणिजे॥ आणिदासोहं
कोणासीह्माणीजे॥ हेभेदबरवानिरूपीजे॥ कैलासराणाराजाशिवा
धवा॥ ६०॥ श्लो०॥ दासोहंत्वत्क भावंचसोहंभावचजंगम॥ भावभेद
द्वयंनास्तीप्रकृतीयातुवीबवत्॥ १४॥ टी०॥ दासोहंह्मनीजेभक्तोतम॥
सोहंह्मणीजेतोजंगम॥ याउभयासीभेदनाहीहेवर्म॥ गुरूमूखेपर ७

मजाणिजे॥ ६१॥ बिंबआणीप्रतीबिंबासी॥ जैसाभेदनाहीदोही
सी॥ तेवीभक्तआणीजंगमासी॥ भेददोहीसीनाही॥ ६२॥ मीचभक्त
मीचजंगम॥ आपुल्यामुखेजालेदोन॥ परीभंगलेनाहीमाझेंयकपन॥
हेखुणसज्ञानजाणती॥ ६३॥ सोनभूषनाआले॥ तरीकायसोनप
णमुकले॥ तेवीदेवभक्तहोउनिठेले॥ माझेबीजालेस्वरूप॥ ६४॥
श्लो०॥ सोहंदासोहंमुख्यंतुद्वयंनामप्रवर्तते॥ यत्तुभावाभेदनास्ती
प्रतिबिंबसमन्वित॥ १५॥ टी०॥ सोहंदासोहंनामदोनी॥ प्रतिबिंब
बिंबनसतीभिन्न॥ तैसेदेवाभक्तानाहीदुजेपण॥ जेसादेहीजा
णआत्मा॥ ६५॥ म्हणोनिभक्तमाझाआत्माजाण॥ भक्तमासेहृद

८ योचेध्यान॥भक्तमाझेहृदयीचेजीवन॥स्वयजाणपार्वती॥६६॥
मजईश्वराईश्वरपण॥तेभक्तिदिधलेजाण॥मीमिरवितोदैवत
पण॥तेभक्ताचेनिदेवी॥६७॥मजभक्ताचेनियेथअसने॥भक्ता
चेनीमाझेजीवन॥मीभक्ताचेनिमहीमान॥ह्याध्यापणआसे॥६८॥
भक्ताचेनिमजभूषन॥भक्ताचेनिमजनसेभिन्न॥भक्ताचेनिआ
स्पावचन॥मीजाणवर्तणुककरी॥६९॥भक्ताचेनिकार्येगुणे॥म
जनिराकाराआकारणे॥मीनिर्गुणपरीगुणायेणे॥भक्ताचेनीभज
लागी॥७०॥मीभक्ताचेप्रतीभक्तोपाही॥संतोषानीतुजाचिदित्होप ८

परम रहस्य

हो॥ रावणासी देता मागे पुढे काही॥ पाहोले चीना ही कदा मी म्या॥
७१॥ का मज भक्त आत्यंत प्रीती॥ ह्मणे नीतुज देतसे भक्ताचे हाती॥
भक्तासी भिन्न भाव चित्ती॥ मज प्रतीनुपजेचि॥ ७२॥ मी प्रसन्न होता भ
क्ताते॥ भक्त फिरोन पडती माते॥ परी मी घातपात त्याते॥ वीचारीत पै
नाही॥ ७३॥ तरी तुज देखता पार्वती॥ मी प्रसन्न जालो भस्मासूराप्रती॥
तो माझे ची मस्तकी हात ठेउ पाहे चित्ती॥ आवीद्या मदे घरूनी॥ ७४॥
तरी त्यासी चक्षय करावे॥ की म्याची पळत हो आसावे॥ तो अपुला गुण भ
स्म जाला स्वभावे॥ परी सवो उगाची॥ ७५॥ ये यवरी भक्ताची मज प्रती॥
मी समग्र असे भक्ताचे हाती॥ ह्मणो नि भक्ता वाचुनि त्री जगती॥ प्रीय म

जकोणीनाही ॥७६॥ भक्त म जध्याय मीयासी ध्याता ॥ भक्त मासा
९ झयमीयाचारता ॥ भक्त माझे भाग्य मीयां चा भोक्ता ॥
आसापडीयंतानोबाह्ला ॥७७॥ मीयाचा देहे तोमाझा आत्मा जा
ण ॥ याचे हृदयीमाझे सेजसूखासन ॥ यरूयकावीनेश्रयकछन ॥ न
राहु जाणकदा आह्मी ॥७८॥ अशी भक्ती भावाचे पाहुणे ॥ भक्तो वि
णनावडे गीस सीक्रासन ॥ जेकुगती भक्तो अभीमाने ॥ नेप्रीय जाणन क
तीमज ॥७९॥ करीती तरी माझी भक्ती प्रीती ॥ परी माझीया भक्ता निंदी
ती ॥ तेनावडतीमजप्रती ॥ निंदकचितोह्मणोनि ॥८०॥ माझी अत्यंतक
रिती प्रीती ॥ इकडे हिंसाकरी जीवघाती ॥ ते भक्त नव्हे माझ्याचाती ॥ जा ९

नचितीप्रवर्तलाते॥ ८१ ॥ तरीयाचीभक्तीघडेकैसी॥ पंचामृतमुखी
घालोनीघासासी॥ वरूनीमारीडांगेसी॥ कायसार्थकहोईल॥ ८२॥ मा
झीभक्तीअत्यंतकरी॥ कामक्रोधधाराअंतरी॥ जरीचिताचेअनुसंधा
नविषयावरी॥ तोतरीमजनावडे॥ ८३॥ ह्मणोनिसांडुनिअभिमान॥
अखंडमाझेकरीताअनुसंधान॥ मगमीतोचीअपन॥ होउनिजाण
तोके॥ ८४॥ मीभक्तभावाचाविकीला॥ मीभक्तिभावेहोयजोडला॥ मी
भक्ताचाआंकिला॥ त्याचेबोलामाजीवर्ते॥ ८५॥ ह्मणोनिभक्तामज
नाहीवेगळीक॥ दोघेमीश्रीतअसोयेकासयेक॥ आह्मासींद्धीयाचा
दासीदेख॥ मुक्तीमुख्यराबतीच्यारी॥ ८६॥ मुक्तीराबतीहेनवलकाई॥

१० मीअंगेराबेपार्वतीपाहे॥ ।आता।आणीकनवल कार्इ॥ ।सांगोतेहीऐ
कचाज।।८७।।जैसेमृत्यूकाळीआमृतगोड।कींदुकाळीमनगासीमीष्ट
न्नगोड।।याहुनीभक्तीप्रीतिमजवाड।।अत्यंतगोडवोदेवी।।८८।।इ
तिश्रीपरमरहस्यसारामृत।।टीकाकरोनीप्राकृत।।मन्मथशिवलिंग
कृत।।गतीसमासआध्यासातव।।८९।।इतीश्री।।स्थावरजंगमनिर्ण
यभक्तिरहस्य॰।।आध्या।।७।।छ।। छ।।छ।।छ।।छ।। १०

परम

श्रीभक्तिरहस्यासनेनमः॥ श्लो०॥ देव्यू०॥ भक्तीमार्गोगुणकथं●अं
घतसवीस्तरं॥ नष्टेदंतुनजानामीब्रुहिमेपरमेस्वर॥१॥टी०॥ पार्व
तीह्मणेदेवोत्तमा॥ जीभक्ताचासांगीतलायेव्हडामहीमा॥ तोभक्ति
स्थळाचाभेदगरीमा॥ नीरोपनकरास्वामी॥१॥ ज्याभक्तीनेतुह्मीस
मग्नआतुडेमी॥ ह्मणतसाभक्तीच्याघरीअंगेराबेमी॥ त्याभक्तीचे
गुणभेदनीरोपास्वामी॥ श्रवनकरावेमज॥३॥ श्लो०॥ ईश्वरो०॥ सदा
चारसीवेभक्तीलिंगजंगमभेकहि॥ कांछेनेनाशरणंचभक्तिस्थ
ळसूबुधीमान्॥२॥टी०॥ सिवह्मनेवोपार्वती॥ आनाभक्तीस्थळ
नीरोपुतुजप्रती॥ पावानत्रिजगती॥ चराचरहोतीस्वयहो॥३

१

महापापाच्याजाल्याअसतीरासी॥ येकताचीजातीह्मयासी॥ दे
सेभक्तीस्थळकुजपासी॥ निरोपणासीकरीन॥ ४॥ सदाचारसिवभ
क्तिनेचवर्तीजे॥ गुरूलिंगजंगमयेकभावेमानीजे॥ परीआधीश्रीगुरू
कीजे॥ दीक्षाघेईजेसद्भावे॥ ५॥ सद्भावविस्वासगुरूचरणी॥ तोचि
भावलिंगपुजेनी॥ जंगमहीतेणेचिभावेमनी॥ तोचिप्राणीउत्तम
भक्त॥ ६॥ येकभावेधरीप्रेम॥ वंदीगुरूलिंगजंगम॥ त्यासीतीर्थ
प्रसादनेम॥ निष्कामवर्ततो॥ ७॥ जेथेदेखेगुरूचेलांछेन॥ सद्भावे
करीशरण॥ नीराभीमानहोउन॥ करीजाणतेभक्ती॥ ८॥ जंगमदे
* खोनीभावेवंदावे॥ माझतुझेहेनह्मणावे॥ रूपदेखोनीशरणजा

१

वे ॥ हे सुद्धभक्तीलक्षन ॥ ९ ॥ जंगमाचे गुण आवगुण ॥ न उच्चारावे
आपन ॥ तोकैसा आसापरीवंदन ॥ सप्रावे जाणकीजे ॥ १० ॥ जंगमाचे
पूर्वैन विचारीजे ॥ तो गुरूरूपचि मानीजे ॥ आवडीने घरीजे ॥ विस्वास
जंगमलिंगाचे ठाई ॥ ११ ॥ जेजे अपनाक्ष अवडत ॥ ते ते जंगमलिंगा
आर्पित ॥ जरी हता अल्ले अमृत ॥ तरी निश्चीतन वचिते ॥ १२ ॥ मुखी
षडाक्षरी मंत्र शाश्वत ॥ ललाटी त्रिपुंड्र शोभत ॥ कंठी रूद्राक्षमाळा
मिरवत ॥ शिवभक्तराजाच्या ॥ १३ ॥ तीर्थप्रसादाचि आवड पोटी ॥
सेवीनापडो न देणे भवीच्या द्रष्टी ॥ शिवाचाराचे परीपाटी ॥ आणीक हे
वाटेलावी ॥ १४ ॥ जंगम देखताचि द्रष्टी ॥ धाउनी सस्राचे चरणी घा

ळीभेटी॥ लिंगासंयुक्त चरणलळाठी॥ भावेनेटीचरणरजळीवी॥
१५॥ प्राणगेलातरीजावे। परीनसांडोनिश्चभावे॥ तोचिनिजभ
क्तासीठावे॥ सुद्ध यानावभक्तिस्थळ॥१६॥ तनुमनधनअर्पिता॥ सी
णनमानीतसन॥ ह्मणेज्याचेत्यासीदेता॥ मीतलताकायकुंथु॥
१७॥ ह्मणेजजेअसेतेतेजंगमलिंगाच॥ हासद्भावनिश्चयमाच॥ त
रित्याचेत्यासीदेताकायवेचे॥ जाणसाचयेवीधर्म॥१८॥ उदयाका
ळीउठतामनीवाहेचिंता॥ कीजंगमलिंगयेतीलींगार्पिता॥ तरीचत
सनाभाग्यबरवे॥१९॥ लिंगार्पितासीजंगमलिंगअलीया॥ धावोनी
चिम्चालेलागेपाया॥ सितावविस्मृतीपुढेकरूनिया॥ ह्मणेस

मीकृपाकरा॥२०॥ नेबानीबैसवीसिंकासनावरी॥ भावेपादाचेनाकरी॥
तीर्थअर्पुनीप्रसादस्वीकारी॥ उत्तमथेरीयानाव॥२१॥ श्लो॰॥ भक्ताचा
रंसमाचारंजंगमंलिंगरूपिणं॥ द्यमेकासमायुक्तं भक्तिस्थळसुबु
द्धिमान्॥२॥ टी॰॥ सेवकभावआंगीघरून॥ भक्तिचाआभीमानसांडु
न॥ लिंगजंगमयेकभावेपूजन॥ करीतोचीजाणउत्तमभक्त॥२२॥
लिंगजंगमीभीन्नभावधरित॥ केलीभक्तीनिर्फळहोयखरीत॥
नामुक्तीसायोज्यता॥ जाणअतानेकैची॥२३॥ श्लो॰॥ किंकुर्वाणसम
युक्तंलिंगरूपेणजंगमं॥ मनसासहसत्संभक्तिस्थळसुबुद्धिमान्॥४॥
टी॰॥ किंकरवाणीव्रतीघरूनी॥ शांतरूपेमनलिनहोउनी॥ लिंगजं

३

गमयेकरूपमानेनी॥ सद्भावेमनीपूजीजे॥ २४॥ तो माझामुगुटम
नीजाण॥ महाभक्तषिवाचारासीसंपन्न॥ माझेयाच्यानेशिवपण॥ मी
रवतीजाणतु॥ २५॥ तोभक्त भक्तीस्थळालागी॥ जीवनजीववावयाम्
च्याअंगी॥ असीअहेह्मणे नसर्वांगी॥ भक्तीलागीनांदतसे॥ २६॥
तोमाझामुगुटमणीजाण॥ महाभक्तशिवाचारासीसंपन्न॥ माझेयो
रपणजाण॥ भक्ताचेनिअसेते॥ २७॥ श्लो०॥ आर्यप्राणाभिमानंचगुरूलिं
गलुजंगमं॥ तल्लिंगजंगमंप्राणभक्तीस्थलस्सूबुद्धिमान्॥ पा॰टी॰॥ आ
र्यप्राणअभिमान॥ पुत्रदारादीगृह जाण॥ हेसर्वेकाजेअर्पण॥ लिंगजं
गमजाणभक्तीचे॥ २७॥ कायावाचामनेकरून॥ उदाहोवेभक्तिलागु ३

२

न ॥ येकभावेतल्लीनहोउन ॥ करीसमर्पणलिंगजंगमी ॥ २८ ॥ आम्नाहु
नीआधीक ॥ प्रसादमानीलेदेख ॥ सकळतीर्थाश्रमेक ॥ पादोदकमानीते
२९ ॥ यासीचलिंगजंगमप्राण ॥ होउनिअसेसत्यजाण ॥ हेखुणजाणती
संतशरण ॥ नयाभक्तिपणलाधले ॥ ३० ॥ श्लो० ॥ मज्जनंचत्रिकालेषु सु
चिः पाकसमन्वीतं ॥ भवीसंगपरीत्याज्यईश्वेतेषर्कीकारणं ॥ छ्टी० ॥
ऐकलिंगपूजेनेचेभजन ॥ लिंगासिदेवोळीकिजेपूजन ॥ एकांतस्थळ
पाहुन ॥ एकांतीसीवपूजनकीजे ॥ ३१ ॥ अधीहस्तदोनीप्रक्षाळुन ॥ म
गपादार्चनाकरूण ॥ विभूतीउदकपात्रासीलाउन ॥ मगलिंगासीजा
णकादीजे ॥ ३२ ॥ लिंगकरस्थळीधरून ॥ लिंगमुखेउदकघेउन ॥ म

४ गकीजेमुखमार्जन।।तोसूक्ष्मजाणविचार।।३३।।आधींदंतधावन
मुखसूद्धकीजे।।मगआधील्लाठावरूनीउतरीजे।।परीमुखींघेउनी
नघालिजे।।उदकजाणल्लाठावरी।।३४।।आत्मस्थानअसेमुखस्था
नी।।ह्मणोनीनघालीजेमुखातुनी।।तेथेनिहोदेवाचीमिळनी।।तया
स्थानीसदाआसे।।३५।।ह्मणोनिअर्द्धकरी।।तेनघालीजेल्लाठाव
री।।ऐसेकरोनिघालीजेजरी।।दोषीतरीहोइजे।।३६।।येणेप्रकारेकी
जेमुखमार्जन।।मगआरंभीलिंगपूजार्चन।।बैसीजेमग्नअंकाचनक
रून।।सुद्धआसनघालुनी।।३७।।आधींलिंगासीविभूतीअवघा
रीजे।।बोटीशापउरेतें।मुख्यानीलावीजे।।मगनीपुड्रचर्चिजे।।स्व ४

येजाणीजेकलाटावरी॥३८॥परीतेमंत्रशुध्धीकरून॥उर्ध्वमुखील
लाटीलाउन॥मगगंधधुपनिवेदन॥घंटासंयुक्तजाणकीजे॥३९॥श
खच्यामरदर्पण॥आणिकहीक्रियसीपूजेचेभूषन॥तेघेउनीसर्वसमु
दायेन॥लिंगार्चनकीजेवो॥४०॥ऐसीलिंगाचीपूजात्रिकाळ॥
त्रेकरीतीसप्रदावेहोउनी[illegible]नीर्मळ॥तेचीउत्तमजाणीजेभ
क्तिस्थळ॥शुद्धकेवळबुद्धिमाने॥४१॥तेचीकाळह्मणसीकोण॥
प्रातःकाळतोउदयहोताअरूण॥तेणकाळीकीजेलिंगार्चन॥ते
साचजाणमाध्यानी॥४२॥चांदनीनीघा[illegible]लीनसता॥आणीसूर्य
अस्तमाननहोता॥तेसांयकाळीलिंगपूजिता॥येणेत्रिकाळ

तालिंगचीहोय॥७३॥ ऐसीत्रीकाळपूजार्चन। वरीसुचिपाकक
रून॥ लिंगासीकीजेनिवेदन॥ भवीजननदेखत॥ ७४॥ काढीते
हीभविदेखतानअर्पन॥ नकीजेऐसेनीलकंठीप्रमाण॥ ह्मणोनी
भवीचासंगनकरून॥ भक्तजेनीवर्तीजे॥७५॥ ऐसेजेआचारण
नेम॥ तेचिभक्तोस्थळउत्तम॥ परीभवीह्मणावेहेकोणवर्म॥ नी
रूपणएकदेवी॥७६॥ ज्यासीपंचकळशदीक्षानाही॥ तीर्थप्रसा
दनेणेचिकाही॥ तोचिभवीपार्वतीपाही॥ गुरूनाहीह्मणोनि॥७७॥
त्याचासंगत्यागावा॥ त्यासिशीवमंत्रनाही ह्मणोनीनबोलावा॥
तोभवीचजाणावा॥ संगसर्वथाकरूनये॥७८॥ ह्मणोनिघन्ये

ते भक्त ॥ जे जाले गुरूचरणी रत ॥ ते शुद्ध सीवभक्त ॥ ते भवी संगती
नकरीती ॥ ४९ ॥ ऐसे भक्त असती ॥ ते माझे मुगुटमणी पार्वती ॥ तो
आत्मा मी देहे ऐसी प्रीती ॥ जाण भक्तीची मज ॥ ५० ॥ ऐसे भक्ती स्थ
ळ उतम ॥ तुज निरो पिले जाण नेम ॥ ऐसा आचरे तो चि हेव
र्म ॥ तुज निरोप मदाविले ॥ ५१ ॥ ऐको नि भक्ति स्थळ पार्वती ॥ महा सं
तोषली चित्ती ॥ मग नमस्कार करूनी पुसती ॥ जाली प्रश्न आत्की
काही ॥ ५२ ॥ स्लो० ॥ जंगमस्य कथं रूपं जंगमस्य कथं गुणं ॥ जंगमस्य
कथं भेदं ब्रूहीमे परमेस्वर ॥ ७ ॥ टी० ॥ पार्वती पुसे शंकरासी ॥ जंगमा
चे कैसे रूप निरोपा मजसी ॥ जंगम ह्मणी जे कवणासी ॥ कैसा लक्ष
ण ॥

कोण

६ णासिभेदत्याचा॥५३॥ कैसेअचरणकोणेस्थिती॥ कैसा गुणव्रती॥
हेनीरोपाकैलासपती॥ अवडीचित्तिमासीये॥५४॥ श्लो०॥ जंगमं
ज्ञानरूपंचनिर्गुणंनीरुपाधीकं॥ भक्तप्राणसमायुक्तंरणंजंगमल
क्षनं॥ ॥ टी०॥ सदाशीवह्मनेवोऐक॥ जंगमाचेरूपज्ञानचियेक॥ ज्ञा
नावाचुनीअनीक॥ नानावेकशाभेचिन॥ ॥५५॥ ज्ञानह्मणसीको
न॥ तरीवस्तुचेजाणपण॥ जाणानिस्चयचिजालाअपण॥ तेचिजंग
मपणजाणीजे॥५६॥ वस्तुहोउनीसदाअसत॥ सदाशिवनोदेउ
ह्नत॥ करुनीनाकरीत॥ कर्तानाकरीतअकर्तीतो॥५७॥ मी
तुपनासीभासतयासी॥ नुठेकोणताकाळेसी॥ उपाधीनीरूपा ६

परम

रहस्य

धीसी ॥ विरही तदा ही सी तो जंगम ॥ ५८ ॥ तो संतत स्थितीन
जैसे ॥ कोणा आधीन तो नरी नसे ॥ गुरु बुद्धी विण का हीन करी
तसे ॥ तो राजैसें जंगम ॥ ५९ ॥ जंगम तो जगभरित ॥ जगाचा अ
जोगी
ल्ला होउन असत ॥ परी विरशैव मार्गें वर्तत ॥ तो जाणतु जंगम ॥ ६० ॥
तो चि गुरु मोक्षदाता ॥ मोक्षा ही पाया लागता ॥ न मानी च सर्वथा ॥
साध्य ता का ही ॥ ६१ ॥ तो बंध मोक्षासी अतीत ॥ आपण वस्तुरूप
साक्षीभूत ॥ वस्तुसी बंध मोक्ष ह्मणतां संत ॥ ऐकोनी हासत वेदें
वी ॥ ६२ ॥ मोक्ष ह्मणे जे सुटला ॥ बंध ह्मणजे बांधला ॥ जो मूळी
च बांधला नाही याला ॥ तया सूटने ह्मनने काई ॥ ६३ ॥

८ तोस्वयस्वरूपचिहोउनी ।। असेनिर्विकल्पनिर्गुणी ।। निराभा
सनिजभरीतोनीर्वाणी ।। तोजाणमूर्तिजंगम ।। ६४ ।। तोध्या
येध्यानाध्यानासी ।। अतीतज्ञानज्ञेयज्ञातेसी ।। तोभोक्ताजा
णभोग्यासी ।। जाणमानसीतोजंगम ।। ६५ ।। कर्तोकार्योकार
णासी ।। अनिद्रशादृश्यदर्शनासी ।। सत्वरजेस्तमत्रीगुणासी ।।
विरहीतेसीतोजंगम ।। ६६ ।। ऐसाजंगमतोवीरशैव ।। तोचिभ
क्ताचाहोउनीरोकप्राणजीव ।। भक्तासपनयाभिन्नभाव ।। न
धरीजाणवाकोणेकाली ।। ६७ ।। श्लो० ।। अंगमाचारमीश्रंयम ८
चारंप्राणमीश्रीतं ।। तयोस्सामिश्रितंलिंगलिंगमीश्रीतजंगमं ।। १ ।।

टी०॥अंगआचारासीमिश्रितअसे॥अर्चाप्राणासीमिश्रितव
से॥प्राणलिंगासीमिश्रि●तअसे॥मिश्रितवेषेलिंगजंगम॥
६८॥एवंपरस्परेयेरयेरसी॥मिश्रितआसतीहोउनीसमर
सी॥येणेबोधिजेवर्तेनोत्यासी॥गुरुरूपासीबोलिजे॥६९॥श्लो॥
कामक्रोधविनिर्मुक्तं लोभमोहादीवर्जितं॥सर्वसंगपरीत्या
ज्यश्रेष्टंचलिंगजंगमं॥१०॥टी०॥कामक्रोधासीविरहित॥मोहो
लोभासीअतीत॥सर्वसंगासीविनिर्मुक्त॥तोचित्तरीतजंग
म॥७०॥आताकामतोकोणक्रोधकोन्यरीती॥लोभमोहे
कवणाह्मणीजेती॥सागह्मणीजेकोणस्थिती॥हेनागुती

ऐकीजे ॥ ७१ ॥ कर्मनोबहुतापरीचेआसे ॥ येकाकामस्वर्गसू
खमानसीवसे ॥ स्वर्गीगभोगअमृतपानअसे ॥ ऐसाचऐसेका
मक्लोलुसा ॥ ७२ ॥ येकाकामराज्यादिभोगासी ॥ इछामानसीने ॥
कामलक्षुमीसी ॥ येकपाताळादि[illegible] भोगासी ॥ इछामान
सीतोकाम ॥ ७३ ॥ येकईषयीकामईछाधरी ॥ वरपडापडेदाहीवि
षे[illegible]यावरी ॥ येककामफळईछाअंतरी ॥ भोगपुढारींह्मणे ॥
नि ॥ ७४ ॥ मुक्तीचीकामना ॥ सदावाढवीमना ॥ परीनपाहेचिआ
पण ॥ मीमुक्तपणाअतीत ॥ ७५ ॥ कामअसेबहुतापरीसी ॥ ज्ञाने
नाडलेघोरघोरासी ॥ ह्मणेनिसागअसेजोत्यासी ॥ जंगम

लिंगासी बोलीजे ॥ ७६ ॥ स्त्री काम माहा बाधक ॥ त्यागी
ता अहे माहा सूख ॥ त्या कामासी भीती ब्रंम्हादीक ॥ दुधैर देखल
णोनी ॥ ७७ ॥ याला मी यांचे धन्य जालो पण ॥ त्याने सर्व काम टाकी
ला युकोन ॥ तो यक जंगम जांण ॥ सिवगण तारक ॥ ७८ ॥ एक क्रो
धा ची रखूण ॥ बरवे पण पराचे देखुन ॥ महा भरते ये क्रोधाचे दारुण ॥
क्रोध जाण त्याना व ॥ ७९ ॥ काम संपूर्ण न कता चित्ती ॥ महा चरफडी
चिये भरीते ॥ क्रोध ह्मणीजे याते ॥ पुत्र काम ते क्रोध हा ॥ ८० ॥ कामा
चा होना हारस ॥ तरी टाबनुरे क्रोधास ॥ या दोहींसी अतीत जायास ॥
शुद्ध जंगम ऐसे बोलीजे ॥ ८१ ॥ लोभे ल्कोभोनी मोहीत ॥ मोहीले

९ नुखळेचित्त ॥ त्याप्रेस्त्रीबाळेसमस्त ॥ अपुलीह्मणतमोहीला ॥
८२ ॥ बरवापदार्थदेखोन ॥ तेथमोहीतहोयलोभधरुन ॥ जोनीरापे
क्षीसंतीसेरण ॥ तोत्थोमजाणव्रतीर ॥ ८३ ॥ तोवरपडानव्हेपक्षीका
रावरी ॥ दर्शनमानेकुर्गोनधरी ॥ माझेतुझेभेदासीअंतुरी ॥ थाराथारी
नेंदीतो ॥ ८४ ॥ विषयनैवीषमानी ॥ स्वर्गादिसूखतुछेगणी ॥ स्व
यगुरुरूपचिहोउनी ॥ तोजाणमनीजंगम ॥ ८५ ॥ कोणासीनकरी
कचकच ॥ कोणानबोलेउचनीच ॥ लटकेसांगोनबदेसाच ॥ तोचो
उ जंगमो[?]तम ॥ ८६ ॥ कुचेष्टाकुबुधीकुचाळी ॥ नुकरीकधीरव्वीरा रा
गौंव्ळी ॥ कुवाक्यकोणानव्ळी ॥ तोचीबोलीजंगम ॥ ८७ ॥ जोप ९

परम रहस्य

रजीवाचीनकरीहींसा॥ परनिंदानकरीनाहीआशा॥ परस्त्रीमा
जीमातेसरीसा॥ तोचिराजसेजंगम॥८८॥ तोनीमेळतरीकेसा॥
पाताळगंगेचाउदकतैसा॥ रंकरावजयासरीसा॥ तोचीपरीसा
जंगम॥८९॥ ~~सर्वसांगुनविरक्तअसणे वस्त्रअन्नासीलोलुप्यता~~
~~नकरणे वैराग्यसदाराहाणे तोचीजंगमजाण ९०~~ तोपरमानं
दभरीत॥ कधीनाहीहकहकीत॥ कोणासीनपसरीहात॥ उन्मनी
चिजंगम॥९०॥ सहजस्थितीत्यानेअसने॥ भक्तीनीकडीयेराहा प्रेमे
णे॥ आपरोक्षघेनेदेने॥ तोचीजाणजंगम॥९१॥ सर्वसांगुनविरक्त
असणे॥ वस्त्रअन्नासीलोलुप्यतानकरणे॥ वैराग्यसदाराहाणे॥

परमरहस्य २७८ १२५

१० तोचीजंगमजाण ॥ १२ ॥ सर्वत्यागावेहे श्लोकीचेपद ॥ तरीका
यत्यागावेअैक्यभेद ॥ सर्वत्यागीचाउपडीलेमूळकंद ॥ अहंपद
काचातो ॥ १३ ॥ यकअहंकारत्यागीता ॥ सर्वत्यागहोयसर्वथा ॥
जेवीमूळीहुनीवृक्षउन्मळिता ॥ शाखात्यागतावाळले ॥ १४ ॥ ते
वीअहंकारत्यागीतासर्व ॥ त्यागीलाहोयभवभाव ॥ तोचीजाणी
जेगमदेवाधीदेव ॥ आज्ञावंद्यतोदेवी ॥ १५ ॥ त्याचेदर्शनस्पर्श
न ॥ नरीघडेसंभासेन ॥ नरीमुक्तीवोळंगतीआंगण ॥ तुजाणपार्व
ती ॥ १६ ॥ तोपाहेजयाकडेकृपादृष्टी ॥ तरीतयाआनंदाचीसृष्टी ॥
स्वानंदाचरेपुष्टी ॥ उठाउठीतात्काळ ॥ १७ ॥ त्याचीभेटीहोपयासी ॥ १०

परम

श्रीगणेशायनमः॥ श्लो॰॥ देवी॰॥ जंगमलींगसद्भावंजंगमस्यकथं
गुणं॥ जंगमस्यकथंशीलंब्रुहीमेपरमेश्वर॥१॥टी॰॥जोजंगमलिंगाचे
गुणअसे॥याचेगुणनीरोपाकेसे॥याचाआचारकोणस्थीतीव
से॥हेविश्वासेनिरोपा॥१॥श्लो॰॥जंगमलिंगमाख्यातंद्वयोर्नामप्रव
र्तेत॥द्वययेकासमायुक्तंश्रेयंतुलींगजंगमं॥२॥टी॰॥जंगमआणी
लिंगयेकचिअसे॥बाहेरनामाचाभेददिसे॥आसेजाणेनीअभेद
समरसे॥तोपरीसजंगम॥३॥जैसेपुष्पपरीमळात॥कीपरमळपुस्पा
त॥भेदनाहीयेरयेरा[redacted]न॥तेवीवर्ततलिंगजंगमी॥४॥जरसजल
तकीजल[redacted]रसात॥गुळगोडीतकीगोडीगुळात॥तिळतेलातकी

१ तेलतीलात॥ भेदु नेथे दीसेना॥५॥ तेवी लिंगजंगमात जंगम लिंग
त॥ भेदु नाही सर्वथा उभयात॥ ऐसा ऐक्य भावे वर्तत॥ तोनी भ्रांत जंग
म॥६॥ ज्याचे दर्शणे मात्रे करुण॥ आशेत्तर सेत तीर्थे पावून॥ तो सक
ळास श्रेष्ठ पूज्यमान॥ तु॰ तव जाण जंगम॥७॥ श्लो॰॥ मुखे मंत्रं हृ
दि ध्यानं ईश लिंग समीश्रीतं॥ अष्टमूर्तिरतीस्याणं ए॰ तेजंगमल
क्षणं॥३॥ टी॰॥ मुखी मंत्र हृदयी ध्यान॥ प्राणासि लिंगासि येक चिआ
सन॥ प्राणलिंग मिश्रीत करुण॥ वर्ते जाण तो जंगम॥८॥ त्याचे हृ
दये ते गुरुचे भुवन॥ विश्रांतीसी ते चि स्थान॥ त्याचे मुख्य ते गुरुवदन
ह्मणोनी जाण मुख्य भोक्ता॥९॥ त्याच्या चालीं गुरु चालता॥ या १

त्याचेबोलीगुरूबोलता ॥ ऐसाजंगमजोवेदयोगमुक्त ॥ तोजाणावामुक्त
मुगुटमनी ॥ १० ॥ श्लो० ॥ पक्षाशस्थावरंचैव मंत्रपक्षेपदेशाया ॥ लोक
पूजाकरंश्रेष्टादेवतालिंगजंगम ॥ ७ ॥ टी० ॥ स्थावरासस्पर्शमंत्रना
ही ॥ त्यासजंगममंत्रस्थापणानाही ॥ त्याच्यामंत्रेजीवनकळात्या
च्याठाई ॥ येरूवीपाहीनिर्जिवतेस्थावर ॥ ११ ॥ तोजंगमसर्वलो
कास ॥ पूज्यमान्यहोयेसकळास ॥ तयापूजिताहोयस्वयंप्रकाश ॥
निजभक्तासवोदेवो ॥ १२ ॥ सप्रेमभावेपूजीतातयासी ॥ पूण्यहोयतत्
काळीत्यासी ॥ तोपावेशिवस्वरूपासी ॥ जोविश्वासभावेपूजी ॥ १३ ॥
विश्वासकैसाह्मणसी ॥ सदाशीवभावेत्यासी ॥ त्याच्यातीर्थप्रसादें

२

सी॥ विश्वासेसिसेवीजे॥१४॥ विस्वासेविणपूजीता॥ तेपूजानिर्फळ
जायतत्वता॥ जंगमविणवीनभक्ता॥ आणीकेदेवतानपाहे॥
॥१५॥ हेदेवांदीदेवजाणुन॥ जंगमलिंगीकरीपूजन॥ तोसीवस्व
रूपीहोयपावन॥ याचेलक्षनजंगमाचे॥१६॥ श्लो॰॥ निःसंगत्वनि
राभारंनिःसीमंनिरोपाधिकं॥ निर्देहंनिर्मळंनित्यंतस्यजंगमल
क्षनं॥५॥ टी॰॥ तोनिःसंगसर्वाच्याठाई॥ भूईभारतरीनव्हेकही॥ आ
णीआधीनकोणाचेनाही॥ उपाधीपाहिविरहीत॥१७॥ देहीआसो
निवीदेही॥ सदानिर्मळनीत्यपाही॥ स्वसीद्धपाळकदानाही॥ ये
णे२ लक्षणपाहीताजंगम॥१८॥ तोनीःसंगकाह्मणवीसीरेक॥ २

संगास्तवहोयजन्मदुःख॥ अंतकाळीजोसंगआठवेदेख॥ तेहोणेअव
श्यकनचुके॥१९॥ जरीआसेगुरुचेध्यान॥ तरीअंतःकाळीतचिहोयस्मरण॥
जालीयागुरुरुपहोयआपण॥ नचुकेजाणकाहीहो॥२०॥ ह्मणोनिज्या
चासंगध्यासअसे॥ अंतकाळीआठवेतेचिविश्वासे॥ मगदेह्यातीतचिहो
तसे॥ सावकासनचुकेकोण्ही॥२१॥ ह्मणोनीसर्वसंगत्यागुन॥ आखंड
गुरुनामाचेकीजेस्मरण॥ तरीतेअंतकाळीहोयआठवन॥ मगजाण
गुरुरुपहोणे॥२२॥ श्लो०॥ निष्कलंकं निरापेक्षं निर्दोषो निस्पृहः सत्य॥
सत्यवाक्यदयाशांतं ए तेजंगमलक्षणं॥६॥ टीका॥ निष्कलंकनिरापेक्षदुस
रा॥ निर्दोषीनिस्पृहसत्यवादीपांचवाखरा॥ दयाशांतीसातवागुणवे

साजीरा ।। तोचीजंगमखाराजाणीजे ।। २३ ।। आवधारीवोपार्वती ।। हे
सातलक्षणजयाअंगीआसती ।। तोजंगमकैलासपती ।। स्वयचीतीजाणी
जे ।। २४ ।। तेसातलक्षननिर्णयकरण ।। येकयेक सांगेन विवंचुन ।। तेहृद
यीधरनवर्तेनोसतीसेरण ।। ५ तोपुजमानमजदेवो ।। २५ ।। निष्कलं
कह्मणीजेवासनात्याग ।। वासनेचाकलंकधरीबाग ।। वासनात्यागे
नीष्कलंकचांग ।। तोचीसांगजंगम ।। २६ ।। निरापेक्षह्मणीजेआपे
क्षानाही ।। कोणासीमागणेनाहीकाही ।। कोणीयकापदार्थापाही ।।
आपेक्षानाहीतयासी ।। २७ ।। अमनाहुनीआधीकभोग ।। जरीप्रास
जालेचांग ।। तरीआपेक्षाचेअंग ।। तिळभरीसांगनसेवीत ।। २८ ।।

नित्यनसजोआखंडीत॥नयाआपेक्षाकैचाहेत॥संतुष्टस्वानुभवेत
ह॥तोनीरोपेक्षीजंगम॥२९॥चाटवरीधनपडलेआसत॥त्यासीधनी
कोणीनाहीपाहात॥तेव्हाआपेक्षुनीहोयजरीघेत॥तरीनिरापेक्षताबु
डाली॥३०॥माआपेक्षाकरुनीघाते॥मेळविजेनानाभोगाते॥तेनघडे
कहीसतीशरणाते॥संकटातेआलाजरी॥३१॥एवंनिरोपेक्षतागु
णदुसरा॥ऐकनीदोषगुणतिसरा॥मनादीइंद्रीयदोशानुमात्र॥
पुत्रकळत्रालिपेनाते॥३२॥प्रपचादिदोषसमस्त॥परीनातळेजय
चेचित॥सर्वदोषासिवीरहीत॥तोचितरीतजंगम॥३३॥निस्पृहत्व
णिजेनिराश्रयी॥परीकोणाचाआश्रयनघरी॥निरा[illegible]माआणुमात्र

॥८३॥ नकरी॥ कोणतापदार्थोसी॥ ३४॥ पाताळादि भोगविलास॥ नेघम
नीकाहीलेष॥ सर्वनासीवंत जाणुनिनीरास॥ निःसंगासआसेनो॥
३५॥ ऐसानिस्पृहगुण चोथा॥ पाचवासत्यवाक्यनीरोपुआता॥
अलक्षपणेमुक्तता॥ ताकाळपावे॥ ३६॥ प्राणजातअसतासंकटी॥
तरीअसत्यउमटेनाहोटी॥ सदासत्यवाक्यहेपोटी॥ स्वहीतासाटीय
लागी॥ ३७॥ माआत्मासाठीतवता॥ आसत्यनवदेसर्वथा॥ सत्यव
दोंअसत्यवदता॥ त्याचाप्राणचीजाय॥ ३८॥ नातरीसत्यबोलोनी
येकीकडे॥ परजीवाचाघातकरीतीकोडे॥ तरीतेवाचानव्हेजाणपुढे॥
आसत्यरोकडेघातकरी॥ ३९॥ परमार्थबोलावेनिभ्रांत॥ परीकोण ॥८३॥

चेनदुःखवावेचित ॥ ज्यावचनेहोयघात ॥ तेवाक्यत्त्रीतकामा
नये ॥ ८० ॥ परमार्थीबोलवाक्यदीप ॥ दाहजनासीहोयसूखस्वरूप ॥
जेणेकरूनीहोयसूख ॥ तरीतायकपरमार्थी ॥ ८१ ॥ येकाचाबु
डतादिससंसार ॥ अथवासुलीयावयानेतीचार ॥ तेथेलटीके
बोलोनीवाचवीजेनर ॥ तेसार्थकसत्यवाक्य ॥ ८२ ॥ नातरीसा
चचीबोलेनिश्चीतार्थी ॥ परीयरीकडेहोतसेघात ॥ तरीच ते
साचनमानीतीसंत ॥ सत्यतेआसत्यह्मणोनी ॥ ८३ ॥ जोसत्य
वादीपूरूष ॥ दोषकुछलयुक्तनबोलेकोण्हास ॥ कपटीकल्पन
वाक्यास ॥ कादामूखासनाणीकधी ॥ ८४ ॥ सत्यवाक्यजेगुरू

५

च॥ सदाउच्चारणमुखीत्याचे॥ आन्यथाघातकतरीवाचे॥ तेल
क्षनसाचपाचवे॥ ७५॥ आताऐकदयेचेलक्षण॥ पीडतादेखे
परजीवाचाआपण॥ तेणेसांडीलाप्राण॥ शुद्धदयाजानस्य
नाव॥ ७६॥ जीवातळीआपुलाजीवअघरी॥ अत्यंतकृपेनेसंर
क्षनकरी॥ कोणासिनदुःखदेअंतरी॥ तेचीदयासत्यजाणिजे॥
७७॥ कासर्वभूतीपरमात्माचिअसे॥ ह्मणोनिकोणासिदुःख
८ देतचिनसे॥ यालागीयानांदतसे॥ तेमुर्तीमंतऐसेजाणपा॥ ७८
त्यासीद्वितीयअर्थनाही॥ तेणेआपणचीआसेसर्वदाही॥ कोणा
चाघातकरीलपाही॥ ऐसीदयाहीजयासी॥ ७९॥ आपणची ५

आवघाजाला॥तवकायदुःखदेईलआपनाला॥ आपुल्याहाते
आपुलाडोळाफुटला॥ तरीकायहातासीह्यादिजे॥५०॥हात
छेळीतांदोनहोतीघात॥डोळाहीफुटलागेलाहात॥हाताचा
आन्यावेगिळी॥तरीनीच्छीतयकचीदुःख॥५१॥तैसेकोणीदु
खवीताअपणास॥आपणहीदुःखचिचारीजेत्यास॥तरीआ
पणवरपडाहोयदोहीदुःखास॥आपणसर्वब्रसेह्मणोनी॥५२॥
यालागीकोन्हीआपुलीकरीताहाणी॥दुःखदारिनकेकोणाझणी॥
दुःखदेत्यासीसुखचींतीमनी॥दयापरयानाव॥५३॥ऐसीदयाज्या
पासी॥तोस्वामीहोयआह्मासी॥तोजंगमश्रेष्ठसकळासी॥

दयानीधी यासी जाणीजे ॥५४॥ आता शांतीजे सात्वेलक्षण ॥ ते
आंगी बानल्या पुर्णी ॥ जेसा बाह्य यी नायवुडान ॥ परवादक्षो मन
जाणे ॥५५॥ पराचे वद्ध तीक्ष्ण बाण ॥ ते लागती धरणीवर्मे संधान ॥ परि
नदंडी जयाचे मन ॥ समाधाने ते सुध्ध शांती ॥५६॥ कामक्रोध दंभअ
हंकार ॥ ते आसे नी शांतीचा वडीवार ॥ मीरवी तो मुर्खसाचार ॥ सं
गे काय नाठकी ॥५७॥ शांती पूर्ण आली जाणीजे केव्हा ॥ नीचाचे
नीच झाले साहीजे जेव्हा ॥ कधी न उठे अहंभाव ॥ तो जानीजे शांती
रूप ॥५८॥ जेथे विकाराचे समाधान ॥ केले सूकृत न मीरवी सर्वथा ॥
जाणीव नेणीव ज्ञाना भीमानता ॥ जो हे जाणता ते शांती ॥५९॥

सर्वकरीताआपहारास।।तरीनभरेक्रोधास।।ऐसीषांतीजयायोगी
यास।। तोजाणीजेतोचिजंगम।।६०।।षांतीच्याणलीऐसीजयासी।।काम
क्रोधनिमाले त्यापासी।।माझेपरीमीबैसरोत्यासी।।पूज्यमानासीतो
आला।।६१।।ऐसीशांतीआदीसातलक्षन।।ज्याचेअंगीबाणलीभो
गगुण।।तोजंगममीह्मणण।।येरतेजाणवेशधारी।।६२।।हेससही
ज्याचेंअंगीलक्षन।।त्यासीकळीकाळेयईजेशरण।।तेथेभवभय
बापुडेकोण।।सन्मुखजाणनयईजे।।६३।।यालक्षणीजोजंगमभूषि
त।।त्याआधीनकैलासनाथ।।त्याच्याचरणीतीर्थेनांदतीसमग्र।।का
सीक्षत्रआदीकरूणी।।६४।।ताजीकडेपाहेसहजदृष्टी।।तिलुकीहो

॥७॥ यपरसूखाचीवस्ती ॥ त्यासीवंदिलोउठाउठी ॥ सर्वसुखीसिवरूप
६५ ॥ नोज्यासीसुखीराहेह्मणे ॥ त्यासीम्याआगयउध्धरणे ॥ तोज्या
सिदेववीतदेणे ॥ याचीयेवचनेपावेती ॥ ६६ ॥ आताआणीकहोसम
न ॥ जंगमाचीनिरोपूआवडीने ॥ तेएकताहरिजेपावन ॥ निजसु
कजाणयानाव ॥ ६७ ॥ श्लो० ॥ मुग्धस्वमूर्तिर्मतवांमदमोहादिवर्जि
तं ॥ मायादेहमलंनास्तीतस्यजंगमलक्षणं ॥ ७ ॥ टी० ॥ मोन्यमुग्ध
होउनीऐसे ॥ कोणासीसर्वथाबोलनेनसे ॥ मागचेशकरनोव
डबडितहासे ॥ हे कधोनसेतयासी ॥ ६८ ॥ तयासीआधीबोलणे
चिनाही ॥ जरीबोलेपरहोतालागीकाही ॥ तरीअमनाहुनीगोड ॥७

पाही॥ तेहीहितकरबोली॥ ६९॥ नातरीप्रसादाचीउत्तर॥ जे
बोलेतेचीउमटतीआक्षर॥ कोणीनबोललामौन्या
कारी॥ उगेचिबरेआसीजे॥ ७०॥ तवोजालीउकेबालबोलने॥ तेणे
द्रुकेचीवंदीजेवचन॥ परीकोणासीआधीकउने॥ नबोलेनेमे
न्यता॥ ७१॥ विकाराचषद्मुखानाणी॥ निंदाकुत्सीतनवदेव
चनी॥ सिवमूर्तीशांतहोउनी॥ आसेताजाणीजेनारक॥ ७२॥
स्थिरबुध्धीसदामदमोहातीत॥ कुबुद्धीनीकारासीवीरहीत॥ मा
याममतादेहेबुद्धीनातळत॥ ज्योमातीतयोगीतो॥ ७३॥ तोनि
मळविरहितअसे॥ जिमळकाहीआतळनसे॥ तोजंगममज

॥८॥ भितरीवसे॥ मी ह्यातआसेआणीबाहेरी॥७४॥श्लो०॥मा
तानास्तीपीतानास्तीनास्तीनामकुळंतथा॥आयोनिसंभूरूपं
तुउत्तमंजंगमस्थलं॥८॥टी०॥त्यासीमातापीतानास्तीगोत॥ताब
नामकुळनाजात॥आयोनीजस्वयेसदोदीत॥चिन्मयरोची
हद॥७५॥श्लो०॥देहंनास्तीकुळंनास्तीनास्तिजिकारूचीस्तथा॥
नतस्यसंगदुःसंगमुत्तमंजंगमस्थळं॥९॥टी०॥जेथेदेहचिनास्ती॥
तेथेकुळयातीकैचीगती॥सर्वव्यापकस्वयंभमूर्ती॥परीतामू
र्तिसाक्षीहोये॥७६॥मूर्तीआमूर्तीविरहीत॥वर्णाश्रमासीआ
तीत॥दर्शनाभिमानेनातळे॥ऋद्धजाणताजंगम॥७७॥ ॥९॥

पाचहीज्ञानेंद्रयक्रातीनधरी॥ मा कर्मेंद्रीयाकेचीउरी॥ तेथलंपट
जीव्हारूचीवरी॥ कोणेपरीहेइल्कते॥ ७८॥ तयासिभुकेचियातोंड॥
मिळेकोंडाआथवामांड॥ परीनव्हेदुःखाबरपड॥ रसनेचाडानव्हे
ते॥ ७९॥ जोसंतुष्टसदाजंगमलिंग॥ तोनकरीइछीतभोग॥ ऐसा
जोसतीघरणनीःसंग॥ तोयोग्यसीववंदे॥ ८०॥ संगकुसंगासीनध
री॥ निःसंगयेकाकीनिर्विकारी॥ ऐसेसद्धजंगमस्थळआवधारी॥
उत्तमयापरीजंगमतो॥ ८१॥ श्लो॰॥ शांतैव भस्ममुद्धूलं शुचोलंमणी
भूषणं॥ विषयान्शिक्षीतंदंडंपरलक्षानिखर्परं॥ १॥ टी॰॥ शांतवीतस
नीश्वरण॥ नित्यकरीभस्मस्नान॥ सदाशुचीअंतःकरण॥ गंगाजळा
हुनीअधीकतो॥ ८२॥ नातरीत्रीकाळस्नानकरी॥ द्वादसेटीळेलाव

१ विसेरीरी॥ जरीत्रीगुणमळकरडअंतरी॥ तरीतेपरीविटंबेनाकी॥

८३॥ म्हणोनिअंतरीज्ञानेसुद्धजाला॥ बाहेरक्रियनेन्हाळीला॥

सुद्धरुचीत्तबोलीजेबोला॥ शिवाचारासीसंपन्नतो॥ ८४॥ ऐ

सेशुचीचेलक्षन॥ तेरुद्राक्षमालाभूषण॥ सूवर्णहिरेरत्नसमुक्ता

फळेजाण॥ हेभूषननव्हेतीत्यासी॥ ८५॥ त्याचीभूषणेतेशुचि

लक्षण॥ येरतेतयारणसमान॥ विवेकाच्यादंडेकरुण॥ विषय

जाणदंडीसदा॥ ८६॥ धरुनीवीवेकाचादंडकरी॥ विकारपशुस्वा

नातेनिवारी॥ परमतत्वाचीहातीखापरी॥ येणेपरीशरीरीभूसीततो १

८७॥ श्लो०॥ रूपारूपसमास्यातंकाम्यवाचाविवर्जितः॥ माया

विमोहमेवोरूपं एतेजंगमलक्षनं॥११॥टी०॥ रूपाआरूपासमसमानी॥
चांगलेवोखटेनकरीकडसनी॥जेजेदीसेतेतेशिवलक्षणउनी॥नि
दास्तुतीदोनीनकरीतो॥८८॥ काम्यनिष्काम्य नाहीभावना॥
मायाछेदुनीनिर्मायजालेहे आठवेना॥निराकारनिर्मायाहेवस्तु
अपण॥हेचिभावनाविरहीत॥८९॥तोरूपाआरूपासीअतीत॥
काम्यनिष्काम्यरहित॥मायानिर्मायासीनातळत॥येणेलक्षणी
तोजंगम॥९०॥श्लो०॥ पंचाक्षरंपंचवक्त्रंप्रणवंमूर्तिसंयुतं॥परत
त्वपरीज्ञानंश्रेष्ठंलिंगजंगमं॥१२॥टी०॥पंचाक्षरंपंचमुखीजाण॥
तेअक्षरेपंचमुखॐकारापासून॥तोॐकारपरतत्वापासून॥९

॥१०॥ सम्न जाणतेपरतत्व ॥ ९१ ॥ तेपतत्वगुरुमुखेजाणोनि ॥ मगतेचि
आसीजेहोउनी ॥ जाग्रतीस्वप्नीसुषुप्तीआणिस्वप्नी ॥ पालटुस
णीनाहीजया ॥ ९२ ॥ मीमनुष्यहे देहबुद्धीभावना ॥ नभोगुनवस्तुस
भावीआपण ॥ तोजंगमश्रेष्ठजाण ॥ सत्यमानागुरु होय ॥ ९३ ॥
श्लो० ॥ आचारस्यअनाचारासीमनिःसीमवर्जितं ॥ आगमागम
नंनासीतस्मातंलिंगजंगमं ॥ १३ ॥ टी० ॥ त्याअचारनाअनाचार
नाही ॥ कोणीह्मणतीहेबोलणेकशि ॥ तरीयाचानीर्णयपाही ॥ नी
रोपुदेवीतुजप्रती ॥ ९४ ॥ तोआचारकरुनिअकर्ता ॥ ह्मणोनिआच
रनाहीसर्वथा ॥ अनाचारतरीतत्वता ॥ अचरेचिंताहेनघडे ॥ ९५ ॥ ॥१०॥

परम

रहस्य

ह्मणोनि आचार अनाचार नाही॥ बोलीलो तो तोइ ईयगुह्य॥ यहवी
आचार सांडुन यकाही॥ जव तो नाही वस्तुरूप जाला॥९६॥ हारप
लीवस्तु दीपे पाहीजे॥ सापडली याम गदीप त्यागीजे॥ यणे परी क्रि
या त्यागीली ह्मणिजे॥ सद्यन मानी जे संतया बोला॥९७॥ क्रिया आ
चरता वस्तु चौज री जाला॥ तरी न त्यागी जे आचाराला॥ जरी आ
चार त्यागी तरी मोहला॥ भक्ती पंथाला आपणची॥९८॥ येथ त्याग
अत्यागाचा साच काय॥ जरी गुरूकृपे वस्तु होय॥ तरी सहजची दा
ळदाळे राहे॥ आसा पाहे क्रिया हे॥९९॥ नो आचार क्रिया करूनी
अकर्ता॥ फळहेतु नाही साच्याचि ता॥ तेथ सीमनी: सीम कोण
ह्मणता॥ माझे तुझे तत्वता कोण मानी॥१००॥ तया मगमनागम

॥११॥

ननरीनाही॥जरीगमनकरीतरीठाई॥देहेहिंडतांआपणपाही॥स्थी
रदेहीअसेतो॥१०१॥जैसाकुंभाराच्याचाकाखालील॥खुंटाजेसाअ
चलअढळ॥तैसागमनागमनीनिश्चळ॥मेरुकेवळतोजेस॥२॥
याचे ईतुकेअर्थेवर्मे॥जेकर्तीकेवळपरब्रह्म॥ऐशीविचरेभक्ताचेप्रेम॥
ध्यावया[illegible]नामभजलागी॥३॥श्लो०॥जंगमस्यागमंनास्तीभ
क्तिस्वगृहमाचरेत्॥अन्यसंग्रहमिच्छेतीसध्यागोमांसभक्षनं॥
१४॥जंगमासीनाहीगमनागमन॥जरीउठेचीमनीगमनकरण॥
तरीभक्ताच्यागृहासीजाण॥निराशतापूर्णधरणी॥४॥अभक्त
भवीच्यागृहासी॥जावयाईछाधरीमानसी॥तरीगोमांसभक्षणघ ॥११॥
डेत्यासी॥पातकासीतोहोय॥५॥आभक्तभवीह्मणीजेकोणासी॥

पंचकळसदीक्षानाहीजयासी॥गुरुविणजीनेत्या[illegible]नीगुरुया
सी॥भवीअपरक्तत्यासिबोलीजे॥६॥सिवभक्तह्मणवीआपणया
सी॥पूजीआनंदेवासी॥अभक्तभवीबोलीजेत्यासी॥आनाचा
रासीह्मणोनी॥७॥तीर्थप्रसादाचीवार्ता॥कधीकोणेकाळीजेनै
णेसर्वथा॥लिंगपूजनीनाहीआवडीचित्ता॥तोजाणतत्वताअ
भक्तभवी॥८॥ऐसीयाभवीचीयाघरासी॥जरीइछाघरीजावया
मानसी॥तरीगोमांसभक्षन घडे त्यासी॥यालागीभवीसंगत्यागी
जे॥९॥पंचकलसदीक्षासिवमंत्रज्यासी॥यकजाणगुरुलिंगजंग
मासी॥तीर्थप्रसादीप्रेमभक्तबोलिजेत्यासी॥त्याचाघरासीजावे

॥१२॥ सूखे॥१०॥ श्लो०॥ भक्तानांसुखमोशीस्यधनमक्तोप्रतीग्रहं॥ भक्त
कस्यसदावर्ते भक्तानांगृहमाचरेत्॥१५॥ टी०॥ ऐसोयासिवभ
क्ताच्याघराजाईजे॥ यासीगुह्यगोष्टीबोलीजे॥ याचाअन्नध
नप्रतीग्रहघेईजे॥ गुरूकरजातक्षणानी॥११॥ जोयेकभावेपुजीगु
रूलिंगजंगमा॥ ज्यासितीर्थप्रसादोनित्यनेम॥ भवीसंगत्यागो
नीधर्मे॥ कार्यकरीआपुले॥१२॥ श्लो०॥ गुरूभक्तरनोमर्त्ये भक्तान्न
तुप्रतिग्रहं॥ भक्तकार्येनिवेदंचएतेजंगमलक्षनं॥१६॥ टी०॥ भक्ताची
स्त्रीयाच्याहस्तेने॥ सेवाघेईजेप्रेमेगुणे॥ भक्ताचेघरीअन्नपानीसेवन॥
कीयामुख्यजाणवोदेवी॥१३॥ ज्याभक्तेतनुमनधनकीजेअर्पण॥ ॥१२॥

त्याचीकायकरीजेपावन॥ऐसेजंगमस्थलनिरोपण॥केलेनिवेद
नसीवभक्तासी॥४॥श्लो०॥लिंगार्पितानकर्तव्यंजंगमार्पित॥लिं
गजंगमसंयुक्तंजंगमस्यविशेषतः॥१७॥टी०॥जंगममुखेविणअर्पण॥
लिंगासीनकीजेजाण॥समीपजंगमनसता।निवेदन॥स्वमुखेजाण
कीजेतेऐका॥१५॥अन्नावरीहस्तफीरउनि॥लिंगासीदावीजे॥तेची
हस्तमुखालावीजे॥तेचिपरीतीनवेळाकीजे॥इष्टप्राणभावलिं
गासीह्मणुनी॥१६॥लिंगजंगमसंयुक्तकरून॥प्रसादकीजेविस्वा
सेसेवन॥तोचिजंगमत्रिजगतीपावन॥मजहीपूज्यमानहोय॥
१७॥लिंगासीदावील्याविणतृणकाडी॥नसेवीसर्वथातोंडी॥वि

घआघवाअमृतगोडी॥ विसरोनिनघालीमुखी॥१८॥ हेंकोह्मणसी
तरीअेक॥ गुरुलिंगजंगमतिन्हीयेक॥ ह्मणेनिलिंगासीपुजीता
देख॥ गुरुचिपूजकतोहोय॥१९॥ तैसाचीजंगमपूजीताचिदेख॥
गुरुचीपुजीभलाहोयविसेषक॥ ह्मणोनिगुरुलिंगजंगमयेक॥
भावेपूजीदेखतोजंगम॥२०॥ काणोह्मणसीजंगमतोपरब्रह्म॥ या
सिपूज्यचाकायसानेम॥ वस्तुजालियांकियाधर्म॥ कासीयाने
मतयासी॥२१॥ तरीयदर्थीउत्तरऐकीजे॥ शिवेशिवासीयाजिजे
हेतवश्रतीशास्त्रीबोलीजे॥ जाणतीवोजेसरीशरण॥२२॥ देवहो
उनदेवभजीजे॥ आपुल्याभक्तीसूखआपणघेईजे॥ अपणम

स्तीकरूणवादवीजे॥ आपणा जाणीजेसुखासी॥२३॥ ज्याणेजी
वासीदिधलेसीनपण॥ आणीरंकासीरायेपण॥ महीष्पासि
कासन॥ दिधलेजाणगुरूसें॥२४॥ यागुरूचीकेसीनकीजेभक्ती॥
नकरीतोजायआधोगती॥ सायुज्यतेमाथावंदीती॥ गुरूभ
क्तिवोदेवी॥२५॥ श्लो॰॥ स्थावरार्पितनैवेद्यंनत्वयंनतुसर्वदा॥
जंगमार्पितनैवेद्यंममत्वसंतुपार्वती॥१८॥ स्थावरीकरीतानी
वेदन॥ तेनेमीरहनकेविनयन॥ जंगमलिंगीकरीताअर्पण॥ मी
न जाणानसलेय॥२६॥ भक्तीवीनुसदेज्ञान॥ तेजैसेनासीकेवीण॥ मुखजाण

घआघवाअमृतगोडी॥ विसरोनिनघालीमुखी॥१८॥ हे कोह्मणसी
तरीऐक॥ गुरुलिंगजंगमतिन्हीयेक॥ ह्मणेनिलिंगासीपुजीता
देख॥ गुरुचिपूजकनोहोय॥१९॥ तैसाचीजंगमपूजीताचिदेख॥
गुरुचीपुजी केलाहोयविसेषक॥ ह्मणोनिगुरुलिंगजंगमयेक॥
भावेपूजीदेखतोजंगम॥२०॥ कांणोह्मणतोजंगमतोपरब्रह्म॥ या
सिपूज्यचाकायसानेम॥ वस्तुजालियांकियाधर्म॥ कासीयाने
मतयासी॥२१॥ नरीयदर्थीउत्तरऐकीजे॥ शिवेशिवासीयाजिजे
हेतवश्रतीशास्त्रीबोलीजे॥ जाणतीवोजेसतीशरण॥२२॥ देवहो
उनदेवभजीजे॥ आपुल्याभक्तीसूखाआपणघेईजे॥ अपणम

स्तीकरूणबाढवीजे॥ आपणा जाणीजेसुखासी॥ २३॥ ज्याणेजी
वासीदिधलेसीनपण॥ आणीरंकासीरायपण॥ महीष्पासि
कासन॥ दिधलेजाणगुरूंसें॥ २४॥ यागुरूचीकेसीनकीजेभक्ती॥
नकरीतोजायआधोगती॥ सायुज्यतेमाथावंदीती॥ गुरूभ
क्तिवोदेवी॥ २५॥ श्लो॥ स्थावरार्पितनैवेद्यंनत्वंनतुसर्वदा॥
जंगमार्पितनैवेद्यंममत्वंसंतुपार्वती॥ १८॥ स्थावरीकरीतानी
वेदन॥ तेनेमीरहनकेविनयन॥ जंगमलिंगीकरीताअर्पण॥ मी
न जाणनसहोय॥ २६॥ भक्तीवीनुसदेशज्ञान॥ तेजेसेनासीकेवीण॥ मुखजाण

॥१४॥ यालागीभक्तीवैराग्यस्थान॥उत्तमतेचीजंगम॥२७॥ज्यासीना
हीसिवाचार॥ यानेपुजीजेस्थावर॥ज्याचीयान्हृदईस्थलो
शंकर॥ यानेस्थावरपूजूनये॥२८॥आमान्यकरूनीहृदईंच
लिंग॥जोधरीस्थावरीभक्तीजंग॥तोशिवभक्तानव्हेचांग॥
केवळसोंगबहुरूपीयाचे॥२९॥लिंगलोळतेउराखाली॥
आणीस्थावरादंडवतघाली॥याचेमुखदेखतांअंघोळी॥
वस्त्रासहीतस्नानकीजे॥३०॥गळाआसोनीत्रिनयन॥जोअ
न्यदेवाचेकरीउपासन॥तोबभवीहुनीपरताजाण॥लिंगाची ॥१४॥
नाडीनह्मणोनी॥३१॥यालागीनिश्चयधरीजे॥जंगमहीतद्रुप

मानीजे॥ जंगममुखोंलिंगीअर्पिजे॥ तेणेजाणीजेमीतस॥३२॥
श्लो०॥ निराकारंचसाकारंनिर्विकारंस्वरूपवहं॥ साक्षान्मुक्ति
पदंभयंउरामेंजंगमस्थलं॥१५॥ टी०॥ जंगमस्थलतेनिराका
र॥ तेचीबोलीजेसाकार॥ साकारहोउनीनिर्विकार॥ षड्विका
रविरहीत॥३३॥ तेषड्विकारह्मणसीकोण॥ जायतेवर्धतेस्थी
यतेतीन॥ चौथापरीणमीतेपाचवाअपक्षियतेजाण॥ मसहे
खुणसा[illegible]डावा॥३४॥ याविकाराचानिर्णयसांगेन॥ जायते
ह्मणीजेजन्मलाह्मणेआपण॥ वर्धतेह्मणीजेमीवाढलोह्मण
ण॥ आ[illegible]ताआनामनिर्विकार॥३५॥ स्थितीह्मणीजे

मीयेकआहे ॥ ऐसेआत्यासीनाहीपाहे ॥ सदोदीतआस्ताहो
य नाजाय ॥ ऐसेअसोनिमीआहेलने ॥ ३६ ॥ मीआहे ह्मणेजेस्थी
ती ॥ तोमीनाहीहोइनेहेवाहील कायचौती ॥ मीऐसेहाकारीता
दूसरेस्रूती ॥ गाईबाळरीबादेवी ॥ ३७ ॥ तिसरा विवर्द्धते विकार ॥
ह्मणेमी वाढता जालोथोर ॥ अल्पासत्लाहानथोर ॥ वाढणेआका
र घडेकाय ॥ ३८ ॥ असयासीवाढणेनाही ॥ तोजेसातैसाअवघे
टाही ॥ ऐसेअसताह्मनेमीवाढलोदेही ॥ हाबीकारनाहणेनसते
चि ॥ ३९ ॥ परिणमीतेविकारचौथा ॥ ह्मणेमीतरूण विषयविलास
भोक्ता ॥ विसरूनीयातत्वता ॥ आपनीयासी ॥ ४० ॥ असस्वर

१५

परस्यतसिद्ध॥ यासिकैचेबाळ्कतारण्यवृद्ध॥ ऐसेआसोनीयानेणी
जेबोध॥ मीतारण्यह्मणेहादेहेविकार॥ ७१॥ आपेक्षीयतेविकारपं
चवाजाण॥ ह्मणेमीजातारामजवृद्धपण॥ मीमरेणपूढेजाण॥ ते
हीघोकुनराहेचित्ती॥ ७२॥ वृद्धअवस्थाअसतीनलगे॥ ववमरू
अवस्थाकेवीलागे॥ मीमरेणहाविकारवाहेआंगे॥ नाथिलानिजो
गदेहेबुद्धि॥ ७३॥ आमानरीजेरामरणानीना॥ यासीमरणमळ
हीनसता॥ तारुण्यहध्यमरूनाकीता॥ यासाहाविकारानस
नाची॥ ७४॥ ऐसीयाषड्वीकारानातळ्ता॥ ह्मणोनिसूखरूपस
दोदीत॥ नोचीजंगमजगभरीत॥ सद्गुरुबोलिजेतयासी॥ ७५॥
नोनासाक्षांतप्रभुसाक्षीमूरूत॥ यासिच्यारीमूक्तीशरणागत॥ नो

पावलानिर्गुणमुक्तिनिभ्रांत॥हेबोलीजेतनीर्गुण॥४६॥बद्ध
ह्मणीजेबांधला॥मुक्तह्मणिजेसुटला॥बंधमुक्तीचाविवेकनि
र्णयकेला॥ह्याचीवहीलासाधुजनी॥४७॥तरीमुक्तीबांधला
चिनाही॥यासीसूटलाह्मणणेकाई॥ह्मणोनिबंधमुक्तिवेगळापाही॥
जंगमतोचिजाणीजे॥४८॥जैसास्वप्नीचाराजामोकळीजाला॥
जागृतीजालीयापाहुलागला॥तवराजपदवीआहेआपणाला॥
स्वप्नकल्लेमीथ्याचि॥४९॥रावजरीरंकजाणस्वप्नीजाला॥तरीरा
ज्यपदकायमुकला॥निद्रेअवस्थावभासजाला॥तोलटकाकेला
जागृती॥५०॥तेवीलटीकेचिबांधलेपण॥तेसर्वभासेसंकल्पे
न॥तोगुरुकृपेसंकल्पगेलीयानिमोन॥मगकोणबंधमुक्त॥५१॥

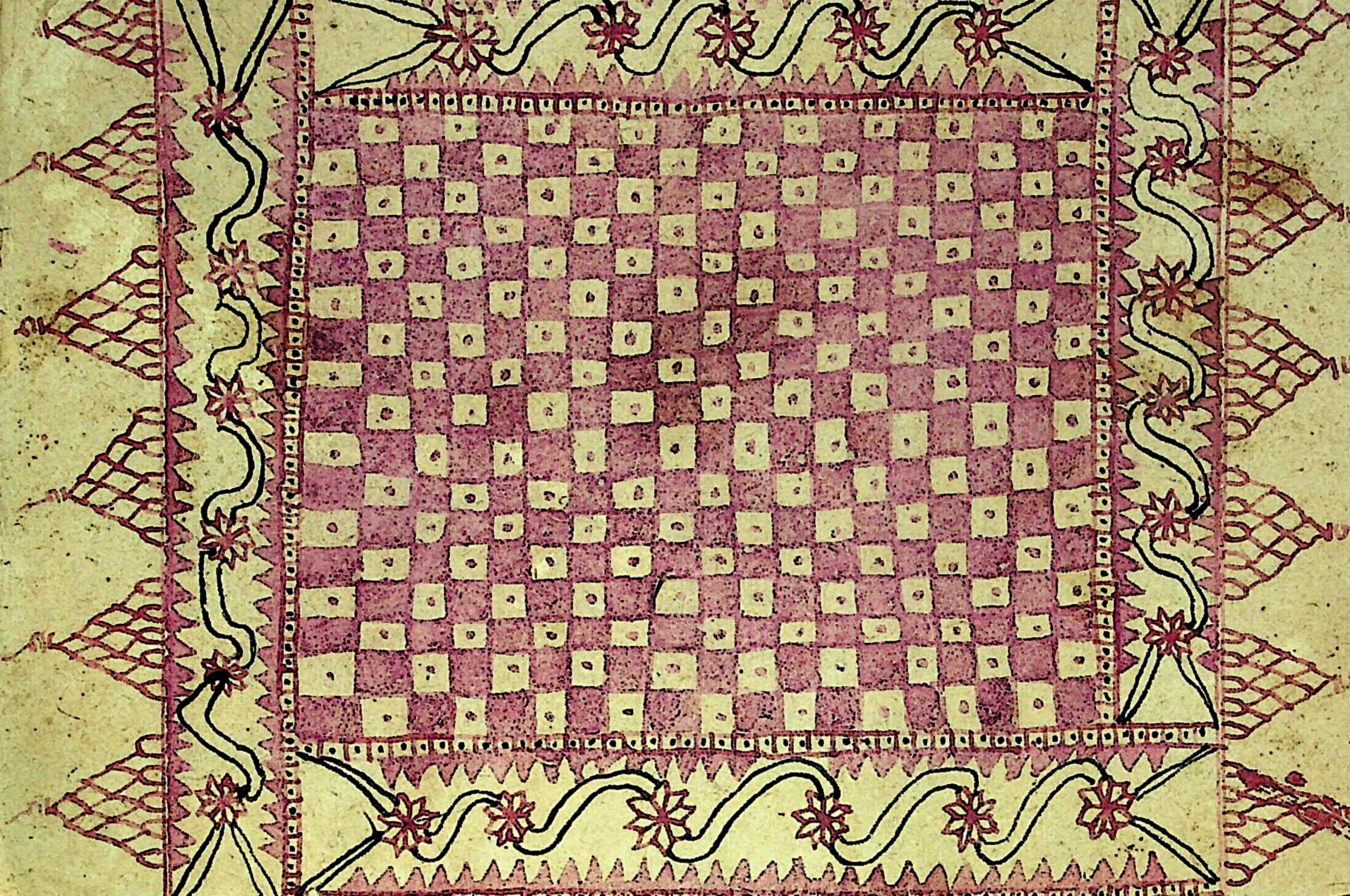
ऐसा बद्धमुक्ती विरहीत ॥ बडबो कारासी आनीत ॥ ऐसीया जंगमा
चे करीत ॥ ध्यान नित्य मी पार्वती ॥ ५२ ॥ तो धीर गंभीर आचल ॥
आकुल अमूल अद्वैत सकळ ॥ आद्यंत अविनाश आमळ ॥ तो
निमळा विरहीत ॥ ५३ ॥ अनाम अगम्य अगोचर ॥ अनुपम्य आल
क्ष अपरंपर ॥ आकल्पित असंग अनिवार ॥ अपरंपरा नेणवे ॥ ५४ ॥
निराकार निर्गुण नीजरूप ॥ निर्धुत निरामय निर्विकल्प ॥ निस्प्रपं
च निःसंग निःपाप ॥ निर्वैर निरूपम सर्वो भूती ॥ ५५ ॥ निराश निस्वा
स निराभास ॥ निर्गम निरूपम्य निजानंद निःशाप ॥ निर्मळ निश्च
ळ निश्चीळ निर्दोष ॥ निरंजन तो जंगम ॥ ५६ ॥ परब्रह्म परमेस्वर
परमानंद ॥ परवस्तु परात्पर प्रसिद्ध ॥ परम गहन परम धाम परमानंद ॥ ५

रमपदजगतो ॥ ५७ ॥ जगदाकारजगन्नीवास ॥ जगद्रूपजगन्नाय
क ॥ जगन्दाससर्वत्रवास ॥ आश्चर्य अभंगतोजंगम ॥ ५८ ॥ तोचीद्रू
पचिद्धून ॥ चिदानंदचिन्मात्रपूर्ण ॥ चिद्वीलासीचैतन्य ॥ चिदानं
दघनतो ॥ ५९ ॥ सदोदीतसर्वोभरीत ॥ सद्रूपसदानंदशांत ॥ स
स्वरूपसद्बोधशमशमीत ॥ कुमतीततोजंगम ॥ ६० ॥ आहोजोस्व
यप्रभुजाला ॥ पुन्हाकायवर्णुयाला ॥ आम्हाऐसेगोडबोलता
बोल्ला ॥ बोलचीबोलल्लाजोतो ॥ ६१ ॥ कागोडचीयागोडह्मण
णे ॥ ह्मणनाह्मणणीयउने ॥ गोडचीगोडयासीगोडपणे ॥ कायस्त
वनवोदेवी ॥ ६२ ॥ तैसीअनुपम्यवस्तुपूर्णपण ॥ जेअसतेअपणजाला
गुरुकृपेने ॥ यासीकायवर्णावेकवण ॥ जेथेवेदश्रुतीथकीत ॥ ६३ ॥

ऐसा जंगम तो शिवमूर्ती ॥ तो नां भासन भासे कोणा प्रती ॥ अढळ
ढळे ना प्रळयकल्पांती ॥ ह्मणोनि निश्चळ नीश्चीत ॥ ६३ ॥ श्लो०॥
नादनिश्चळलींगानां बिंदुनिश्चळ जंगमं ॥ नादं बिंदुकलातीतं
अरंतु लिंगजंगमं ॥ २ ॥ टी० ॥ लिंगा सनाही जैसा नाद ॥ नाद बीदु
ऐसा प्रबोध ॥ तैसा जंगमासी नाही विंद ॥ जंगम लिंगी सिद्ध ऐसा
से ॥ ६५ ॥ लिंग नादेविण मौन्य केवळ ॥ न बोले कोणासि असे नि
श्चळ ॥ तैसे जंगमहीन बोले कोणासि निर्मळ ॥ होउनी आढळ
असे तो ॥ ६६ ॥ तयासि बोलणे नरी नाही ॥ परी उपकारार्थ बोले जरी
काही ॥ ज्या बोले सूख होय परदेही ॥ तैसे बोल पाही बोलणे ॥ ६७ ॥
ह्मणोनि नादबिंदासी अतीत ॥ नादा ते बोलणे बहुत ॥ नाद जि

तिलामौननिश्चीत॥होउनीआईतेठलाते॥६८॥परीआपुली
कियाकर्मेकरी॥केलीयाचीसयनधरीअंतरी॥प्रवरीकलेकी
कबोलेजैंह्मणो॥नाणीयेकसरी॰कधीले॥६९॥ह्मणोनीना
दातीलजंगम॥बिंदुतरीनाहीनिःसीम॥तोशिवशक्तीरूपदेखेपरब्रं
ह्म॥तवबिंदुनामैकेचेतय॥७०॥यालागीनादबींदुकलाज्यो
ती॥विरहीतजोपरब्रह्मस्मृतौ॥हेउत्तमस्थलवोपावेती॥तुजप्रती
निवरोपिले॥७१॥जेजंगमलक्षनास्थिती॥देवीनिरोपीलेतुजप्रती॥
हेऐकोनिऐसेजेहोती॥तेधन्यनरतीसंसारी॥७२॥जंगमतरीह्मणवा
वे॥आणीयालक्षणीनवर्तावे॥तरीसांगचीजाणावे॥सदमानावेसे
दियाचे॥७३॥यालागीधन्यतोजंगम॥जोयेणेलक्षणीवर्ते॥तो

त्तम॥ तोचिजाणीजेपरब्रह्म॥ मीहींवंदीतयेपार्वती॥७४॥ हेजं
गमस्थळरुपदीतपावन॥ पार्वतीतुजनिरोपीलेप्रेमेजाणुन॥ ऐकता
सद्भावधरुण॥ पावीजेजाणसिवलोक॥७५॥ इतीश्रीपरमरहस्य
ग्रंथामृत॥ टीकाकरणीप्राकृत॥ मन्मथसिवलींगकृत॥ गतीसमाप्त
नवमोध्याय॥९॥ ॥ इतीश्रीपरमरहस्यग्रंथानुवादेउमामहे
स्वरसंवादेजंगमस्थलनिरुपणंनामनवमोध्यायः॥९॥ मूलश्लो॰
॥२०॥ वोव्या॥७६॥ एवंसरव्या॥ ॥९७॥ ॥ ॥ ॥
श्रीकाशीवीस्वेस्वर॰ श्रीकाशीवीस्वेस्वर॰॥ श्रीश्री॥ श्री॥ श्री॥

परम

रहस्य

श्रीवाराणसीपुरपतयेनमः॥ श्लो०॥ किंभेदंना दरूपंचकिंभेदं बिंदुमेव च॥ कळारूपमिदंभेदंब्रूहीमेपरमेश्वर॥१॥टी०॥ पार्वतीह्मनेदेवाधीदे वा॥ नादरूपाचाभेदनिरूपावा॥ बिंदुभेदतोहिंदावावा॥ कळारूपदेवा तोकोण॥१॥श्लो०॥ ईश्व०॥ नादगुरुमुखंचैवबिंदूलिंगमुखंतथा॥ कळा चरमुखंशाखाचार्पितंचप्रसादीनां॥२॥टी०॥ नादतोगुरुमुखजाणीजे॥ बिंदुलींगमुखतथाबोलीजे॥ कळातेजंगममुखह्मणिजे॥ ऐसाविविध भेदजाणतु॥२॥ नादबिंदूकाळालिन्ही॥ गुरुलिंगजंगमजाणोनी॥ आर्पुजाणेप्रसादमुखेभावे स्तूणी॥ तोचीजाणमनीप्रसादीपुरुष॥३॥ श्लो०॥ नादबिंदुहोरूपंवाप्रसादीरूपमर्पितं॥ गुरुलिंगजंगमत्रयाशाखार्पण निरंतरं॥३॥टी०॥ नादबिंदुकळातीतरूप॥ हेगुरुलिंगजंगमस्वरूप॥ जा

॥१॥ णोनीनित्यार्पणकरीतो नीजरूप॥ उनमनी:पाप तोजंगम॥ ३॥ श्लो॰॥ य
चलिंगमुखंज्ञात्॥ अंगभावेन भावीतं॥ जंगमस्यमुखंज्ञात्॥ संसारस्यन
बंधनं॥ ४॥ टी॰॥ जंगममुखसर्वमुखाआधीक॥ याचाहीभेदऐका॥ देहभाव
नेसीजाणीजेलिंगमुख॥ आणीलिंगमुखप्राणमुखी॥ ५॥ लिंगमुखीहो
यजेजेअर्पण॥ तेणेमुखीसूखीहोयप्राण॥ परीलिंगापैणजंगममुखजा
ण॥ लिंगाचेमुखजंगमप्रसीद्ध॥ ६॥ ह्मणोनीजंगममुखेविण॥ लिंगासीन
के आर्पणी॥ यालागीजंगमचैतन्यघन॥ परब्रह्मजाण तोचीतो॥ ७॥ ऐ
सीयाजंगमासीजोकरीपूजन॥ विश्वासेसद्भावेधरूण यासीनाहीभवबं
धन॥ तोहीजाणतद्रुपची॥ ८॥ याचेमुखीचाप्रसादचरणतीर्थ॥ जोघ्यावी
विश्वासेपरमभक्त॥ त्यासियतीकळीकाळशरणांगत॥ भवबंधनकेचे ॥१॥

तया॥९॥श्लो॥प्रसादस्यमुखंज्ञात्वायस्याहंकारनविद्यते॥त्रिवि
धंऐक्यमेकंहिज्ञानंत्वंसोहमेवच॥५॥टी॥ऐसाजोप्रसादमुखेकरूण॥
जोजाणुनीभजेऐक्यभावेसज्जन॥त्यासीऐक्यपरतत्वज्ञान॥स्वयेंइछे
जाणनाहींत्या॥१०॥गुरुलिंगजंगमत्रिविध॥ऐक्यभावेभजेभावनाशु
द्ध॥तोचीजंगमनिर्बंध॥तारकसीद्धसिवाचारासी॥११॥तोचीमीची
जाणीजे॥तयामजभेदनेणिजे॥तयाचेनिदेवपणमाझे॥येरुवीजा
णमीभक्तनकेदेवनके॥१२॥पाहातातरीनीर्गुणनिराकार॥भक्तस
खासाटीधरीलाआकार॥त्याच्यायोगेमीदेवसाचार॥येरुवीसाचार
तेभक्ताकारहलणोनी॥१३॥भक्तांगदेवाअंगभक्त॥येरुवीदेवभक्त
नामेसदोदीत॥परीअपुल्यासूखादेवभक्त॥आपणहोतनिजवस्तु॥१४॥

॥२॥

नेचिवस्तु प्राणलिंग इष्टलींग ॥ होउनी ठेले भावलिंग ॥ भक्तीसुखाला
गीरूप अनेग ॥ धरीले चांग प्रभुने ॥ १५ ॥ श्लो० ॥ देवी वा० ॥ इष्टलींगमुखं कि
वा ॥ प्राणलींगमुखं किमु ॥ भावलींगमुखं चैव ब्रूहि मे परमेश्वर ॥ टी० ॥
इष्टलींगास मुख किती ॥ गिरिजा ह्मणे निरोपा कैलासपती ॥ प्राणलिं
गाची कोण मुखी गती ॥ मुखे किती भावलींगासी ॥ १६ ॥ श्लो० ॥ ईश्वर० ॥
इष्टलिंगमुख पंच ॥ प्राणवायु चतुर्मुखं ॥ एतान्मुखमिदं चैव ॥ भावलीं
गमुखं तथा ॥ टी० ॥ इष्टलिंगास मुख पाच जाण ॥ व्यान उदान सम
न प्राण अपान ॥ हे पांच प्राण पाच मुखे ह्मण ॥ हे जान इष्टलिंगासी ॥
१७ ॥ या इष्टलींगासी प्राण ॥ मिश्रित जाला आपण ॥ ह्मणोनी प्रा ॥२॥
णलींग उच्चारण ॥ प्राणलींगासी जाण बोलीजे ॥ १८ ॥ इष्टलींगी प्रा

णसमरसला॥ ह्मणोनीप्राणलींग नावपावला॥ याचिपंचमुखेलाधि
ला॥ ऐक्यजालाह्मणोनी॥१९॥ ईश्वलींगासी भावमीश्रीतजाला॥
तेचिपांचमुखलाधला॥ समरसकायागी॥२०॥ पंचप्राणमुखेरखुण॥ जे
जेहोयअर्पण॥ तेतेईश्वलिंगीसीजाण॥ याचीह्मणोनमुखहे॥२१॥
प्राणलिंगभावलींग निगुती॥ ईश्वलींगीमिश्रितअसती॥ ह्मणोनी
तेहीनेलाभतीतसी॥ जेहोयईश्वलिंगासी॥२२॥ ऐसावीश्वप्राण
भावलिंग॥ हेतिन्हीमिळोनीयेकअंग॥ करूनीपुजिजेतोपदपावे
आभंग॥ जंगमचांगअथवाभक्त॥२३॥ श्लो॰॥ ईश्वलिंगकथंपूजा॥
प्राणलिंगस्यकिंभवेत्॥ भावलींगस्यकीपूजा॥ ब्रूहीमेपरमेस्वर॥८॥
टी॰॥ गौरीज्यापुसेईस्वरासी॥ यीश्वलिंगाचीपूजाकेसी॥ प्राणलिंग

॥२॥ भावलीसी॥ पूजाकेसीतेकोण॥ २३॥ ईश्वरो०॥ श्लो०॥ अष्टधार्चनयः
कुर्योद्दीष्टलिंगस्य पूजनं॥ तल्लिंगार्पणतोयस्तुप्राणलींगस्यपूजनं॥
१॥ टी०॥ ऐकइष्टलीगाचपूजन॥ गंधधूपदीपअष्टविधार्चन॥ नै
वेद्यफल तांबुलादीसमर्पण॥ ईष्टलीगासिजाणकीजे॥ २५॥ बरवा
त्रिकाळसाधून॥ येकांतस्थानीकीजेपूजन॥ गुरुरुपभावनाभाउन॥
लिंगासजाणपुजीजे॥ २६॥ ऐक आणीकहीपूजन॥ घंटाचामरदर्पण॥
काडवातीकर्पुरदवन॥ पुजीजेजाणवोदेवी॥ २७॥ ऐकप्राणलिंगाचे
पूजन॥ ध्यानधरीमानसीदृढजाण॥ ध्यानीलिंगआणिजेगुरुभावे
खून॥ ध्यानलिंगपूजनयानावे॥ २८॥ ध्यानीषोडशोपचारेवीजे॥ मा
नसपूजाबरवीकीजे॥ येणेपरीसंतोषवीजे॥ पूजाकीजेप्राणलिंगाची॥ ॥३॥

२९॥ श्लो०॥ मनोज्याप्यनिरंजनं भावलिंगस्यपूजनं॥ एतल्लिंगार्चनंस्थानंविषशंश्रुणुपार्वती॥ १०॥ टी०॥ मनतल्लीनहोउनी॥ लिंगासरीष॥
लिंगामाजीसमरसोनिअसे॥ मनामनाचाआठवनसे॥ त्यानावबसे भाव
लिंगपूजा॥ ३०॥ मनाचेरूपतेसकल्पविकल्पजाण॥ तेगेलीयानीमे
न॥ मगमनासीकैचेमनपण॥ त्यानावजाणमनोलये॥ ३१॥ ऐसेमनो
जनपूजन॥ तेभावलिंगाचेलिंगार्चन॥ हे घडेजेजयाचेविषशस्था
न॥ ऐकजाणपार्वती॥ ३२॥ हेतीनीपूजायकलिंगासघडती॥ त्रिवि
धभानेयेकचीलिंगमूर्ती॥ तेगुरूतंऐक्यस्थिती॥ पुजीजेतयाप्रतीय
करे॥ ३३॥ ऐसेत्रिवीधमिळोनीयकलींग॥ तेगुरूचेनीजांग॥ ह्मणोनी
लिंगासीजेजेपूजाकीजेचांग॥ तेआंगगुरूसीआर्पी॥ ३४॥ ह्मणो
नीलींगतेपरब्रह्मरूपी॥ कांह्मनतरीगुरूब्रह्मासीनाहीभीन्न॥

॥८॥ परब्रह्मतोचीगुरुचैतन्यघन॥यालागीजाणलिंगतेपरब्रह्म॥३५॥श्लो॰॥
इष्टलिंगार्पितंकिंवा॥प्राणलिंगार्पितंयथा॥भावलींगार्पितंकिंवा॥ब्रू
हिमेपरमेस्वर॥११॥टी॰॥इष्टलींगकोणाअर्पणेतृप्तआसे॥प्राणलिं
गातृप्तीकैसीवसे॥भावलींगीतृप्तीकैसीवसे॥तेसायासेनीरोपावे॥
३६॥श्लो॰॥इष्टलिंगार्पितंचांगंप्राणलिंगार्पितंमनः॥भावलिंगार्पि
तंतृप्तिरितीमेदंवरानने॥१२॥टी॰॥सिवह्मणेचांगौरिजेऐकखुन॥इष्ट
लिंगासीशरीरकरीजेअर्पण॥प्राणलींगासीअर्पिजेमन॥भावलींग
तेणेतृप्ती॥३७देहेबुध्धीचासर्वत्यागकरण॥त्यानावईष्टलींगा
सीशरीरार्पण॥मणाचेचचळसनिमण॥प्राणलींगतेणेतृप्ती॥३८॥
तेजेघडेयासीतृप्ती॥तेतेभावलिंगार्पणस्थीती॥यापरीत्रीलिंगार्पणरी ॥८॥
ती॥नीरोपीलीतुजप्रतीबोदेवी॥३९॥श्लो॰॥षडस्थलंचकथंजातंषट्

स्थलस्यगुणंकथं॥ षट्स्थलस्यकथंभेदंब्रुहीमेपरमेश्वर॥१३॥ टी०॥पा
र्वतीह्मणेस्वामीत्रिनयना॥षट्स्थळकैसेजालेसांगाखुण॥कोण
गुणकैसाभेदप्रमाण॥निरोपास्वामीया॥७०॥श्लो०॥श्रुणुदेवीप्रवक्ष्या
मीगोप्यगोप्यपरात्परं॥येतद्गुणमिदंभेदंशुचीभी श्रुणुपार्वती॥१४॥
टी०॥सिवह्मणेपार्वतीऐकगुह्याकारा॥षडस्थळतेगोप्यआणितपरा
त्परा॥तेतुजनिरोपीनसाचारा॥पराशुचीकरऐकदेवी॥७१॥हेनीरो
पुनयेभक्तिहिनासी॥जोकथीनेणेगुरुलिंगजंगमासी॥भक्तीमार्गी
चप्रेमदिसतसेतुजपासी॥ह्मणोनीतुजसीनीरोपू॥७२॥श्लो०॥महा
लिंगमिदंदेवीमनातीतमगोचरं॥निर्नामनिर्गुणंनित्यंनिरंजननी
रामयं॥१५॥षडस्थळीचीसाहीलिंगेसाच॥तयामाजीश्रेष्ठसाचे

॥५॥ मूर्तीच ॥ आधी ऐका महीमा नलयाचे ॥ जे अगम्य अगोचर ॥ ७३ ॥
ते मनातीत आगोचर ॥ मन बुद्धी चित्त न पावती पार ॥ नामातीत वी
वेकविचार ॥ निमाले साचार जेथे ॥ ७४ ॥ ते निर्नी मरूपातीत ॥
निर्गुण गुणासी विरहीत ॥ तेनी या नियासि नातळत ॥ नाम तया
ते महालींग ॥ ७५ ॥ श्रोते ह्मणती आनामनी रोपीले ॥ पुन्हा म
हालींगाका स्थापीले ॥ ते भासावयाखुणे नाम लावीले ॥ यह वीजा
णवहीले आनाम ॥ ७६ ॥ तेनीरंजन निरामय महालिंग ॥ तेचीजा
ले साहीलींगासी भंग ॥ आपुनची षट्स्थल अभंग ॥ स्वयचांगडोउ
नीटेले ॥ ७७ ॥ श्लो० ॥ निर्मलं निष्कलं कस्यिं भेद निरुपाधीकं ॥ ॥५॥
अद्वैतानंद संपूर्णं मांद्यस्याय मीदं श्रुणु ॥ १६ ॥ टी० ॥ तेनीर्मळ मळातो

त तेनीष्कलंकशबलाविरहीत तेभेदाभेदासिनातळत उपाधी
रहीततेदेवी ८८ तोअद्वैतानंदसंपूर्णनीराशा समद्रष्टीजया
समसरीसा तोमाहालिंगवीलासा धरूनीऐकपार्वती ८९ श्लो॰
माहालींगसमाख्यातंप्रसादलिंगउभ्दवं तत्प्रसादस्यलिंगचजंगमा
लींगउत्न्दवं टीका ऐसेमहालींगजेनिरोपिले तेप्रसादलींगहो
उनिठेले प्रसादलींगापासावजाले जंगमलींगजाणतू ९० सा
जंगमलींगापासून कोणलींगजालेतेनिरोपन तूचलवसे म्हणोनी
गुजचोरूनठेउनय ९१ श्लोक यथाजंगमलींगचे शिवलींगस
मुत्न्दवं शिवलींगयथाजन्मगुरूलींगसमुत्न्दवं १८ टीका जंगम
लींगापासूनीवहिले शिवलींगउत्न्दवले शिवलींगापासूनीजा
ले जाणगुरूलींग ९२ श्लोक गुरूलींगतथाचारलींगचापिस

॥ ६ ॥ मुन्हवं षट्स्थलं परीज्ञायमेकभावं विशेषतः ॥ १९ टी ॥ गुरुलींगा
पासून उन्हवले ॥ ते आचार लींग कैसें होउनी ठेले ॥ येणे परी स्थल
जाले ॥ येकचि वहीले महालींगते ॥ २० ॥ हे साही लींग रेक्यभावने ॥
गुरुमुखे जाणोनि पूजने ॥ विधियुक्त सन्हावने ॥ निज मनी करी निष्ठा ॥ २७
श्लो ॰ प्राणमाचारलींगस्य गुरुलींगमवंस्पी ॥ तत्प्राणं गुरुलींगं तु
शिवलींगमवेतथा ॥ १९ टी ॰ ॥ साही लिंगें चरचरा प्रती ॥ प्राण होउनी
असती ॥ आचार लींगासि प्राण पावती ॥ गुरुलिंग निगुती जाणिजे ॥ २८
गुरुलिंगासि प्राण ॥ शिवलिंग ने मस्त जाण ॥ हे निरोपितो गुरुज्ञान ॥
तुं नेणुजन म्हणोनिया ॥ २६ ॥ श्लो ॰ ॥ प्राणलींगं शिवलींगस्य जंगमें लीं
गमेवच ॥ प्राण जंगम लिंगंच प्रसादं लिंगमेवच ॥ २१ टी ॰ ॥ शिवलींगा
सि प्राण जाणिजे ॥ जंगम लिंग बोलिजे ॥ जंगम लींगासि प्रा जाणीजे
ण सजे ॥ प्रसाद लिंग बोलिजे पे ॥ २७ ॥ श्लोक ॥ तत्प्रसादं गतं प्राणं ॥ ६ ॥

माहालींगमिदं श्रृणु॥ ऐक्यप्राणसमाख्यातंमम भावसमन्वीतं॥
॥२२॥ टी०॥ प्रसादलींगप्राण॥ महालींगस्वयजाण॥ यासाहीलिंगा
सिनाही भिन्नपण॥ हे अभीन्न ऐक्यपद॥५८॥ श्लो०॥ येथाअ्‍ग्नी
स्तथाभासात्तभेदंश्रृणुपार्वती॥ आभाव भिन्न भावेन लिंगषट्स्थ
लमेवच॥२३॥ टी०॥ आग्नीआणिअग्नीकांतीस॥ भीन्नभेद नाहीजै
साउभयास॥ तेवीपाचलिंगास॥ आणिमहालिंगासिभेद नाही॥५९॥
येकमहालिंगचीजाण॥ षट्स्थल जाला आपण॥ ह्मणोनी नाही
भावनाभिन्न॥ तयाजाणमहालींगासी॥६०॥ जरीषट्स्थलहोउनी
ठेला॥ तरी भीन्नभेदनाहीज्याला॥ जैशिवक्षाशाखोपशाखाजाला
तरीभेदावलानाहीतो॥६१॥ जैसाउसकांडनेकांडेच्यादला॥ परीतो॥

॥ ७ ॥ ऊसपणनाहींमूकला ॥ कांडीभिन्नदिसतीयाला ॥ ऊसचीबोलीला
अवघा ॥ ६२ ॥ तैसायेकचिमाहालींग ॥ जालाषट्स्थलाचेअंग ॥ प
रितयानाहींभिन्नभाग ॥ तोनीजांगयकलेपण ॥ ६३ ॥ ह्मणोनि
षट्स्थलासी ॥ आणीमहालींगासी ॥ भेदनाहींयेरयेरसी ॥ येकप
णेह्मणोनी ॥ ६४ ॥ श्लो० ॥ लिंगार्चनातुयःकुर्यात्तत्प्राणेभिन्नयो
गत ॥ संस्थितानाचार्यनतोयंषभेदंयथाक्रमं ॥ २५ ॥ टी० ॥ प्राणासंलीं
गासभेदनाहीं ॥ हेजाणोनीजोपूजाकरीनाहीं ॥ तोनिजभक्तयाचे
ठाईं ॥ तरितोहोसिवाचार ॥ ६५ ॥ ऐसेऐक्यभावेलिंगार्चन ॥ करीसांडु
निभेदाचेभान ॥ तैसेचीषडलिंगभेदपण ॥ नाहींऐक्यह्मजाणदेवी ॥ ॥ ७ ॥
६६ ॥ ऐसीअभेदक्रियाचुकोनेदिजे ॥ तरीसहजमहालिंगहोईजे ॥

महालिंगजालियातेसैंचीआसीजे ॥ तेणेचिवोजेतेस्थीती ॥ ६७ ॥ तेणे
स्थितिअसत ॥ तरीस्वयेंचिवस्तुत ॥ परिनिर्विकल्पजाल्यावीणत
रत ॥ नयेहातावस्तुते ॥ ६८ ॥ श्लो॰ ॥ आवीकल्पमिदंरूपयंतद्रणोलिं
गलीयते ॥ लिंगमेवपरब्रह्मतस्मिन्भेवचराचरं ॥ २५ ॥ टी॰ ॥ निर्विक
ल्पहोउनीलिंगार्चन ॥ कीजेलिंगीतल्लीनहोउन ॥ प्राणतोलिंग
ळयातेपाकुन ॥ तेचिहोउनीराहीला ॥ ६९ ॥ काह्मणसीतरिलिंग.
तेपरब्रह्म ॥ केवळउतमाचेउतम ॥ लिंगीकैसेपरब्रह्म ॥ घडलेतेवर्मे
सांगतोऐक ॥ ७० ॥ सद्गुरूनेलिंगदिल्हे जेहाहाती ॥ तेव्हाकायनिरो
पीलेसीध्याप्रती ॥ हेंलींगजाणीजेमाझीमूर्ती ॥ सभ्दावेनयाप्रीती
पूजीजे ॥ ७१ ॥ जेजेलिंगासीकरिसीअर्पण ॥ तेतेमजचीहोयअर्पे

॥८॥ ण॥ ह्मणोनि लिंगी मन रावे कीजे पूजन॥ हें निरोपण गुरूचे॥ ७२॥ तव
गुरू आणि लिंगासी॥ भेद कैचा तया उभयासी॥ लिंग तोचि असे गु
रूसी॥ अनुभवा आसि आले को देवी॥ ७३॥ आता गुरू तोचि परब्रह्म॥
हेतु जाणसी सहज वर्म॥ मागे निरोपिले गुरू उत्तम॥ परब्रह्म तोचि
देवि॥ ७४॥ गुरू जन परब्रह्मचि होय॥ नवल ऐ गासि ब्रह्म सके वोनये॥
ह्मणोनी लिंगाचि परब्रह्म पाहे॥ येणे जाणावो देवी॥ ७५॥ यालागी गु
रू लिंगासी पूजिजे॥ लिंगी प्राण तन्मय नेईजे॥ या परी लिंगी लिंग
होउनि असिजे॥ सदा काळ तद्रूप॥ ७६॥ एवं लिंग परब्रह्म॥ भजिजे
जाणुनी हे वर्म॥ तोसिच षड्विध लिंग उत्तम॥ पूजी जेने भेतेणेचि भा
वे॥ ७७॥ श्लो०॥ किं भेदं तु महालिंगे किं भेदं च प्रसादकं॥ भेदं जंगम मय ॥९॥

ल्लिंगकं भेदं सिवल्लिंगकं ॥ २६ ॥ किं भेदं गुरुल्लिंगं चकिं भेदं चरलिं
गकं ॥ इति भेदं न जानामी कारूण्याब्रूहि शंकर ॥ २७ ॥ टी॰ देवी ह्मने
जि शंकरा ॥ षडलिंगाचा भेद निरोपा दातारा ॥ महालींगादी षड
लिंग सर्वेस्वरा ॥ निरोपण करा केसा भेद ॥ ७८ ॥ हे कोण कोणापा
साव जाले ॥ कोणे मूखी कोण लिंग उत्पन्न जाले ॥ हे पाहो जन नि
रोपीले ॥ आण वहोले सर्वेस्वर मज ॥ ७९ ॥ श्लो॰ ॥ महालिंग मीदं दे
वि प्रसादल्लिंगमेवच ॥ तथा जंगमल्लिंग चापि शिवल्लिंगस्तथैवच ॥
२८ ॥ गुरुल्लिंग यथा चैव आचारल्लिंगमुत्तमं ॥ एकैकं प्राणमाख्या
तं॰ यैकैकं तु समन्वीतं ॥ २९ ॥ टी॰ ॥ शंकर ह्मणे वो देवी ऐक ॥ महालिं
गापासोनि प्रसादल्लिंग देख ॥ प्रसादल्लिंगापासाव जंगमक ॥ जाण संभे

॥ ९ ॥ कजंगमलिंगते॥८०॥जंगमलिंगापासून॥सिवलींगजालाजाण॥
सिवलिंगापासोन॥स्वयजाणगुरूलिंगते॥८१॥गुरूलिंगापासून॥
आच्यारलिंगजाण॥हेउसन्नयेकमेकाचाहोउनप्राण॥ह्मणेनो
ऐक्यहोउन॥आसतोभिन्नभेदविरहीत॥८२॥महालिंगापासाव
लिंगजाली॥तेपंचमूखप्राणचीजन्मली॥तेपंचमूखेमहालिंग
चिमली॥निरोपूपार्वतीऐक॥८३॥ईशान्यतत्पुरूषआघोरतोन॥वा
मदेवसद्योजातहेपंचजाण॥यापांचमुखाउनपांचउसन्न॥लिं
गजाणेंपार्वती॥८४॥श्लो॥ऐकैकमनुतेयस्तुपंचाननसमुद्भवं॥
प्रसादोद्भवईशान्यंतत्पुरूषाजंगमउद्भव॥३॥शिवलिंगमघोरंच
वामदेवगुरुस्तथा॥आचारलिंगोद्भवंचैवसद्योजातमिदंश्रृणु ॥ ९ ॥

३१ ॥ टी ॥ येकयेकमुखातुन ॥ येकयेकलिंग जालेउत्पन्न ॥
कोण मुखातुन कोण ॥ तेतुजाण ऐक्यदेवि ॥ ८५ ॥ प्रसादलिंग ई
शान्यमुखान ॥ तत्पुरुसी जंगम उत्पन्न ॥ सिवलिंग आघोरमुखाप
सोन ॥ जाले जानबा देवी ॥ ८६ ॥ गुरु वामदेवमुखातुन ॥ सद्यो
जातमुखी अचारलिंग उत्पन्न ॥ ऐसी पाचलींग पंचमुखातुन ॥
स्वयजाण प्रकाशली ॥ ८७ ॥ महालिंग आणि पाच लिंग ॥ हे रु
पा आली जयाची संयोग ॥ ते आणीक असती तीन लिंग ॥
तेही सांगतु जदेवी ॥ ८८ ॥ श्लो ॥ भावादित्रीणुयल्लिंगं जगत्स्र
ष्ट्यार्थकारणं ॥ ऐकैकंद्वयजातंच नवलिंगसमुद्भवं ॥ ३२ ॥ टी ॥
भावलिंग प्राणलिंग ईष्टलिंग ॥ यापासाव सरीत [illegible] रायाचा ग ॥ वि

॥१०॥ स्फारिलीषडलिंगअभंग॥ येकापासावस्वांगद्वयद्वय॥ ८९॥ साही

लिंगतीनोलींगापासून॥ साहाअणीतीनऐसेनवलींगजाणो

न॥ येकयेकापासावदोनदोन॥ तेऐकजाणसांगते॥ ९०॥

श्लो०॥ आचारं गुरुलिंगं चईश्वलिंगं च जायते॥ सिवलिंगजंगमं

चप्राणलींगंचजायते॥ ३३॥ प्रासादं च महालिंगं भावलिंगं च

जायते॥ ईयौ तेनवलिंगानिक्रमाद्वर्णेननामकं॥ ३४॥ टी०॥ आचा

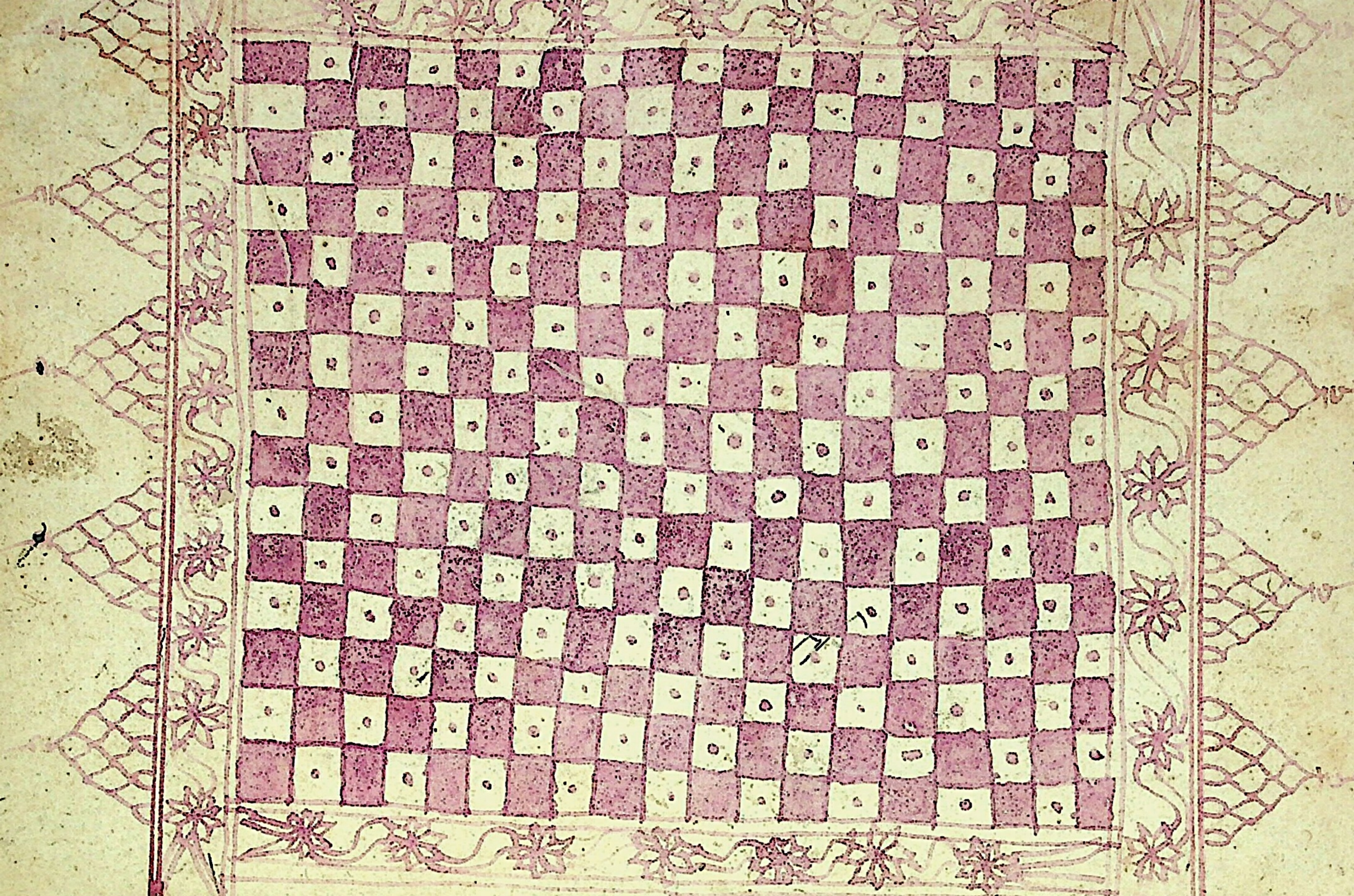
रलिंगगुरुलिंगजाण॥ हे जालेईश्वलिंगापासून॥ सिवलिंगजंगम

लिंगउतन्न॥ जालेजाणेप्राणलिंगापासोन॥ ९१॥ प्रसादलिंगम

हालींगऐक॥ भावलिंगापासावदेखव॥ तीन्हीआणिसाहानवक

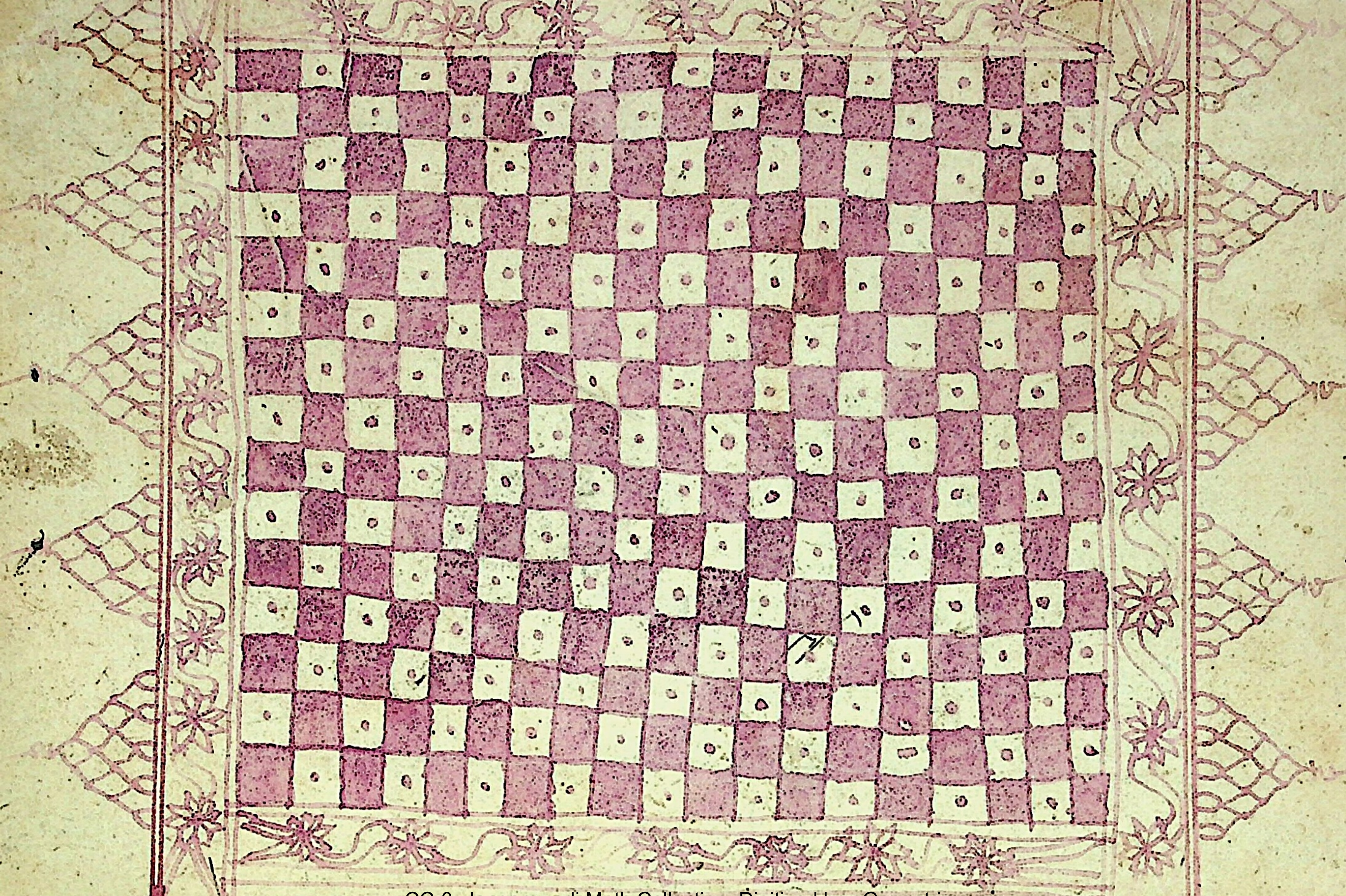
रूणदेखनिरोपीली॥ ९२॥ यानावलींगाचीरूण॥ विरक्ताजाणकोणी ॥१०॥

सतीशरण ॥ जयाचेचरणेतीर्थपावन ॥ तयासिजाणवंदुआह्मी ॥
२३ ॥ तेनवहीलींगऐकेवळअसती ॥ थेरायेरा मिश्रीती ॥ तेचिकरजोडु
निपुसपावेती ॥ मिश्रीनअसतीतेकैसे ॥ २४ ॥ ईती परमरहस्यग्रंथ
ष्टतडीकाकरनीप्राकृत ॥ मन्मथशिवलींगकृत ॥ गतीसमासहे
दाहावा ॥ २५ ॥ ईतीश्रीपरमरहस्यग्रंथानुवादेउमामहेश्वर ॥
संवादे शरुस्थलनिरोपननामआध्या ॥ १० समास ॥ मूलश्लो
का ३ ४ वोव्या २६ ॥ ऐवंसख्या ॥ १ ३० ॥

परम रहस्य

श्रीगुरवेनमः ॥ प्रसादलिंगायनमः ॥ श्लो० ॥ देव्यु० ॥ किंमिश्रितं
सदाचारं किंमिश्रगुरुलिंगयोः ॥ किंमिश्रंशिवलिंगंतु किंमिश्रं
जंगमंस्तथा ॥ १ ॥ प्रसादमिश्रितंकिंवामहालिंगस्तथैवच ॥ ईश्रेल
मिश्रितंभावंप्रसादंतुकथंप्रभो ॥ २ टी० ॥ आचारलींगकोणासी
मिश्रित ॥ कोणासीमिश्रितगुरुलींगआसत ॥ मिश्रितकोणासी
सिवलींगवसत ॥ जंगमलिंगमिश्रितकैसेनी ॥ १ ॥ प्रसादलिंगमिश्री
त.कोणासी ॥ मिश्रितानिरोपामहालिंगासी ॥ असीसांगीलिंगको
णकोणासी ॥ निरोपामजस्वामीया ॥ २ ॥ श्लो० ॥ गुरुआचारलिंगंचप्र
सादंजंगमस्थलं ॥ शिवलिंगमहालिंगमहालिंगचमीश्रीतं ॥ ३ ॥
टी० ॥ गुरुलींगआचारलिंगमिश्रितअसती ॥ शिवलिंगजंगमलिंग

श्रीगुरुवेनमः॥प्रसादलिंगायनमः॥ श्लो॰॥ देव्यु॰॥ किमिश्रितं
सदाचारं किमिश्रगुरुलिंगयो॥ किमिश्रंशिवलिंगंतु किमिश्रं
जंगमंस्तथा॥१॥ प्रसादमिश्रितंकिंवामहालिंगस्तथैवच॥ इत्येत
मिश्रितंभावंप्रसादंतुकथंप्रभो॥२ टी॰॥ आचारलींगकोणासी
मिश्रित॥ कोणासीमिश्रितगुरुलींगअसत॥ मिश्रितकोणासी
सिवलींगवसत॥ जंगमलिंगामिश्रितकैसनी॥१॥ प्रसादलिंगमिश्री
तकोणासी॥ मिश्रितानिरोपामहालिंगासी॥ असीसांहीलिंगको
णकोणासी॥ निरोपामजस्वामीया॥२॥ श्लो॰॥ गुरुआचारलिंगंचप्र
सादं जंगमस्थलं॥ शिवलिंगमहालिंगमहालिंगचमीश्रीतं॥ ३॥
टी॰॥ गुरुलींगआचारलिंगमिश्रितअसतो॥ शिवलिंगजंगमलिंग

॥१॥ मिश्रिलअसतो॥प्रसादलींगमहालींगमीश्रीतस्थीतो॥ तेअसती
ऐक्यते॥३॥ऐसीसाहीलींगेमिश्रित॥येरयेरातेअसत॥ऐकोनीसं
तोषलेचित्त प्रश्नकरीतमगकाही॥४॥श्लो॰॥देवीउ॰॥ज्ञानबीजा
क्षरंकिंवाआचाराद्यौजंकिं तथा॥गुरुलिंगचबीजंकिं बीजंकिं
सीवलींगकं॥५॥जंगमस्यकथंबीजंप्रसादस्यचबीजंकं॥एवंबीजा
क्षरंचैवयथाचेन्मंतथावदयं॥५॥टी॰॥पार्वतीपुसेसिवाते॥माहालीं
गासीबीजाक्षरकोणते॥आचारलिंगासीनीरुते॥तेकोणतेबी
जाक्षर॥५॥कोणतेबीजाक्षरगुरुलिंगासी॥कोणतेअक्षरासिवलिं
गासी॥कोणतेअक्षरजंगमासी॥प्रसादलींगासीअक्षरकोण॥६॥ ॥१॥
श्लो॰॥ईश्व॰॥ज्ञानंज्ञणम बीजंच आचारंचनकारयो॥मकारंच

गुरोबीजंशिकारंलिंगमूर्तौकं॥६॥ नकारंचवरंबीजंयकारंच
प्रसादकं॥ एवंबीजाक्षरंज्ञात्वादुर्लभंचवरानने॥७॥टी०॥पार्वतीप्र
तीसांगेशंकर॥ महालींगासीबीजॐकार॥ आचारलिंगासीबि
जनकार॥ गुरुलींगासीबीजाक्षरमकारबोलीजे॥८॥नमःसि
वायपंचाक्षरो॥ ॐकारसंयुगेबोलीजेषडक्षरी॥ हेषडक्षरषडलिं
गासीअवधारी॥ साहीबीजयापरीनीरोपीली॥९॥ तेचीसाहीबीज
नसादीकासी॥ कोणबीजकोणासी॥ ऐकयक्ष कचीतमानसी॥ वि
स्वासेसीहोउनिया॥१०॥ ॐकारंचभूतात्मानंनकारंचदशेंद्रीयं॥
मकारंमनप्राणंचसिकारंप्राणनायकं॥८॥ वकारंदशवायूनांयका
रं त्रिगुणंभवेत्॥ एवंषडक्षरीबीजांश्रुणुतपार्वतीयथा॥९॥ टी०॥

॥२॥ ॐकारभूतबीजपंचात्मकासी॥ नकारतोदशेंद्रियासी॥ मकारतोअ
तःकरणपंचकासी॥ प्राणपंचकासीसीकार॥११॥ वकारतोदशवायूसी॥
येकारतोत्रिगुणासी॥ ऐसीबीजतत्वादीकासी॥ नेमीलेजाणदेवी॥
॥१२॥ हेसाहीबीजषडलिंगासी॥ हेषडबीजषड्चक्रासी॥ हेचीसाही
बीजषट्स्थलासी॥ नेषट्स्थलपार्वती॥१३॥ श्लो०॥ षट्स्थलंचकथंना
मषट्स्थलंरूपकंकथं॥ सर्वंवीस्तारकंस्वामीन् ब्रूहीमेपरमेस्वर॥१४॥ टी०॥
पार्वतीह्मणेदेवादीदेवमहेश॥ षट्स्थलाचानामरूपठसा॥ निरापावे
वेस्वामीजगदीश॥ मजपरेशाकृपाळुवा॥१०॥ श्लो०॥ भक्तमाहे
स्वरश्चैवप्रसादीइष्टलिंगीनां॥ शरणंऐक्यतादेवीषट्स्थलंतुयथा
क्रमं॥११॥ टी०॥ ईस्वरह्मणेदेवीऐक॥ प्रथमभक्तीस्थळह्मणीजेयेक॥ २

माहेस्वर तेदुसरे नेमक॥ तिसरे देखप्रसादी॥१५॥ चौथा तेप्राणलिंगजा
णीजे॥ पांचवे तेशरणस्थळ बोळखीजे॥ साहावे ऐक्यस्थळ बोलीजे॥
महाभावी जेसतीसेरण॥१६॥ याचेनाम कल्ली ली तरी काय॥ परी साहा
ची स्थिती कल्लीजे पाहे॥ कल्लीन वचरी तैसा चीवर्तता होय॥ तरी ते
चीलाहे सतीशरण॥१७॥ हे ऐकतानी जवमें॥ पार्वती प्रश्न करी धरूनी
प्रेम॥ यापट्स्थलाची स्थिती उत्तम॥ निरोपा स्वामी ह्मणे पार्वती॥१८॥
श्लो॰॥ भक्तमाहेश्वरश्चैव प्रसादीप्राणलिंगकं॥ शरणं शिवलिंगैक्यषट्
स्थलं तु कथं भवेत्॥१॥ टी॰॥ पार्वती पुसे शंकरासी॥ नमुनी याचरणासी
येकयेकाची कैसी॥ आचार केसी कोणे परी॥१९॥ ईश्वरो॰॥ श्लो॰॥ सदा
चारः शिवेभक्तिर्लिंगजंगममेकयो:॥ लांछेनेनांशरण्यंच भक्तीस्थल

मनुतमं ॥१९॥ टी० ॥ शंकरह्मणेवोपार्वती ॥ षट्स्थलऐक्यबोपरमप्रीती ॥
यातुनप्रथमभक्ती ॥ स्थलनीरोपू ॥ २० ॥ सदाचार आचारसिनक्ती ॥ अ
चरेनीघूनपरमप्रीती ॥ आनाचार आनुमाचनधरीहाती ॥ कोटोल
भजालाजरी ॥ २१ ॥ तरीआनाचारतोनकरी ॥ आवडीगेडीअत्यंत
सिवाचारी ॥ सिवावाचुनीब्रह्महारी ॥ नमानीदुसरीकोणासी ॥ २२ ॥
जैसेपतीसिभावभक्तीचित ॥ आपुल्यापतीचोचितिलाव्रत ॥ ह्मणेनि
पतीव्रतानीभ्रांत ॥ नावसाजेतयासी ॥ २३ ॥ तेजैसीआपूल्यापतीवी
ण ॥ सर्वथानकरिकोणाचेध्यान ॥ तैसेनस्मरे शिवावाचुन ॥ हे भक्तीस्थ
ळउत्तमजाणीजे ॥ २४ ॥ सिवावाचुनकाही ॥ ध्यानीमनीस्मरणआणनाही ॥
सिवलांछेनदेखेज्याठाई ॥ धावोनिपाही मिटीघाली ॥ २५ ॥ गुरुलिंग ॥३॥

आणी जंगम॥ तीहीच्या पुजे सियक चिनेम॥ तिनी ऐक्य भावे पूजी भ
क्तोतम॥ तो उत्तम मुगुट मणी॥२६॥ यकमूर्ती विधा जाली भक्तीकाजे
ह्मणोनी गुरू लिंग जंगम बोलीजे॥ तिन्ही येकची मानुनी जो पूजीजे॥
तोची जाणीजे भक्त उतम॥२७॥ जंगम लांछेन देखोनी नयनी॥
आपुली पर बगी न धरी मनी॥ धावोनी भावे लागे चरणी॥ भक्ती स्थ
ळ ह्मणोनी या नावे॥२८॥ जंगम लिंगी भेद धरीता॥ अघोर गती पावे
तत्वता॥ परमार्थी भावे मानीता॥ आणी पूजीता मोक्षपद पावे॥२९॥ ती
र्थी सी वीश्वास अत्यंत॥ लिंग जंगम भीटेवी चीत॥ ऐसे भक्तीस्थळ बहु
त॥ निरोपीन तुजलागी॥३०॥ आता महेस्वर स्थळ॥ तुज निरोपुनी नीर्म
ळ॥ जे ऐकता पातक सकळ॥ जाणता काळ जळोन जाय॥३१॥ श्लो॰॥

॥८॥ परस्त्रीयंपरार्थंचवर्जीतां भावकुध्धीमान् ॥ लिंगापर्शसंयुतालामाहे
स्वरमनुत्तमं ॥१८॥ आनामाहेस्वरी महीमान ॥ पार्वतीऐकविश्वासधर
न ॥ तयासीपरस्त्रीमातासमान ॥ कामनामननाहीतयासी ॥ ३२ ॥ का
ह्मणसीनरीऐक ॥ तयासीआत्माआ[illegible]लौनाहीदेख ॥ जेजेदेखे
तेतेशिवाशिवयक ॥ तेयेआत्मीककेचीलया ॥ ३३ ॥ त्यासीस्त्रीचदिस
तनाही ॥ जेजेदेखतीतेशिवचीपाही ॥ कामनाउठतयाकाई ॥ भोग
विलासाचीतया ॥ ३४ ॥ तयापरद्रव्यपाषाणासमान ॥ परनींदाहिंसानक
रीआपण ॥ इत्यादिवर्जिसर्वअवगुण ॥ भावसुध्धजाणमहेशरो ॥
३५ ॥ लिंगनीष्टानिपुणकरीपूजा ॥ लिंगजंगमीभावनाहीदुजा ॥
गुरुभावनेलिंगासीपूजीवोजा ॥ जंगमीजाणीजेतेचिनिष्ट ॥ ३६ ॥ ॥८॥

गुरुसि भजे शिवपावन॥ अैस्या माहेस्वरस्थळाच्या रखूण॥ आता प्रसा
द स्थळ विवंचन॥ निरोपु जाण अेकवो देवी॥ २७॥ श्लो॰॥ लिंगार्पित प्रसा
दंच सू सोगी लिंगसंयुता॥ आनार्पित विसर्जैंच प्रसाद स्थलमुतमं॥
१५॥टी॰॥ ऐक प्रसाद तो सरे स्थळ॥ प्रसाद सेवनो निश्चअढळ॥ नित्य
प्रसाद सेवी निर्भळ॥ भाव बळे विश्वासे॥ ३८॥ जंगम ताचि परब्रह्मी
च भावी॥ साचा प्रसाद लिंगमुखे सेवी॥ तृण काडी ति ही लिंगा सद
वी॥ मग सेवी अपण॥ ३९॥ प्रसाद गोड कडु बहु थोडे॥ जो ह्मणे तो के
वळ मूर्ख वेडे॥ तो सीवगणी न मीरवे लबाडे॥ ते प्रसाद अधिकार नव्हे॥
४०॥ आनार्पीत तेण अर्पिजे॥ कटी न वस्तु सोडुन दीजे॥ अपपर जंगमी
न के खीजे॥ भावे सेवीजे प्रसाद॥ ४१॥ प्रसादे विन्मुख न व्हे कधी॥

॥९॥

प्रसादलिंगार्पितकरीआधी॥ भावेसवीताप्रकाशासद्बुद्धी॥ आश्रमातें
ध्यीवोळंगती॥ ७२॥ हेल्टीकेह्मणसीलतरीऐक॥ आश्रमासिध्दीचे
कायकौतुक॥ स्वानमुखेवदवीलेदेख॥ आश्रमासिध्दीचेकौतु
कनेकीती॥ ७३॥ प्रसादनिश्चापूर्णज्यासीअसे॥ तोम्यावंदिजेमहे
श॥ ह्याचेदर्शणजोघेयीविश्वासे॥ तोपुण्यपूरूषभाग्याचा॥ ७४॥
ऐसाप्रसादीनिश्चनेम॥ तुजदावीलानिरोपम॥ आताप्राणलिंगतो
उत्तम॥ चौथेस्थळाचेनामऐक॥ ७५॥ श्लो॥ तथ्यप्राणगुणंलिंगंलि
गप्राणसमाहितं॥ सूखदुःखभयंनास्तीप्राणलिंगस्थलंभवेत्॥ १८॥ टी॥
प्राणलींगस्थलऐकानिरोपण॥ लिंगीरेव्यप्राणगुणाकरून॥ प्राणतोगे
लियातेनेउन॥ लिंगप्राणतोयकाचिअसे॥ ७६॥ लिंगतोप्राणप्रा ॥५॥

गतोलिंग॥उभयाचेयेकचीअसेअंग॥ह्मणोनीलिंगगेलीयामग॥
देहसांगकेवीराहे॥४७॥भानुअस्तुमानीकोरनीजाय॥दीपगेलि
याप्रकाशकेवीराहे॥तैसेलींगगेलीयाप्राणपाहे॥देहीराहेकेवीवे
देवी॥४८॥आत्मागेलियाजरीदेहराहे॥तरीलिंगगेलीयाप्राण
नराहे॥यालागीतोनराहे॥लिंगगेलीयापाहेयावरी॥४९॥अखं
डस्याचाप्राण॥लिंगीअसेहोउनीनिमग्न॥यालागीनामाभिधा
न॥शोभेजाणतयासी॥५०॥तोलिंगरूपहोउनीअसे॥ह्मणोनित
यादुःखभयनसे॥तोसूखदुःखाविरहितवसे॥निर्भयहोउनिअसेम
ग॥५१॥सूखजालियाफुगेना॥दुःखआलीयाउतरेना॥कळोकाळा
सितोभीयीना॥सत्यजाणनिश्चयेवे॥५२॥[redacted] जोस्वयेरावचिजा

॥६॥ ळा॥ तो काय भयस्थ होईल सेवकाला॥ तै सालो लिंग होउनी ठेला॥
काळ भय केचा मग॥ ५२॥ तुजा निरोपिले तै सकळ॥ आता शर
णस्थळ निर्मळ॥ जाण तयाला असे प्राणलिंगस्थळ॥ निरोपुपाच
वा॥ ५३॥ श्लो०॥ पतीलिंग सतीच्या हा मितीयुक्त सदायथा॥ पंचेंद्रीय
सूखं नास्ती शरण्य स्थळमुत्तमं॥ १०॥ एक शरणस्थळाचे महीमान॥
लिंगासी स्वपती करुण॥ आपण सती होउन॥ प्रेम धरुन तयासी॥ ५४॥
सतीपती जैसे येक असती॥ येरयेरासी भेद न धरोचि ती॥ तैसे लिंग
आपण परमप्रीती॥ होउनि असती तैसे॥ ५६॥ सतीपतीची शरीर वे
गळी दिसती॥ परी असते ऐक्य होउनी असती॥ तैसी लींगी शरणी ऐ
क्यस्थीती॥ होउनि अ- सती तैसे॥ ५७॥ देखोनिया सती शरण॥ ॥६॥

ताकाळशरणदंडवतप्रमाण॥किंकरवतोनिराभिमान॥ह्म
णोनिशरणस्थळस्ते॥५८॥पंचेंद्रियाचेंसूखभथवादुःख॥आणु
मात्रनाहीजयादेख॥लिंगसूखेसूखदायक॥होउनीसूखीतोअ
से॥५९॥लिंगसूखीतोरतजाहाला॥त्रिकाळपूजाकरीलिंगा
ला॥आखंडअहिर्णिसीरमउनीठेला॥लिंगीलिंगागहोउनी॥
॥६०॥ज्याचेमुखीअखंडअमृतवाटी॥तोकायकांजीसलाळघो
टी॥तेवींलींगसूखसांडुनिविषयासाठी॥रंकहिपुटीनकेतो॥६१॥
वोकारत्याचमनासी॥परतुननसेवीकोणीत्यासी॥तैसीनेघोचि
विषयासी॥शरणस्थळासीतोउतम॥६२॥ऐसालिंगमोहीवीषय
त्यागी॥शरणस्थळनिरोपिलेतुजला॥आतांऐकस्थळउतम

॥७॥ मागीं॥ निरोपुपार्वतीअैकतुजला॥६३॥ श्लो०॥ षडूर्मी [illegible] स्तु
षड्वर्गो नास्ती चेथ्याविवर्धनं॥ नाभावो शिवलिंगेक्यं शिखिकर्पू
रयोगवत्॥१८॥ टी०॥ ऐक्यस्थळ ऐकसाहावे॥ ते षडूर्मिवेग
ळे आसे स्वभावें॥ षड्वर्गासि ते नागवे॥ निरंजन नावे मूर्ति तो॥६४॥
सुखदुःखमानापमान॥ नाही आपपर निराभिमान॥ क्षुधातृष्णा
सीत उष्ण॥ यालागी मनन दंडेची॥६५॥ कामक्रोध दंभ लोभ मो
ह॥ मदमछेर सर्व विकार समुदावो॥ जयाकडे न लगे पाहाहो॥
अष्टमानउ होय वियाळ॥६६॥ भीत हे नाही तयाकधी॥ आशा
मनसा विषयकुबुद्धी॥ नेघे आली या अष्टमाच सिध्धी॥ शरणां
गतक धीअस्ता तरी॥६७॥ तो स्वयचि वस्तु होउनि आसे॥ याला ॥७॥

गोजरामरणअटवतोनसे॥मादेहबुध्धीतयाअसे।हेपीसघडे
केवी॥६८॥जेथेदेहबुध्धीचनाही॥तेथअरविधार्चेनपूजाकाई॥
पूजापूज्यआपणचपाही॥होउनिटाईटेलाते॥६९॥तोभयेभ
यासीविरहित॥नकरीलोकीकगोष्टीमात॥नमीरवीजाणीवशा
हनीवविसत॥तिमासीरनहोउनीअसे॥७०॥तोलिंगमीळोनी
केसागेला॥जैसाकर्पूरअग्नीरूपचीजाला॥तैसाचिलिंगीमी
ळोनिटेला॥होउनिजालाऐसाते॥७१॥भूताप्रकृतिभिन्नदेख
न॥त्रिभुवनीदेहआण॥विसासआपणऐक्यभावना॥पाहेल
णोनीऐक्यस्थकृतो॥७२॥तोनिजरूपनिराभरित॥निर्विकल्प
निरंजनमूर्तीनिर्धूत॥निरामयरूपऐसेतो॥७३॥तोनीःसगनी

॥८॥ भंग॥ अनुपम्यअनुरागीआनंग॥ अनामआप्रणीतो जांग॥
होउनसांगआसेतो॥७३॥ तोसद्गुरूसिवाचारासी॥ आणितारक
विस्वजनासी॥ जोपूजीऐसीयाविस्वासासी॥ तोहि जाणसीतुद्
देहोय॥७५॥ त्याचेमुखीचाप्रसाद चरणीचेतीर्थ॥ विस्वासेसेवीतो
चुकेअधोगत॥ तोपरब्रह्मचिभावनानिभ्रांत॥ भावीजेभक्त
जाणोनिया॥७६॥ तोजयाकडेकृपादृष्टीपाहे॥ तयासिसूख
चीदिवाळीहोय॥ त्याचेकळीकाळवंदीतीपाय॥ मारितराचे
कायभयतया॥७७॥ तेपरब्रह्माचिमुसावले॥ भक्तीसूखालागी
आवतरले॥ वीरशैवनावपावले॥ ऐसाजाळेस्थळ ते॥७८॥ त्यास्थ ॥८॥
ळीसनीधारण॥ असतीतेचहोउन॥ तेमजहोहोतीपूज्यमान॥

षड् स्थळ जाणस्वयते॥७९॥ हे षडस्थळ साहावे॥ तुजनिरोपि
ले प्रेमभावे॥ ऐसे ऐकोनी आनंद ली जीवे॥ मग प्रसन्नस्वभावे क
रितीजाली॥८०॥ इतीपरमरहस्य ग्रंथामृत॥ टीकाकरतनिप्राक
त॥ मन्मथसिवलींगकत॥ गतीसमाप्त एकादशो ध्याय अकरा
वा॥८१॥ इती श्री परमरहस्य ग्रंथानुवादे उमामहेस्वरसंवादे ष
डस्थल निर्णयनिरूपणं नाम एकादशो ध्यायः॥११॥ ७॥
मूळ श्लो॥१८॥ वोव्या॥८२॥ एवं संख्या॥९९॥ सांबायनमः॥

अंगे पुसिली ते निरोपिता चंद्रमौळी तेव्हा प्रती स्वग
म बोली निरोपु वहिली आता १९ श्लो० तुष्य र० भ
क्तांगं तु स्थूलं पृथ्वी जल माहेश्वर स्यच प्रसादस्यांगम
ग्निं च वायव्यः प्राणलींगकं ९ शरण्याकाशमंगं तु लिं
गे क्यस्यास मेव च एवं अंगस्थूलं ज्ञानं सूक्ष्मं तु कमला
नने ७ टी० शंभू निरोपी गिरीजेसी ऐका वोशा ईस्थ
लाच्या अंगासी पृथ्वी अंग भक्ती स्थलासी निर्धारे
सिजा निजे १६ जल अंग महेश्वरासी तेज अंग प्रसा
दियासी प्राणलींगतो वायु अंगेसी जाणयासी ऐसे तु १७
आकाश अंग शरण्यासी आम ह्याचे अंग ऐक्यस्थ

श्रीगुरुसमर्थ ॥ श्लो० देव्युवाच ॥ कीं मिश्रितं यथा भक्तः किं मिश्रं तु महेश्व
रः ॥ किं मिश्रं तु प्रसादी च कीं मिश्रं प्राणलिंगिनां ॥ १ ॥ किं मिश्रं शरण्यं
च किं मिश्रं ऐक्यमेव च ॥ इत्येतं मिश्रितं भावं ब्रूहि मे परमेश्वर ॥ २
टी० ॥ पार्वती म्हणे जी शंकरा ॥ हे षट्स्थळ कैसी मिश्रीत होतारा
भक्त माहेश्वर प्रसादी यत्र युरा ॥ मिश्रीत करान केसी ॥ १ ॥ प्राण
लिंगी आणि शरण्य ॥ साहवे ऐक्यस्थल जे म्हणणे ॥ हे परस्परे मि
श्रीत कवन्या गुण ॥ त्रिनयना निरोपिले पाहिजे ॥ २ ॥ श्लो० ॥ भक्तमा
हेश्वश्चैव प्रसादी प्राणलिंगिनं ॥ शरण्य शिवलिंगैक्य षट् एकैकं पं
चामिश्रीतं ॥ ३ ॥ टी० ॥ शंकर म्हणे वो पार्वती ॥ हे येरयेरासी मिश्रीत अ
सती ॥ येकयेका पाचा पाचा प्रती ॥ मिश्रीत असती वेएक ॥ ३ ॥ भक्त
मिश्रीत महेश्वर स्थळासी ॥ आणि प्रसादी प्राणलिंगासी ॥ तैसा
चि शरण आणि ऐक्यासी ॥ मिश्रीत असे निःस्थळ ॥ ४ ॥ तैसाचि

माहेश्वर नर्के स्थळासी॥ मिश्रीत असे प्रसादी प्राणलिंगासी॥
शरण आनि ऐक्यासी॥ मिश्रीत असे माहेश्वर तो॥ ६ तैसाचि प्रसा
द मिश्रीत पाचासी॥ नर्क माहेश्वर प्राणलींगासी॥ आणि शरण ऐ
क्यासी॥ मिश्रीत सी असे प्रसाद स्थल॥ ७॥ तैसाचि मिश्रीत प्राणलिं
ग पाचासी॥ नर्क माहेश्वर प्रसादीयासी॥ शरण आणि ऐक्यासी॥
प्राणलिंगासी मिश्रीत असे॥ ८ तैसाचि शरण मिश्रीत पाचासी न
र्क माहेश्वर प्रसादीयासी प्राणलींग आणि ऐक्यासी शरण मि
श्रीत असे ९ तैसाचि ऐक्य स्थल मिश्रीत पाचासी नर्क माहेश्व
र प्रसादीयासी प्राणलींग शरण्यासी ऐक्य स्थलेसी मिश्रीत
असे १० ऐसि शरा छत्तीस स्थळ येरयरा मिश्रीत ते निरोपिली ऐसम
वंस्त ऐसे आद्ये कोनि संतोषले चित्त पुन्हा प्रश्नोत्तर करीती

जाली १० श्लो० नकुस्यांगक्रिमारव्यातं लिंगमाहेश्वरस्यच प
सादीनांक्रिमस्यांगं तस्याणंतु लिंगकं १ शरणस्यक्रिमंगस्य ऐक्य
संगेच क्रिलवेत् ऐतेळं मस्थलेचैव ब्रूहीमे परमेश्वर २ टी० पा
र्वती म्हणे कैलासनाथा कोण्या स्थलास कोण अंग निरोपा आता
म्हणोनि चरचराणिठे विलो माथा जाणतहूता नाक्रिभावे ११ सं
स्थलत मग अंग बोलिजे अकार मकार भेदु नेणिजे वकार बका
रासी भेदू नाही जाणिजे सकारा षकारा सि भेद नाही १२ यकारा
हकारा भेदू नासती जकारा यकारा नाही भेद गती वकारा थका
राउ नयाप्रसी भेद नाही बोलचोरवी १३ ऐसे अक्षराचे जाणि
जे भेदाभेद जो जाणे तो ज्ञानि स्वतसिध्य तो वाचिता करीता
ग्रंथप्रबंध गुंतेना प्रबंध तो कधी १४ गिरिजे ने षडस्थुळ

परम रहस्य

पंचआचारादितमुच्यते॥षडुविधानां लिंगानां॥यथोन्मुख
मिदं स्तुणु॥१७॥टी०॥शंकर म्हणे गिरिजेसी॥पाच पाचमु
खये कयेक लिंगासी॥हेचि षडू लिंग येरयेरासी॥मुख
तयासी जानिजे॥२१॥महालिंग प्रसाद लिंगदोन॥जंग
मलिंग शिलिंग च्यार जाण॥पाचवे गुरु लिंग नेमुन॥हे
पाचमुखजाण आच्यार लिंगासी॥२२॥श्लोक जंगमं
लिंगमाच्यारं महालिंग प्रसादकं॥शिवादीपंचमुख
मेतकथ्यते गुरुलक्षणं॥१८॥टी०॥महालिंग प्रसाद
लिंगजंगम लिंग॥शिव लिंग आणि आच्यार लिंग॥हे
पाच लिंग जेचांग॥तेचि मुखसांग गुरु लिंगासी॥२२॥

५ श्लो०॥ प्रसादं जंगमश्चैव माच्यारं ज्ञानमेवच॥ गुरु पंचमुखं
चैवइ ऐते शिवलक्षणं॥ १९॥ टी०॥ माहालिंग प्रसाद लिंग॥
जंगमलि आच्यार लिंग॥ पाचवे ते गुरु लिंग॥ हे पांचमु
सागते गुरु लिंगासी॥ ३४॥ श्लो०॥ आचार ज्ञान माश्रित्य गु
रु लिंग प्रसादकं॥ शिव पंचमुखं चैव ऐते जंगमलक्षणं॥ २०॥
टी०॥ माहालिंग प्रसाद लिंग जाण॥ शिवलिंग गुरु लिंग जा
ण॥ आच्यार लिंगा ही पाचने मुन॥ मुखे जाण जंगम लिंगा
सी॥ ३५॥ श्लोक॥ ज्ञानाचार गुरु लींगं शिवलिंगच जंग॥
मं॥ ऐते पंच समायुक्तं प्रसादी वर लक्षणं॥ २१॥ टीव॥ म
हा लिंग आच्यार लिंग जाणिजे॥ गुरु लिंग शिवलिंग ५

परम

जोणिजे जंगम लिंग जो॥ हे पाच मुखे जो स्वय बोलीजे प्र
सादलींगासी॥३६॥ श्लो०॥ जंगम शिव माच्यारं गुरलींग
प्रसादकं॥ एते पंच मुखं चैव महालिंगस्य लक्षणं॥२२॥ टी
आच्यार लींग गुरलिंग शिवलिंग जाण॥ जंगलिंग प्रसा
दलिंग नेमुन॥ हे पंचमुख जाण॥ महालिंग कारण बोली
जे॥३७॥ हेषट्र लिंग यरयराची मुखे॥ तुज निरोपिली
म निःप्रम सूखे॥ हिको निसूख जाले निके॥ आनंद अ
त्यंत पार्वती॥३८॥ म्हणे असे नाम्य उदया आले॥ जेव
हूकाल होते ते लोपले॥ जे स्वामी निआज्ञा निरोपिले
हे पाकर निमजेलागी॥३९॥ म्हणे मासि देवा नाहीपा

रहस्य

५

६ रा॥ जे स्वमुखे निरोपीतसे दातारा॥ आता काईसा हैं वोनी
ही पारै इरारा॥ नाही परतूं न जन्म मृत्यु॥ ४०॥ जन्ममृत्यते
येके ल्हडीयाचे॥ कर्ते पने पुसिले यमकाळाचे॥ नाव
चिना ही संवसाराचे॥ सारासाच ऐसे केले॥ ४१॥ जे जे
करीतसा निरोपन॥ ते ते शिवाच्यारा होय पावन॥ जेस
सत्रारण शिवाच्यारासी संपन्न॥ साचे हृदई चे जाणगु
हैंसे हे॥ ४२॥ मीयकला होईन पावन॥ त्याचे आश्रीये
स्वामी कोण॥ परी सर्वे शिवाच्यार संपूर्ण॥ उध्दरना जो
ण तो होय॥ ४३॥ मज पुसावयासी येकारण॥ जे मी हेची
उध्दरे आणि जेंग होये पावन॥ म्हणोनि आणिक प्रेम
६

प्रश्न॥ करीती जाणते जाली॥ ६६॥ श्लोक॥ पार्वत्यु०॥ पंचभूत
मयं देवेशं॥ किंभेद किं समर्पितं॥ आर्पित स्य मुखं किंवा तन्मु
खं कथय प्रभो॥ २३॥ टी०॥ गिरिजा म्हणे शंकरा प्रती॥ हे पं
चभूतिक शरीर अर्पिती॥ कोण्या लिंगासि कोण तत्व निवे
दिती॥ ते मज प्रती निरोपा॥ ६२॥ श्लो०॥ ईश्वरो०॥ आचार
स्यार्पितं पृथ्वी गुरलिंगार्पितं पयं शिवलिंगार्पितं तेजो
वायव्यं जंगमार्पितं॥ २४॥ प्रसादार्पित माकाशं पणोरिम
र्पितं महत्त॥ एवं पंचमुख ज्ञानं दुर्लभं शृणु पार्वती॥ २५॥ टी॥
शंभू म्हणे देवी ऐके मात॥ आच्यार लिंगासी पृथ्वी अर्पित॥
गुरलिंगासि पय निभ्रांत॥ शिवलिंगा तेज तेजते॥ ६३॥

वायोजंगमलींगिं आर्पण॥ आकाशप्रसादलींगिं निवेदन॥
महालिंगासी आर्पित जाण॥ प्रणव तो कारण ॐकार॥ ६७॥ ऐ
से षड्लिंगासी षड्तत्व आर्पण॥ याचा भेद जाणे तो ज्ञानी पूर्ण॥
त्याचे आम्हि वंदू चरण॥ सत्य जाण वो देवी॥ ६८॥ श्लो०॥ पंच
विशयादि भोगं च पंचाक्षर समन्वितं॥ पंचेंद्रियस मायुक्तं पं
चवक्त्र समन्वितं॥ २६॥ पंचादि काम भोवे न दुर्लभं च गतिः प्र
दं॥ शब्द स्पर्शनरु पंच रसगंधं च पंचमं॥ २७॥ टी०॥ पंच वि
शयादि भोग जे जे॥ ते पंच्याक्षरि आर्पणं किजे॥ पंचेंद्रियद्वा
रे समर्पिजे॥ पंचलिंग जे पंचमुखी॥ ६९॥ पंच इंद्रियद्वारे पं
चे विशयासी॥ आर्पि प्रणव साहवा लिंगासी॥ तोचि लाधे मु

क्षिपदासी॥परितो दुर्लभं असि योदेवी॥९०॥ श्लो०॥ एवं पंचादि
कं चैव पंचवक्र समर्पितं॥ इति भेदनस्य ज्ञानं सुलभं तु शिवं
पदं॥२८॥ टी०॥ ऐसे पंच विरायादि भोग। पंच मुखिं समर्पिजे
योग॥ तो ज्ञानिया जाणिजे अभंग॥ शिवपद योग प्राप्त यासी॥ ॥९१॥
ऐकोन गिरजे संतोश जाला॥ आर्पणी प्राप्त होये शिवपदाला॥
तरि ते चि पुसो शंकराला॥ अर्पण लाक रावे केसे॥९२॥ श्लो०॥
कस्मात् लिंगार्पितं शब्दं कस्माल्लिंगार्पितं स्पर्शं॥ कस्माल्लिं
गार्पितं रूपं कस्माद्रस्य समर्पितं॥२९॥ गंधार्पण रूप कस्मा
दर्पणं च कथं चन॥ इति भेदं न जानामी ब्रूहि मे परमेश्वरं॥३०॥ टीका॥
श्लो०॥ शब्द प्रसाद लिंग च स्पर्श चार स लिंग के॥ शिव लिंग

र्पितं रूपं गुरुलींगा र्पितं रसं ॥ २१ ॥ गंध माचार लिंगचै स्य॥
परिणाम महालिंगी ॥ देता सुख परिज्ञानें दुर्लभे जें सुगुणपार्वती ॥ २२ ॥
टी० ॥ परमेश्वर म्हणे गिरिजे सा ॥ शब्द विषय प्रसाद लिंगास ॥
अर्पिजे स्पर्श जंगम लिंगास ॥ शिव लिंगास रूप तो ॥ २४ ॥ गु
रु लिंगा सिरसा ॥ आचार लिंगासी गंध जाणिजे सा ॥ प्रणव तो म
हा लिंगास ॥ आर्पणा समर्पिजे ॥ २५ ॥ ऐसी समर्पिजो जाणे ॥
निरखुण ॥ तो दुर्लभ जंबो सत्य शरण ॥ याचे अखंड जं म्हा ध्यान ॥
याचे चरण मी वंदितो ॥ २६ ॥ श्लो० ॥ येतेंद्रिय सुखं ज्ञये तद्रिंद्रि
य मुखेन च ॥ अन्येंद्रियाय नोकुर्व्यं मन्यस्थानं च शूराणं ॥ २३ ॥
टी० ॥ ज्ञानिया म्हणसी कासवि जे ॥ नाना युगा युग जाणवी जे ॥

जे तथींचे सौख्य तेथी दीजे॥म्हणोनि जाण धन्य तो॥ ८७॥आणि
इंद्रियांचे विषय अन्यासी॥सौख्य नव्हे त यासी॥ज्यांचे विषय
त्या म्हणसी यासी॥सुखभोगासी भोगीजे॥८८॥ जेसे आणि
ख्याचे भूषण॥आणकीले ता अपमान॥स्वामिचे स्वामि शो
भायमान॥दिसे जाण साजिरे॥८९॥पाहतां तरि येकचि सौख्य॥
दुसरा येथे नाहि तत्वतां॥परि इंद्रयद्वारी सौख्य वृत्ता॥भिन्न
तत्वता भोगितो॥९०॥ भिन्न भिन्न पदार्थ भोगि॥परि एक
चे येकचि आंगि॥विषय अनारसी परि निज्या जांगि॥सौख्य
सागितो पकु॥९१॥म्हणोनि जेथे ज्याचे विषय तेथे भोगिजे॥
ते थेत येगुरु सौख्य जाणिजे॥म्हणोनि येरा परांचे नलावि जे॥

लाविता वोजे विघ्न पडे ॥ ९२ ॥ तुष्याचा परि मळ काय नेत्रिं घे
ईजे ॥ मुक्ताफळ काय घाणे परिक्षिजे ॥ मुख काय रे किजे ॥ शब्द
वोजे मंत्र तो ॥ ९३ ॥ काय श्रोत्रे ते बोलीजे ॥ किं हस्तके ते चालिजे
का चरणे किजे ॥ भोजन न्या या काय घडे ॥ ९४ ॥ म्हणोनि राचि क्रि
याये रासी ॥ न करे वैरे करिता सायासी ॥ ज्या चि सान्हे कीजे सासी ॥
नोक्ता सर्वासी गुरुनाथ ॥ ९५ ॥ श्लोक ॥ इंद्रियादि गतं किंचित्‌ या
स्तु नास्तु शिवार्पणं ॥ तत्प्रसादेन भोक्तव्यं न तेंद्रिय सुखेन च ॥ २४ ॥
टी० ॥ इंद्रीय द्वारे किंचित मात्र जे जे सुख ॥ होय ते गुरु नोक्ता नो
च देख ॥ तो प्रसाद चि विशेष ॥ हे साने मज्यासि असे तो ॥ ९६ ॥
पर लींग मुख्यि होय जे जे आर्पण ॥ तो चि प्रसाद बोलिजे ज्ञा

परम रहस्य

ण॥ लिंगमुखि नहोला निवेदन ने प्रसाद न्हेने बा देवी ॥ २५॥
श्लोक॥ किं मिश्रित यथा रूपं किं मिश्रित यथा रसं॥ किं मित यथा
गधं किं मिश्रित शब्दमेव च॥ २६॥ किं मिश्रं स्पर्शनं चैव मिदं
मिश्रय कारकं॥ इति भेदं न्यानाति ब्रूहि मे परमेश्वरं॥ २६॥
ओ०॥ पार्वती म्हणे ईश्वरासी॥ हे विषय मिश्रित केसी॥ कोण वि
षय कोणासी॥ मिश्रीत सी असती॥ २८॥ श्लो०॥ शब्द पंचसमा
युक्तं स्पर्श पंचसमन्वितं॥ रूप पंचसमाख्यातं रस पंचसमा
धिनि॥ २७॥ गंध पंचसमायुक्तं मिश्रेते मिश्रितं शृणु॥ यथेंद्रि
य मुखं ज्ञो पंचा चार्पितंच सुदुर्लभं॥ २८॥ शंकर म्हणे देवी प
रियेसी॥ येकयेक मिश्रित पाचासी॥ असे से विषय येरयेरा
सी॥ [redacted] मिश्रिते सि असती॥ २९॥ हे मिश्रित मुख्य जाणुन॥

जो करि आराधावेण। तो ज्ञानियादूलेन जाणा। सद्गुरु शरण वोदे
वी॥ ७०॥ श्लो०॥ पंचेंद्रियार्पितं लिंगं पंचेंद्रिय प्रसादिनां॥ इति
नेंद्रनात्याना मियदेव्यांतु सतन्मता॥ ३९॥ टी०॥ पार्वती म्हणे
शंकरासी॥ कोन इंद्रिय कोण्या लिंगासी॥ अर्पित निरोपा मेदा
सी॥ कैसा निर्णय जी देवा॥ ७१॥ श्लो०॥ ईश्वरो०॥ श्रोत्रेंद्रिय स
मायुक्तं प्रसादि लिंगमेव च॥ त्वगेंद्रिय समायुक्तं जंगमं लिं
गमेव च॥ ४०॥ टी०॥ पार्वती ऐक बोले॥ श्रोत्रेंद्रिय प्रसाद लिंग
बोलिजे॥ त्वकेंद्रिय जंगम जाणिजे॥ चक्षूसी बोलिजे॥ शिव लिं
ग॥ ७२॥ जिव्हेसी गुरु लिंग जाण॥ घ्राणासी आचार लिंग
जाण॥ मांस हृदयास मिळोन॥ महालिंगी जाण तो ऐसे॥ ७३
षड्लिंग षडेंद्रिया सुखे॥ षड्विराय भोगिता सुख॥ षड्स्थ

परम

त्यासी जो सुख्य निके॥प्रसाद सुख ते चिते॥७४॥श्लो०॥तुच्छिद्रें द्रियसुखं ज्ञात्वा चेत्स्य मेव प्रसादितः॥श्रोत्रेंद्रियसुखं ज्ञात्वा शरण्य स्थूल प्रसादिनां॥४२॥त्वक् इंद्रियसुखं ज्ञात्वा प्राणलिंगी प्रसादिवान्॥श्रोत्रेंद्रियसुखं ज्ञात्वा प्राणलिंगी प्रसादवान्॥४३॥टी०॥या षडेंद्रियसुखे रूण॥प्रसाद भोग जाणे तो प्रसादि या म्हूणे॥मानसेंद्रियाचे सुख जोण॥ऐक्य स्थूल प्रमान बोलिजे॥७५॥श्रोत्रसुखे जाणुन तें शब्द घेण॥तया शरण स्थूल प्रसादी म्हणणे॥त्वगेंद्रियसुखें स्पर्शसेवन॥तो प्राणलिंग जाण प्रसादियो लिजे॥७६॥चक्षुर्इंद्रिसुखे जाणुन रूप घेण॥तया प्रसाद स्थूल प्रसादी म्हणतो॥हे सुख्य रूण संती शरण जाण॥जंगम्य शिवाचारासी॥७७॥श्लो०॥जिह्वेंद्रियसुखं ज्ञात्वा लस्सा

रहस्य

दिमहेश्वरां॥ घ्राणेंद्रियसुखं ज्ञासा तथानत्स्मप्रसाद नान्म॥ ४४॥
दीन॥ जिव्हेंद्रियसुखे रसवेने॥ तया माहेश्वर स्थल प्रसादी म्हण
ऐ॥ घ्राण सुखगंधसेवने॥ नव्हि स्थल म्हणऐ प्रसादी तया॥ ७८॥
आता षड स्थल षड लिंगासी॥ कोण त्त्सकरी कोण्या लींगासी॥
कोण्या हस्ते कोण्या विषयासी॥ याखुने सीपुसे देवी॥ ७९॥ इति
श्री परमरहस्य ग्रंथी म्हतं॥ टीका करणे प्राकृत॥ मन्मथ शिवलिं
गकृत॥ गती समास द्वादशोध्यायः॥ ८०॥ इति श्री परमरहस्य ग्रं
थानुवादे उमामहेश्वर संवादे षड्विध लिंग निर्णय निरोपनं
नाम अध्याय॥ १२॥ मूल श्लोक ४४ वोव्या॥ ८१॥ एवं सख्या॥ १२५॥
॥ समास॥ छ॥ छ॥ छ॥ छ॥ छ॥ छ॥ छ॥ छ॥ छ॥ छ॥

श्रीगुरुसमर्थ देव्युवाच ॥ श्लो० ॥ भक्तः किमंगहस्तं च कलिंगन सुखं
नयत् ॥ अर्पितं किं प्रसादं च षट्स्थलं तु कथं भवेत् ॥ १ ॥ टी० देवी म्हणे
न किंस्थआरीकरूनि ॥ कोण्या लिंगासी कोणे स्थळी पूजेन ॥ कोण्या अं
गे कोण्या हस्ते कोण्या सुखे करूण ॥ विषय कोण अर्पिजे ॥ १ ॥ हे आर्य
ण विधि मज लागुण ॥ षटलिंग षटलींगाचे निरोपा पूजेन म्हणो
नि वंदिले चरण ॥ कृपा करूनि स्वामिया ॥ २ ॥ श्लो० ॥ चित्तहस्ते न भू
म्यांगं ॥ भक्ताचारं तु लिंगके ॥ घ्राणं तु तत्सुखं गंध च्यार्पितं तु रसि
भोगवान् ॥ टी० ॥ शंकर म्हणे वो पार्वतीसी ॥ आधि एक भक्तिस्थ
ळासी ॥ तो पुजि कोण्या लिंगासी ॥ कोण्या पदार्थेसि तेहि एके ॥ ३
भूमि अंगसु चित्तहस्त ॥ घ्राण सुखे गंध विषयाते ॥ तसिक

॥१॥ रिआच्यारलींगाते नमि स्थलते जाणिजे॥ ४॥ श्लो०॥ महेश्वर
स्तेजोलिंगं बुद्धि हस्तेन संयुतं॥ जिव्हामुखे रसं नदे श्चार्पितत्व
सिभोगवान्॥ ५॥ टी०॥ जललजे सुबुद्धी हस्ते॥ जिव्हामुखे रसवि
षजो याते॥ तृप्तिकरी गुरुलींगाते॥ महेश्वर स्थलते जाणिजे॥ २॥
अनकर्ते निरहंकार हस्ते॥ चक्षुमुखे रूपविषयाते॥ तृप्तिक
रि शिवलींगाते॥ महेश्वर स्थलते जाणिजे॥ ६॥ श्लो०॥ मनो
हस्तवाक्यांग प्राणलींगीस्तथैव च॥ जंगमस्त्वा मुखंचैव त्वार्पि
तं स्पर्शभोगवान्॥ ६॥ टी०॥ वायुअंगे सुमनहस्ते॥ त्वचाइंद्रि
यमुख स्पर्शविषयाते॥ तृप्तिकरी जंगमलिंगाते॥ प्राणलींग
स्थलते जाणिजे॥ ७॥ श्लो०॥ ज्ञानहस्ते शरस्वंयचो मांगप्र ॥१

सारकं॥श्रोत्रं च तन्मुखं चैव आर्पीतं शब्दभोगवान्॥६॥टी०॥
योमांगे ज्ञानहस्त॥श्रोत्रमुखे शब्द विषयाते॥आर्पितकरि
प्रसाद लिंगाते॥शरण्यस्थले जाणिजे॥८॥श्लो०॥आसांगो
भावहस्तेन हेक्यं चापि महासके॥ह्न्मुखे च्यार्पितं प्राणप
दार्थ स्तृप्ति भोगवान्॥७॥टी०॥आमांगे भावहस्त॥मानस
इंद्रियेमुखे प्राण विषयाते॥आर्पण करि महा लिंगाते॥हेक्य
स्थल ते जाणिजे॥९॥ऐसे षडलींगा सषडलींग खुण॥षड
हस्ते षडेंद्रियमुख आर्पण॥षडु विषयानैसि करि निवेदन॥ते
सत्य शरण बोलीजे॥१०॥ऐशा कला जाणुन॥जो करी मन्न्हावेष्ट
जेन॥तो सर्वी शिवाचारासी संपन्न॥सत्य शरण पार्वती॥११॥

साचे दर्शण स्पर्शण संभाशन ॥ जयासी घडे भाग्य करण ॥ तरि नि
वारे जन्म मरण ॥ कलिकाल शरण तया ॥ १२ ॥ तो जयाकडे कृपेने
पाहे ॥ तया सुखाचि वृष्टि होये ॥ तो म्हणे मोक्ष सिजे थे राहे ॥ तेथे
चि राहे तयाचे बोले ॥ १३ ॥ तयाच्या दासी च्यारी मुक्ति जाण ॥ अ
ष्टमा सिद्धि येती शरण ॥ तेओ च्यारासी आग्रगण्य परि तो न पाहे
तयालागुन ॥ निरास जाण म्हणोनि या ॥ १४ ॥ ऐसे जे सत्य शरण
तेओ च्यारासी अग्रगण्य ॥ शिवाच्या राशी संपन्न ॥ गुरुडमणि
जाण आमुचे ॥ १५ ॥ तयाचे प्रसादे करुण ॥ शिवाच्यात होये पा
वन ॥ मज हि दैवत पन ॥ तयाचे निवो देवी ॥ १६ ॥ मि तरि निर्गुण
निराकार ॥ तत्कृपे मालागी जालो साकार ॥ भक्तमियाचा साचा
र ॥ निरंतर ध्यान मज ॥ १७ ॥ साचे सदा मज चिंतन ॥ याचे अखंड

मज स्मरण ॥ मीन विसंबे येक क्षण ॥ तो अर्धे पल जाण न विसंबे ॥ १८ ॥
तो आत्मा माझा मी त्याचे शरीर ॥ तयासी मज नाहिं भेदाकार ॥ जैसी गोडि आनि साखर ॥ अभिन्न जाण असे ॥ १९ ॥ ऐसे ऐकोण
पार्वती ॥ मग आनंदली चित्ती ॥ आनिक काहि विनंती ॥ करिती गा
लीगीरिज्याते ॥ २० ॥ श्लो० ॥ देवि उ० ॥ कथं मुसल भावं च कथं हौन ॥ श्री
समुद्भवं ॥ एते षड्विधं भावं हस्तं ब्रूहि मे परमेश्वर ॥ १ ॥ पार्वति
म्हणे शंकारासी ॥ षड हस्त चित्त सन्नेताके सी ॥ कोण कोण पा
सोन हस्तासी ॥ निरोमज सिस्वामी ॥ २१ ॥ श्लो० ॥ वस्तु ना भाव मु
सन्नं भाव ज्ञान समुद्भवं ॥ ज्ञानं च मन मुसन्ना मन सोहं स्त
थो ॥ १ ॥ ॥ हा कारो च त तो बुद्धि बुद्धि चित्त समुद्भवं ॥ एकें कं च स
मुसन्ना साक्ष सूक्ष्म वरानने गौडी० ॥ शंकर म्हणे पार्वतीला ॥

॥३॥

वस्तुपासोन भावहस्त जाला॥ भावापासावाउत्पन्न जाला॥ स्वयजा
लाज्ञानहस्त॥ २१॥ ज्ञानहस्तापासून॥ सुमनहस्ताउत्पन्न॥ सुमन
हस्ती जाण॥ निरहंकारहस्त जाला॥ २२॥ निरहंकारी सुबुद्धिह
स्त जन्मला॥ सुबुद्धिपासाव सुचितहस्त जाला॥ हेवराउहस्ताच्या
निरोपिला॥ निर्णय वहिला तु नरेंद्री॥ २४॥ श्लो०॥ ई०सू०॥ चित्तं किं
लिंगधारी च बुद्धिः किं लिंगधारिणी॥ हंकारस्य किं लिंगं स्यात् किं
लिंगं च मनस्तथा॥ १२॥ ज्ञानहस्तस्य किं लिंगं किं लिंगं भावहस्तकं
ईतीमेदं नाम्यानामी सूहिमे परमश्वरं॥ १३॥ टी०॥ गिरिजेने शं
भूसि पूसीले॥ चितहस्ते कोण लिंग अधारीले॥ येणेचि परी ष
डहस्ती पूजिले॥ कोण लिंग वहिले को ण्याहस्ते॥ २९॥ श्लो०॥

॥३॥

चित्त समाचार लिंगस्य गुरु लींगस्य सूबुद्धिनां ॥ शिवलिंग हकारस्य
मनु हस्तेन जंगमं ॥ २४ ॥ प्रसाद ज्ञान हस्तस्य महालिंगस्य भावकं
ए ते गुह्यतरं चैव सूमुक्षं शृणु पार्वती ॥ २५ ॥ टी० ॥ शिव म्हणे वो गि
रिजे ॥ चित्त हस्त आचार लिंग अवधारीजे ॥ सूबुद्धि हस्त गुरु लिंग
पूजिजे ॥ पुढारी किजे ते ऐक ॥ २६ ॥ शिवलींग पूजिजे निरहंकार ह
स्ते ॥ सूमन हस्ते जंगम लिंगाते ॥ ज्ञानहस्ते प्रसाद लिंग निगुते ॥ जा
णहरील अवधारी ॥ २७ ॥ भावहस्ते माहालींगासी ॥ ते ऐ अवधा
रिजे तयासी ॥ ऐवं षड हस्ते षड लिंगासी ॥ अवधारियासी नि
रोपिले ॥ २८ ॥ हे अंतर गुह्य माझे जाण ॥ अत्यंत सूक्ष्म प्रमाण ॥
ते गुज केले निरोपन ॥ तुज तरिवं न जाण म्हणोनी ॥ २९ ॥ तरि विश्वा

॥८॥ सेविन ॥ हे श्रवणी न पडे निरोपन ॥ तुझे प्रेमभाव जाणोन ॥ बोधित
असे पार्वतीस ॥ ३० ॥ श्लो० ॥ देव्यु० ॥ किं मिश्रितं च बुद्धिं च किमहंकारमा
नसा: ॥ किं मिश्रितं ज्ञान भावं च ब्रूहि मे परमेश्वर ॥ १६ ॥ टी० ॥ हे षु
उ हस्ते षडस्थाळासी ॥ मिश्रित असती कोण प्रकारेसी ॥ ते निरो
म्हणे शिवासी ॥ नमस्कारोनि पार्वती ॥ ३१ ॥ श्लो० ॥ भाव पंचक सं
युक्तं ज्ञान पंच समन्वितं ॥ मन पंच समायुक्तं अहंकारं तथैव च ॥ १७ ॥
बुद्धि पंच समायुक्तं चित्त पंच समन्वितं ॥ एकैकं पंच संयुक्तं स्थ
लं तु कमलानने ॥ १८ ॥ टी० ॥ ईश्वर म्हणे गिरजेसी ॥ येकेयेक हस्त
पाचापाचासी ॥ मिश्रित असे साकारी ॥ निरोपुं तो ऐकते ॥ ३२ ॥
ऐक स्थळाचा जो भाव हस्त ॥ तो पाचासी असे मिश्रित ॥ तैसा
चि शरणाचा ज्ञान हस्त ॥ असे मिश्रीत पाचासी ॥ ३३ ॥ प्राणलिं ॥८॥

गास्थूमन हस्त ॥ तो हि पाचासी मिश्रित ॥ प्रसादी निरहंकार हस्त ॥ तो
हि मिश्रित पाचासी ॥ ३४ ॥ माहेश्वरासी स्थूबुद्धि हस्त ॥ प्रसादी निर
हंकार हस्त ॥ तो हि निरहंकार हस्त ॥ तो हि मिश्रित पाचासी ॥ ३५ ॥ माहे
श्वरासी स्थूबुद्धि हस्त ॥ तो हि पाचासी असे मिश्रित ॥ नक्षि सिजो स्थि
न हस्त ॥ तो हि मिश्रित पा ॥ ३६ ॥ ऐवं परापरासी ॥ मिश्रित असती पा
चासही ॥ कोन संतो शजाला ॥ गिरजे सा ॥ आणिक प्रश्नासआरंभिले ॥ ३७ ॥
श्लो० ॥ सहभोजन किंभेदं किंभेदं सहवर्तनं ॥ रतीभेदं न जानाति ब्रू
हि मे परमेश्वर ॥ १२ ॥ टी० ॥ गिरिज्या म्हणे शंकरासी ॥ कोण लींग
को एय्या ह्रदेसी ॥ कोण्या हस्त कोण्या विषयासी ॥ भोगिते निरोपा
स्वामिया ॥ ३८ ॥ श्लो० ॥ घ्राण माचार लिंगस्य गंधग्रन्हान्तिया

तथा ।। चक्षुषा शिलिंगच गृण्हाति महतां तथा ।। २० ।। त्वक् जंगम
लिंगंच स्पर्शमाहाय सादरात् ।। श्रोत्र शब्दं तु गृण्हाति प्रसादलिं
गमेवच ।। २१ ।। टीका ।। मग भूमी आंगे सुचित हस्ते ।। घ्राणद्वारें गंध
विषयाते ।। आचार लिंगार्पणाते ।। जो करितो ते होये ।। २२ ।। माहे
श्वरी अंपाग सत्बुद्धि हस्त ।। जिव्हाद्वारे रसविषयाते ।। गुरुलींगा
र्पणाते ।। जो करितो ते होये ।। २३ ।। प्रसादी ते जाण निरहंकार हस्त
चक्षुद्वारे रूपविषयाते ।। शिवलिंगार्पणाते ।। जो करितो ते होय ।। ।। ६० ।।
प्राणलिंगा वायो आंगे सुमन हस्ते ।। त्वच्याद्वारे स्पर्श विषयाते
जंगमलींगार्पणाते ।। जो करितो ते होय ।। २४ ।। शारण्य जाण ज्ञान
हस्त ।। श्रोत्रद्वारे शब्द विषयाते ।। प्रसादलिंगार्पणाते ।। जो करिते

तेते होय ॥४२॥ हे स्यापंचालींगाचे नोरूपण ॥ तुज निरोपिले
विवरूण ॥ आता माहालिंगाचे नोरूपन ॥ करू निरोपन मज लागि ॥४३॥
श्लो० ॥ हृदयं नाम महालिंग परिणाम प्रयछ्ली इति लिंग नूसिवे
हे सूक्ष्मंच कमलानने ॥ २४ ॥ टी० ॥ हे न्यचि देंगनावहस्ते ॥ हृदयही
रे प्राणलिंगाते ॥ महालिंगापेणाने ॥ जो कुले तेते होय ॥४४॥ श्लो० ॥
ऐते मामिंद्रियेणेवसहालिंगस्तु बुद्धिमान् गंधहानंदपर्यंते
मनुयत्नेति सर्वदा ॥ २५ ॥ टी० ॥ ऐसे विद्ययेकारे रंद्रयजोगने ॥ मउ
लिंगाचे जेजे अर्पण ॥ तेते जोकासर्व महालिंगाचि जाण ॥ तेम्ह
णोनाचि तो ॥४५॥ षडलिंगाचा जो सविस्तार ॥ तो स्वयं माहाली
गासी साचार ॥ म्हणोनि सर्वांचा परासर ॥ तोचि सार जानि जे ॥४६॥

तथा। चक्षुषा शिलिंगच गृण्हाति महत्तां तथा ॥२०॥ त्वक् जंगम
लिंगंच स्पर्शमाहाय सादरात्। श्रोत्र शब्दं तु गृण्हाति प्रसादंलि
गमेवच ॥२१॥ टीका ॥ भक्ति मी आंगे सुचित हस्ते ॥ घ्राणद्वारे गंध
विषयाते ॥ आचार लिंगार्पणाते ॥ जो करितो तो होये ॥३८॥ माहे
श्वरी अंपाग सुबुद्धि हस्ते ॥ जिव्हाद्वारे रस विषयाते ॥ गुरुलींगा
र्पणाते ॥ जो करीतो तो होये ॥३९॥ प्रसादी ते जाण निरहंकार हस्ते
चक्षुद्वारे रूप विषयाते ॥ शिवलिंगार्पणाते ॥ जो करीतो तो होय ॥ ॥४०॥
प्राणलिंगा वायो अंगे सुमन हस्ते ॥ त्वच्याद्वारे स्पर्श विषयाते
जंगमलींगार्पणाते ॥ जो करीतो तो होय ॥४१॥ शरण्य भाव ज्ञान
हस्ते ॥ श्रोत्रद्वारे शब्द विषयाते ॥ प्रसादलिंगार्पणाते ॥ जो करिते

तेते होय ॥ ४२ ॥ हे स्थापा चालींगाचे नोल्कपण ॥ तुज निरोपिले
विवरूण ॥ आता माहालिंगाचे नोल्कपन ॥ करं निरोपन मज लागि ॥ ४३ ॥
श्लो० ॥ हृदयनां महालिंगं परिणाम प्रयछ्ली इतिलिंगनूसिने
हे सूक्ष्मंच कमलानने ॥ २१ ॥ टी० ॥ हे न्याचि देंगनानहस्ले ॥ हृदयही
रे प्राणलिंगाते ॥ महालिंगार्पेणाने ॥ नोकुतेतेते होय ॥ ४४ ॥ श्लो० ॥
ऐते पामिंद्रियेणे वसदालिंगसूबुद्धिमान् गंधहानंदपर्यंते
मनुयत्रेतिसर्वदा ॥ २३ ॥ टी० ॥ ऐसे विद्ये ह्रीरदूंद्रयनोगने ॥ षड
लिंगाचे जेजे अर्पण ॥ तेते नोल्का सर्वे महालिंगाचि जाण ॥ तेम्ह
णोनाचि तो ॥ ४५ ॥ षडलिंगाचा जो सविस्तार ॥ तो स्वय माहाली
गासी साचार ॥ म्हणोनि सर्वनोल्का परासर ॥ तोचि सार जानि ॥ जो ॥ ४६ ॥

६ ॥ श्लो० ॥ लिंग दृष्टि निरिक्षस्या लिंग हस्ते पिस्पर्शेण श्रोत्रं चक्षुत
लिंगं च लिंग जिव्हारसान्न बा पर्श्चडी ॥ लिंग दृष्टि देखता ॥ लिंगा
चे हस्त घेतदेना ॥ लिंगाचे श्रोत्रे ऐकता ॥ म्हणोनि मौन तो महा
लिंग ॥ ४७ ॥ लिंगाचे निजिव्हारव्यात ॥ लिंगा विन न चले कांहि
पदार्थ ॥ जाणिक हि कांहि होत जात ॥ ते जाण हरीत लिंगसत्ता ॥ ४८ ॥
श्लो० ॥ लिंग घ्राण घ्राण गंधविषय भोगि आपना ॥ लिंगाचे वदन
वेदन चन लिंगा विण न चले कांहि ॥ ४९ ॥ लिंग बोलिल्या वेद बो
ले ॥ लिंग चालील्या सर्व चाले ॥ लिंग हालिल्या वायु हाले ॥ स
ताबल मात्रेचि ॥ ५० ॥ लिंग रचिल्या ब्रम्हाउ रचे ॥ लिंग खचल्या
रचना खचे ॥ स्थिति नांदविल्या नांदे साचे ॥ जाणत याच्यासत
बळे ॥ ५१ ॥ क्षिति नेमूत वाहविपार्वती ॥ ६ ॥

बेसकानसांडवी॥सागरीसीमा तुलंघवी॥हिजाणवीलींगाचीआज्ञा ॥९२॥
उत्पतीकरिजे ब्रम्हयाने॥प्रतीपाळन किजे विष्णुने॥संव्हार किजे रुद्रे
ने॥सत्यकळनिलिंगाचिया॥९३॥आता येकयेक कायेसांगावे॥
सर्वत्र चाले सत्तास्वभावे॥ऐवं माहालिंग कर्तोअघवे॥परिकर्तृ
त्व नमोडे॥९४॥जैसे भानुचेसत्ते सर्वचालता॥परीतो करीना कर
वीता॥त्यावरिन न चाले नरिक्षिचिंता॥परीहरीत अकर्तो तो॥९५॥
जैसा कुल्लाळचे चक्र खालता॥त्तुंठा असे अकर्ता॥सर्व घट होतीसा
चियासत्ता॥परीहातनाउगाचि असे॥९६॥तैसा माहालिंगचि सर्व
कर्ता नोक्ता॥चराचर चाले त्याचिसत्ता॥परी तो न लिंपे सर्वथा अ
कर्ता कर्तेपणे॥९७॥श्लो०॥सर्वेंद्रियद्वार मोक्षमेकं माहलिंग
स्वरूपं॥ल्लं॥इति बुद्धितथाचैव सहभोग्य स उच्यते॥९८॥टी०॥

सर्वेंद्रीये द्वारे भोक्ता ॥ महालिंग चितन्न तो ॥ ऐसे जाणे बुद्धिमंत जा
णआता ॥ तो चि जंगम तो चि भक्त ॥ ८८ ॥ कर्ण निकर्ता हे गुण ॥ केवळलि
या ज्याचे संपूर्ण ॥ तो लिंग चि स्वये होउन ॥ असे तो जाण जंगम आ
निभक्त ॥ ८९ ॥ श्लोक ॥ द्रव्यादर्शं तु भुणुते घ्राणं घ्राण समेत्तिच ॥
स्पर्शेन स्पर्शं नामेन व हतं तो ईश्वरं मेव च ॥ २७ ॥ तुळातुळ मार्ख्या
तं व्रसात्रसं न मेव च ॥ एक प्राण व आख्यात मिसे तन न सर्वेत्ती
ना ॥ २८ ॥ ओवी ॥ दृष्टिने देखीले जाण ॥ काणि ऐके ते आपन ॥ घ्रा
णि परिमळ घे ते कोण ॥ लिंगा विण दूसरा ॥ ९० ॥ जिव्हे सिरस
घेते ॥ स्पर्शा सि स्पर्शाते ॥ त या विण कोण जाणते ॥ जाण हरी
न विचारी मा ॥ ९१ ॥ ज्ञाण वाहीविषई तव सहोन ॥ तो चि तो जाण

समस्त ॥ तया लिंगाविण मात ॥ येथे बोलता बोलोच नये ॥ ६२ ॥ ऐ
से सर्वे लिंग व्यापक जाणुन ॥ ते चि जाले स्वये आपन ॥ आपुचे
तया भिन्नपन ॥ नहे खती जाणते कदा ॥ ६३ ॥ आपनि तया भेदुना
हि ॥ जेसे भूषण सुवर्णा चे ठाई ॥ जाणु किरेणा भेदु काहि ॥ न रिपा
हीअसेना ॥ ६४ ॥ अथवा तंतु आणि वस्त्र ॥ मृत्तिका आणि घरा ॥ आ
काश आणि अंबरा ॥ भेदु दूसरा नाहि तो ॥ ६५ ॥ तेसा लिंग आणि
आपणियां ॥ अभेद वर्ते निर्मो या ॥ तो चि सत्य शरण्य महा योगि
या ॥ भेद त्यजेथवा जे गम ॥ ६६ ॥ जरी लिंग स्थिती वर्तिजे ॥ न रिलिं
गची आपन होईजे ॥ न हि स्थिती ऐक योगि रिजे ॥ निरोपु सहजे तु
ज प्रती ॥ ६७ ॥ लिंग उगची असे जेसा ॥ आपण हि उगची असिजे
तेसे ॥ लिंगासी चळन वळन नसे ॥ आपण ही तेसे व्हावे ॥ ६८ ॥

॥८॥ आपण हीं तैसाचि विरोपे । लिंगासी वडबड नसे । आपणहीं ते
से असावें ॥ ६९ ॥ लिंग निरास असे विरहीत । आपनही निरास नि
श्चित । लिंगी निराभिमानि हेत । आपण हि तैसाचि ॥ ७० ॥ कोंशि
म्हणती लींग आकारण आहे । तैसा जरि हा हि होये । तरि जउत्न
आले पाहा याउन ये वगोसी ॥ ७१ ॥ ऐसे जे बोलती । ते अज्ञान म्ह
णिजेती । काम्हणसी तरि लिंग आकार माविती । जाणनि तीह
णोनिया ॥ ७२ ॥ तै पातालते चिथिलें जे । तरि काये घट पणसु
कले । तैसे निराकार आकारले । लिंग चीटले होउनिया ।
॥ ७३ ॥ यालागी लिंग निराकारि असे । अज्ञान आकारपणा
चे पिसे । निजनत्नि लिंगैक्य लिंगासि सरिसे होउनि असे
तोचि तो ॥ ७४ ॥ म्हणोनि येर यराचे प्राण होउनि ठेले जाण ॥८॥

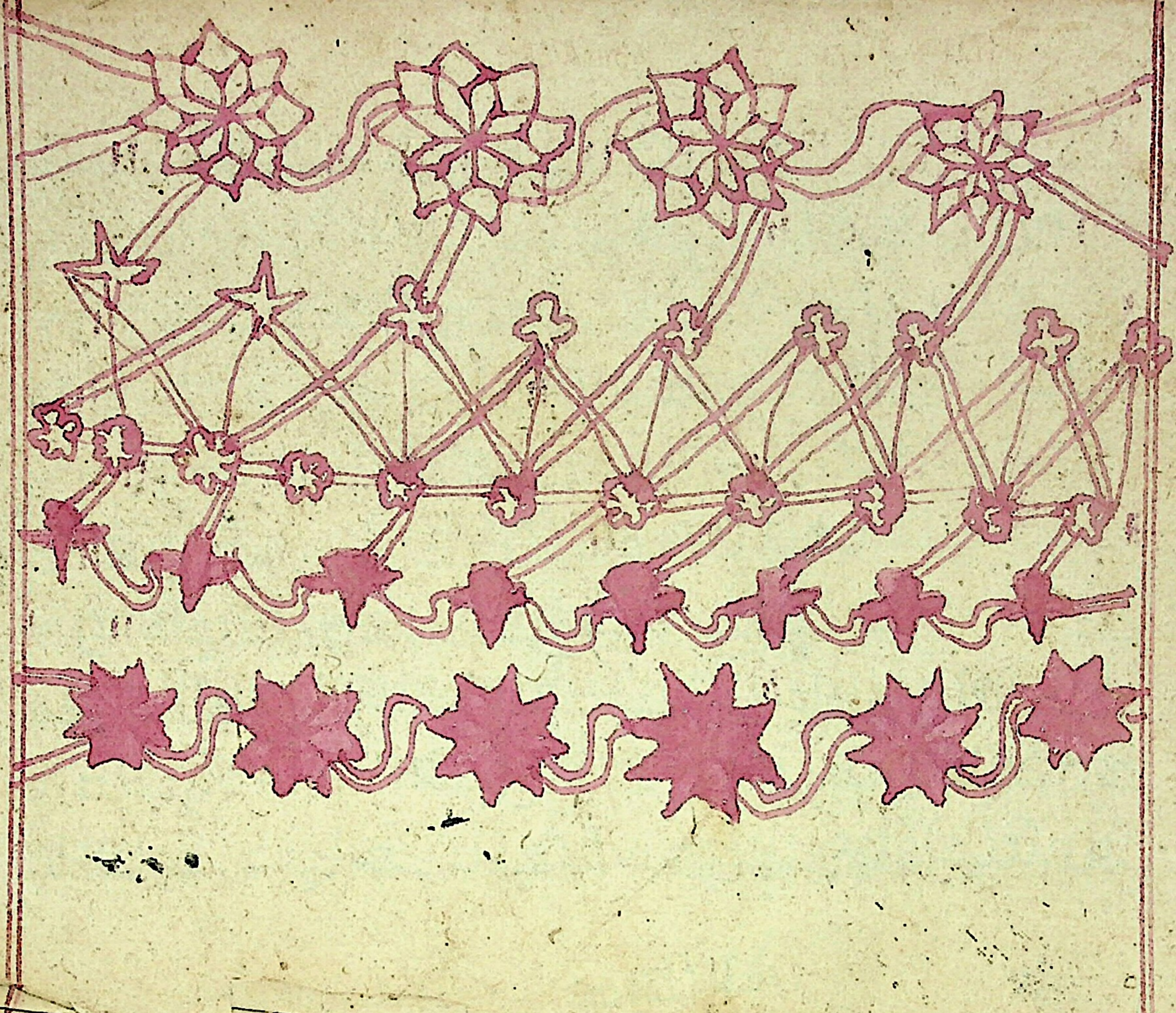
लिंग नसिमिलोन॥ स्वयें जाणउमयवर्गे॥ २९॥ श्लो०॥ हृदयं हृदयश्चैव श्रोत्रं श्रोत्रस्य सर्वदा॥ दर्शनं स्पर्शनं चैव दृष्टा दृष्ट्वं स्मेव च॥ २९॥ जिव्हायापि च जिव्हा च घ्राणं घ्राणत्वमेव च॥ एकं च पाणमाख्यातं इत्येतेसह वर्तिना॥ ३०॥ टी०॥ आपुल्या हृदयास॥ लिंगाचे हृदय सावकाश॥ आपुलीया श्रोत्रास॥ श्रोत्र विध्यास लिंगाचे॥ ७६॥ आपुल्या त्वकेंद्रियास जाण॥ लिंगाचे त्वगेंद्रिय आपन॥ आपुल्या चक्षूसने मूण॥ चक्षू जाण लिंगाचे॥ ७७॥ आपुलिया जिव्हेस॥ लिंगाचि जिव्हा सावकाश॥ आपुल्या घ्राणास घ्राण लिंगाचे॥ ७८॥ पादेंद्रिय पादइंद्रयजाण॥ लिंगाचे चि असति आपन॥ सिं शिश्नासि शिश्न पण॥ लिंगाचे निजा

णपा॥ ७९॥ गुदासी गुद पण॥ ते लिंगाचे गुद जाण॥ ऐवं देहें द्रि
यासि प्रमाण॥ लिंग इंद्रियें द्रिय॥ ८०॥ अंतःकर्णासि अंतःकर्ण
लिंगाचे असे जाण॥ मानस मन पन॥ ते लिंगाचे नि नामे॥ ८१॥
बुद्धिसि जे बुद्धी जाण॥ लिंगासी बुद्धिरूप आपन॥ आपुल्या चि
त्ताचे चित्त पण॥ लिंगाचे निश्चित ऐसे॥ ८२॥ आपुल्या अहं
काराचा अहंकार॥ आपणच असे लिंग इश्वर॥ ऐवं वर्ते मा
न सर्वत्र॥ जरि स्वतंत्र होउनि असे॥ ८४॥ यालागीं लिंगें इं
द्रियविण॥ नचले तिभक्तेंद्रिय जाण॥ म्हणोनि उभय वर्गी भिन्न
स्वयं जाण म्हणो नये॥ ८५॥ एवं उभयासी मिश्रित जाणीजे॥ आ
पणियालागी ऐक्य हें लेखिजे॥ परयरासी प्राण होउन असीजे

आभिन्नजेभिन्नपणे॥८६॥ ऐसेआपणतेंलिंगतेंआपण॥ ऐसा
आचारेजंगमअथवाभक्तजाण॥ यालागीबोलीजेसर्ववर्तमान
सत्यजाणवोगिरिजे॥८७॥ श्लो०॥ लिंगदेहीस्वयासीयोलिंगा
चारीनलौकीकं॥ सर्वांगमयंरूपलिंगेनसहजास्थुते॥ २१॥ टी०॥ लिं
गप्राणिजोसिवरूपहोउनी॥ लिंगाचेव्रतआचरूनी॥ तोलौकि
कासमाननमानीजेजनी॥ लिंगध्यानीलिंगचीतो॥८८
नोलिंगरूपदेखेस्त्रुष्टी॥ आनंतब्रह्मांडलिंगाचेपोटी॥ आधो
र्ध्वमध्येसेवटी॥ लिंगसंपूर्णसर्वदेखे॥८९॥ लिंगापोटीसृष्टीस्त
णपे॥ नेहीबोलनेअहाचवाने॥ सृष्टीआणीलिंगदोनपणे॥
कासयानेभावीजे॥९०॥ आवघालिंगचिकोणेह्मणावा॥ भेदसां

॥१०॥ हुनिअभेदचिजाणावा॥ह्मणिजेभक्तीआपूलाटेचा॥जाणुनीभा
ववर्तीती॥९१॥तेआपणासहीतलिंगचिदेखती॥लिंगरूपेस
र्वेश्रीभावीती॥शिवस्मरणेशिनाचिहोउनीअसती॥तयाप्रती
माहालिंगबोलिजे॥९२॥तयाआणिमहालींगास॥भेदनाहि
उभयवर्गास॥ह्मणोनीतोचिमाहालिंगसर्वास॥सर्वभोक्ता
यासंतोषेचियक॥९३॥ ऐसामहालिंगचियेक॥सर्वत्रलो
चिभोक्तादेख॥येकावाचुनिआणीकदुजेदेखणीनाही॥९४
हेखुणनेणुनजोपूजाकरी॥तेनिर्फळजायवोअवधारी
याचाप्रसादनिर्फळवोसुंदरी॥चुकलेयेणेप्रकारीनिजसुख
सी॥९५॥येक नेणुनभजनकरीती॥येकतेअभीमाने ॥१०॥

नष्टसती॥ येकतेअनुमानेचिआचरती॥ जाणनीगुतीगु
रूमुखेवीण॥ ९६॥ यकतेदेखोनोखीकरीती॥ येकतेदंभअ
वस्थोआचरती॥ योलागीदुःखपावेती॥ नेनेणतीसंप्रदाय॥
९७॥ ह्मणोनीसंप्रदायमार्गेंविण॥ जेजेकीजेक्रिया आचर
ण॥ तेतेनीर्फळहोयजाण॥ प्रसादादीकरूणक्रियाती॥
९८॥ ईतीपरम रहस्यग्रंथामृत॥ टीकाकरूनिप्राक्र
त॥ मन्मथसीवलिंगकृत॥ गतिसमाप्तत्रयोदशोध्यायः॥
९९॥ ईतीश्रीपरमरहस्यग्रंथानुवादे उमामहेस्वरसंवादे
षट्लींगनीर्णयंनामत्रयोदशोध्यायः॥ १३॥ मूळश्लोक॥ ३२
१००॥ एवंसंख्या॥ १३२॥ श्री॥ ध॥ ध॥ ध॥ ध॥ ध॥

॥श्रीगणेशायनमः॥ श्लो॰ देव्यु॰ देहजीवपरित्यक्ता कस्मिन् लिंगप्रलीयते॥ लिंगस्थषड्विधंप्रोक्तं ब्रूहिमेपरमेश्वर॥१॥ टी॰॥ पार्वती ह्मणेशिवासी॥ तुह्मीषड्‌लिंगनिरोपीले ऐक्यहेसी॥ तरिदेहांतीप्राणलिंगासी॥ ऐक्यहोतसी कोणलिंग॥१॥ श्लो॰ पंचेंद्रीयमुखज्ञाना पदार्थंच समर्पितं॥ तल्लिंगमनुतेयस्तु तस्मिं ल्लिंगप्रलीयते॥२॥ टी॰॥ पंचलिंगजालेलिंगाभीतरी॥ जोपाचं वीषयभोक्ताआवधारी॥ जोभोगुनीआभोक्तासर्वोपरी॥ जयानामममाहालींग॥२॥ तोमहालिंगसर्वगतअसे॥ देहांती जीवतेथसमरसे॥ परिहेनयासीचघडेअखंडध्यासे॥ महाली असेजोसमजे॥३॥ जोमहालींगअखंडध्यातसे॥ अंतकाळीअ य्वेह्यासीविश्वासे॥ मगतेचिहोयसोरस॥ ह्यासीअनायासे

॥२॥

अन्यथा नाहीं ॥ ४ ॥ यालागीं अंतकाळीं आठवीजे । तेचि होईजे
नचुके सहजे ॥ म्हणोनी अंतकाळीं वोजे । स्वयें आतिजे साव
धान ॥ ५ ॥ नातरी म्हणसी विषय आता भोगीन । मग अंतकाळीं
सावधान होईन । तैवेळीं महाळोगाचे करीन स्मरण । हे देह्या
गीन जाणते होउनी ॥ ६ ॥ तरि हे न घडेचि सर्वथा ॥ जरी असता
इंद्रीय न निदोळीता ॥ ओता असता ध्यान नसता । अंतका
ळि वस्तुता होनेन घडे ॥ ७ ॥ अंतकाळीं जटराग्नी जाण । जरी
सावधरा हे भाग्य असे पुण्य । जरी जटराग्नी जाय वीझुन ॥
तरी तेजमावळे अंधार होय ॥ ८ ॥ मग अंधारी बैसला जेह्वा
तेवेळी कैसे सावधकावे केरु ॥ मनबुद्धीचित भ्रमुनी जा ॥१॥

तीतेक्ष॥स्मरणकेला आठवे॥९॥अंतकाळीं घावरेपण॥आसन घालोनी बैसावे कोण॥नामस्मरन आठवेल वस्तुपण॥ब्रह्म होणे हे न घडे॥१०॥अंतरी जठराग्नी विजलेपण॥धूम्रदाटलीया गुण॥ते मण बुध्धी भ्रमपण॥तेथ चित्त हेतु कैंच॥११॥तरी हेतु ध्यास का नाही ह्मणसी॥तो आधीन कतानीज ध्यासी॥ह्मणोनी अंतकाळी स्मरणासी॥अठवो यासी तो कैंच॥१२॥यालागी अंतचौअखंडीत॥निजध्यास करावा प्रीतीयुक्त॥अंतकाळी ध्यासे तत्वता॥महालिंग तातेचि होती॥१३॥जेवी जाग्रतीमन जैथे गाके॥स्वप्नीं तेचि वासनात्मक देख॥तेवी प्रय

॥२॥

णकाळीआठवतेनचुके॥हेनीकेपणेजाणगौरी॥१४॥
यालागीदेहअसतावस्तुध्यानीअसिजे॥तरीअंतकाळी
तेचिआठवेसहजे॥मगतेचीहोणेनचुकीजे॥देहांतीवोजा
णगौरी॥१५॥यालागीअखंडमहालींगीध्यास॥असेप्राणी
तोचिअठवज्ञास॥मगजीवासीऐक्यसमरस॥महालिंगा
सिहोय॥१६॥तुवापुसीलेहोतेअंतकाळी॥जीवमीळेकोणे
लिंगमेळी॥तेनिरापीलीतुसीप्रश्नावळी॥निर्णययेका
ळिकरनीय॥१७॥यस्तवीआसतनिजरूपजाला॥देहे
आसतोचिवीदेहीहोउनीठेला॥अंतकाळकेचातयाला॥
समरसपणनेणसासिकेचे॥१८॥ज्यासीम्हणूविकाराचीभ

॥२॥

येचीनाही॥तोअंतकाळकरीलकाइ॥ह्यासीजाणयेणेमूळी
चपाही॥तईचनाहीतयासी॥१९॥ह्यासीजन्मादिवाद्विका
रनाही॥तेणेअंतकाळीबैसोनी स्मरावेकाइ॥जयासीस्म
रावेतोचीपाही॥तोचिस्वयहोउनीठेला॥२०॥ह्मणोनीअं
तकाळाचीव्यथा॥अभक्तासीहोयतत्वता॥निज भक्तासी
नव्हेतत्वता मृत्यूव्यथा प्रयाणी॥२१॥ मरणासीमारूणस
वकाश॥मृत्युंजयजाकेतेअवीनाश॥याप्रयाणकाळी
या चाप्रकास॥सर्वथात्यासनलगेचि॥२२॥देहगेलीयावरी॥
तरीअभ्यासेसासावेशरीरी॥तेव्यथैचीगोरी जाणावे
२३॥आतातंत्रमंत्रउपदेसीती॥मेलीयामोक्षह्मणती॥

॥३॥ तेसद्गुरु सर्वथा न होती ॥ कैवल्याप्रती निदानी ॥ २४ ॥ ज
रीमुखी देहीन घडे ॥ तरी वैरागी कासीण तीवडे ॥ ब्रह्मश
नी गुरु न भेटे कोडे ॥ येर बापुडे करिती काय ॥ २५ ॥ यालागी
सद्गुरु ज्ञानी व्हावा ॥ तो महालिंगी मेळवी जीवा ॥ यापरी
जीवाचा ऐक्य ठेवा ॥ निरोपिला बरा तुज देवी ॥ २६ ॥ प्रभु सप
गुरुनाथ ॥ ज्यासि भेटे भाग्यानुसारे समर्थ ॥ ज्याचे बोधे प
रब्रह्म वस्त ॥ ते समस्त शिष्यासि भासे ॥ २७ ॥ ऐसा जो परब्रह्मचि
जाला ॥ तो मनादि इंद्रियाला ॥ वस्तुत्व देखे तयाला ॥ अभेदवादी
याला भेद आसे ॥ २८ ॥ श्लो० ॥ यथा तत्वा तथा दृष्टिर्यथा दृष्टिस्त
थामनः ॥ यथा मनस्तथा भावो यथा भावस्तथा लयः ॥ २ ॥ टी० ॥ ॥३॥

जैसा तरंग पासि आला ॥ जैं तेसाचि बोध दृशी सी बाणला ॥
जे जे देखे ते ते झाला ॥ महालिंग वही नादीसे ॥ २९ ॥ याची दृष्टी जा
ली चैतन्यघन ॥ जैसी दृष्टी तैसे मन ॥ जैसे मन तैसा भाव जाण ॥
अभेदपण भेद ज्याचा ॥ ३० ॥ जैसा भाव तैसा लयपावला ॥ लय
त वस्तु प्राप्तिस आला ॥ तो वस्तुच होऊन टेला ॥ यास नहीं ला भेद नाही
३१ ॥ श्लो० ॥ पदार्थे स्यार्पितं नास्ती इति भेद समर्पितं ॥ पदार्थं च प्रसाद
च एतद्गुण न भावयत ॥ ५ ॥ टी० जो जो पदार्थ मिळे प्रसाद ॥ तो अर्पावे
नाही भेद ॥ तो आपणची स्वतसौ ॥ ब्रह्म ॥ म्हणे तो विविध संदेह न
हि ॥ ३२ ॥ यासि अर्पण नार्पणी भेदु नाही ॥ सहज अर्पण होत नसे पाही ॥
दा ही इंद्रियचे ठायी ॥ ब्रह्म पाही बोसंडे ॥ ३३ ॥ श्रवणी जे ऐकीजे ॥ ह

चस्पर्शीजे॥ चक्षुनेदेखिजेजे॥ तेतेवस्तुरूप ३४॥ जिव्हेनेजे
चाखिजे॥ घ्राणेजोगंध घेईजे॥ तेवस्तुहेमानीसहजे॥ जाणवेजे
सतीशरणतो॥ ३५॥ जेजेवागेंद्रियानिबोलीजे॥ पाणीद्रियानेजे
घेईजे॥ पादेंद्रियानेचालीजे॥ तयाविणवेजेतेनाही॥ ३६॥ ऐ
सेसर्वेंद्रीयासी॥ घेणेदेणेअहीर्नीसी॥ तेतेसमर्पमहालिंगासी॥
क्षणोनीतयासीभेदनाही॥ ३७॥ ऐसाजोतद्रूपहोउनी॥ त
द्भिन्नअसेतद्रूपणी॥ तयासिअर्पितकोणी॥ भेदपूर्णीनदेखी
जे॥ ३८॥ श्लो०॥ आभावभावसारात्स्थानेस्थानसमर्चयेत्॥ य
थाद्वयपरीज्ञानीप्रसादीसावधानीका॥ १॥ टी०॥ तुह्मणसीअर्पि
तआनार्पित॥ भेदूनाहीयासिनिभ्रांत॥ तरीतोकाययाक्रियाहंत॥

परम रहस्य

जाकावरितनुह्मणसी॥ ३९ ॥ नरीतोऐकविचार॥ तोक्रीयानाट
कीचतुर॥ भावअभावसार॥ जाणताविचारह्मणोनिया॥ ४० ॥ तो
स्थानास्थानजाणता॥ सव्यापसव्यवोळखता॥ तोकेवीक्रियासां
डी[illegible] नवता॥ स्वयेपाहाताविचारनी॥ ४१ ॥ भोग्याभोग्यजाणु
न॥ जोवर्तुजोणेतोसज्ञान॥ अकर्तेपणेज्यासिअसेवर्तेन॥ तोजाण
क्रियायाकीन॥ ४२ ॥ आकर्तेपणेअभयता॥ तोक्रियानयाकीस
र्वथा॥ स्वयहोउनीवस्तुता॥ भासेतवताह्मणोनीया॥ ४३ ॥ याला
गीअर्पितानार्पितासी॥ संदेहनाहीतयासी॥ काह्मणसीतरीफळा
सी॥ तोनिरासीह्मणोनि॥ ४४ ॥ काक्रियाघडुनअलीयावरी॥ तरीग
र्वनाहीअंतरी॥ अथवाविघडलीयावरी॥ तोदुःखहीनमानीती॥ ४५

॥५॥

जो अवघा अपणचि जाला ॥ तो निरासपणे लाधला ॥ ह्मणोनि आ
र्पण भाव नाहीं तयाला ॥ संदेह ना काहीं चनाहीं ॥ ४६ ॥ परी ते क्रिया
नयाकी नियव्रत ॥ जड जीव तरती उपकारार्थ ॥ क्रिया करावी समस्त ॥
जरी जाला ते प्रभुरूप ॥ ४७ ॥ यालागी तो सती शरण ॥ क्रिया करीचि
नष्ट नीटेउन ॥ परी क्रीयाफलास निरोपण ॥ कर्ती ह्मणे नयाना वे
४८ ॥ ऐसे जयासी ज्ञान ॥ तया अर्पित आनार्पित अेलीसपण ॥ ह्म
णोनी नयाटारि भेद लक्षण ॥ धरूनि जाणवो गिरीजे ॥ ४९ ॥ येणेप
रि जो होय अचरता ॥ तया बोलीजे सदा सावधानता ॥ तो चौसुध्ध
प्रसादी तत्वता ॥ सती शरणता जाणती ॥ ५० ॥ श्लो० ॥ संयेगंच वियोगंच
अणुबिंदु सुरवार्पितं ॥ रेक्यादिस्थलिंगं तु सावधानं निरंतरं ॥ ६ ॥ टी० ॥ ॥५॥

संयोगी आथवा वियोगी । बिंदूमात्र जे सूख घडे आंगी । ते अर्पित जा
णलिंगी । तोची सावधानां गो प्रसादी ॥५१॥ ज्या क्षणी जे होय सूख
अणुमात्र तेही अर्पि देख । इष्टलिंगाचा ठाई निशंक । तो सावधानी
प्रसादी ॥५२॥ का ह्मणसी तरी ऐक । गुरु लिंग जंगम तिन्ही येक ।
यालागी लिंगासी पूजी जे नेमक । ते गुरुसी च देख अर्पण होये ॥५३॥
यालागी जंगमलिंग पूजी जे । ते गुरुसी अर्पे सहजे । तैसे चि इष्ट
लिंगी जे अर्पिजे । ते जाण वो जे गुरुचि भोक्ता ॥५४॥ एसी या अर्पण
विधी जो जाणे । सावधान प्रसादी बोलीजे याते । तो जीवाहुनी अव
डे अमूले । संती धारण ते वोदेनी ॥५५॥ याचा आत्मा ध्यान । तो देवी ज
नो जाणे । तो असा मी देह अपण । पढीयंता जाण तो आह्मा ॥५६॥ तया

६ ॥ आह्मावियोगता ॥ कधीनपडेतवता ॥ मीनयाततोमजआतौता ॥
मीतहुताहोउनिअसे ॥ ५७ ॥ ऐसाजोसतीशरण ॥ तोचिप्रसादीसा
वधान ॥ अंतकाळीतयाचाप्राण ॥ वस्तुसीजाणसमरस ॥ ५८ ॥ श्लो०
प्राणप्रयाणकालेचलिंगभोगोपभोगीना ॥ अर्पितंसावधाने
नस्वालिंगीप्राणनायकं ॥ ७ ॥ टी० ॥ जोलींगभोगीसतीसरण ॥ लिं
गीलिंगरूपजालाआपण ॥ यानेप्रयानकाळीसावधान ॥ प्राणअ
र्पणमहालींगी ॥ ५९ ॥ लिंगभोगघेताजोलिंगप्राणी ॥ तेप्राणप्र
याणकाळीमेळउनी ॥ महालिंगीसमरसोन ॥ महालिंगपणीहो
ईजे ॥ ६० ॥ ऐसाजोअंतकाळीसावधान ॥ महालिंगीप्राणमेळवीसा
वधानहोउन ॥ यालागीनामसावधानेजाण ॥ महालिंगीप्राण ॥ ६

तेंदेवी ॥ ६१ ॥ नातरी जन्मतो सावधान ॥ अंतकाळीं पडे जरी विस्म
रण ॥ तरी केलें कष्टव्यर्थ जाण ॥ जालें जानतयाचें ॥ ६२ ॥ पूर्वीं ध्या
सजो होता गुरुस्वरूपाचा ॥ जरी अंतकाळीं विसर पडे त्याचा ॥ तरी ते
अटवे तैसाच ॥ होणे सहसा न चुके कदा ॥ ६३ ॥ गुरुस्वरूप ह्मणी जें गु
रुरूप ॥ अरूपचि होउनी असे रूप ॥ जैसे पातळ घोटुनी तुप ॥ थिजलें
पणें भिन्नसदीसे ॥ ६४ ॥ उदकाची गारगोट जाण ॥ साकार जाली
परी येक क्षण ॥ तेचि सैवर्ठी विरोनी नीरपण ॥ स्वयें जाण न व जाय
की ॥ ६५ ॥ गार विरता न विरता ॥ नीर असे विवेकें पाहाता ॥ तैसें गु
रुरूप निराकारता ॥ साक्षीस्य भावना ॥ ६६ ॥ तें निराकार गुरुरूपा
ची रखून ॥ ते प्रयाणकाळीं कीजे आठवण ॥ तरी तेचि होइजे चैत

॥७॥ न्यघन ॥ स्वयेंजाणपरब्रह्म ॥ ६७ ॥ हेबाळबोधबोलिलोदे
वी ॥ तयासिनाठवेहोताकायशर्वि ॥ अंतकाळींआठवजाला
पदवी ॥ बोलावींबोलोन्चिनये ॥ ६८ ॥ जरीअखंडध्यासशर्वीअ
से ॥ तरीअंतकाळीमुखासीयेअपैसे ॥ आधींनसता आठऊं
तरीबैसे ॥ तरीतेकैसेआठवे ॥ ६९ ॥ ज्याचेजैसेअसेलमानस ॥
अंतींतेचिअयवहोयतयास ॥ तेंहोणेनचुकेसायास ॥ रुषीमु
नींआदिकरूनि ॥ ७० ॥ ज्याभावनेनेदेहजाय ॥ त्याभावने
होणेआहे ॥ हेनचुकेनाचीहोय ॥ तुम्हीचपाहेअसेआण ॥ ७१
कोणीह्मणतीपार्वतीचिआण ॥ वाहीलीकायह्मणोन ॥ तरी
तेहीऐकाश्रोतेजेण ॥ खूणसांगेणअनखी ॥ ७२ ॥ पार्वतीतेभ ॥७॥

तेराज ॥ भक्त ह्मणी जे देवपणाचे बीज ॥ देवपण आले भक्ता
अंगे सहज ॥ यह्मवी सहज अव्यक्त ॥ ७३ ॥ भक्त तरी देवपण उघ्या
रिती ॥ देव तरी भक्त भक्तीने मिरवीती ॥ येरयेरावाचुनि स्थिती ॥
नुरेचि पुढती उभयासी ॥ ७४ ॥ भक्त भक्तीने देव जाला ॥ तव उ
भयासी भाव खंडला ॥ आता देव भक्त ह्मणणे बोलटेला ॥ य
या बोला देव भक्त येक ॥ ७५ ॥ यालागी देव तोची भक्त ॥ भक्त तो
ची देव जाण सिद्धांत ॥ यासि अन्यथा नाही शाश्वत ॥ निःसंदेह तत्
चतुरी जाणिजे ॥ ७६ ॥ पार्वती स्त्री ॥ रूपचि रूपचि दिसनाही ॥ तो
निजासा [illegible] ची पाही ॥ विचारा आत्मा आत्मीचा ठाई ॥ अ
सेकाई पाहता ॥ ७७ ॥ जैसा बहुरूपी नटलो सोंग ॥ परी तो सोंगावेग

८

केसाचेअंग सांगलटीकेबहुरूपीआभंग ॥ आनेकांगयक
काची ॥ ७८ ॥ मछेकछेपपसुपक्षीवनचरी ॥ अंत्यजस्थानस्पध
ची ईतुकेरूपधरिलेखेळाभीतरी ॥ बहुरूपीपरीतोवेगळाचीअ
से ॥ ७९ ॥ तैसाप्रभूतोयेकला ॥ अनंतरूपतोधारणकेला ॥ तरीपा
र्वतीपरमेस्वराला ॥ भेदपणेअसेकाय ॥ ८० ॥ ह्मणोनिनिजप्रीती
भावो ॥ देवीचीअणवाहीलीदेवो ॥ हेसंतशरणजाणतीआभिप्रा
वो ॥ अनुभवेअभेदत्व ॥ ८१ ॥ येणेरीतीअभेदपणकरीपूजन ॥ अं
तकाळीअसेसावधान ॥ त्यासीचिबोलिजेसावधपूरूषजाण ॥
सदासिवपणतोचीतो ॥ ८२ ॥ श्लो० ॥ लिंगार्पितंतनुप्राणंचार्पि
तंचपृथकपृथक ॥ अर्पितंमुखसंवेदमुखमस्यसमर्पितं ॥ ८

८

टी० । देह क्रिया प्राण कीया जे होत । ते जाणुनी महालिंगा पित ।
अकर्ता क्रिया कर्म अलीस । सतीशरण जाणिजे ॥ ८३ ॥ देह प्राण
क्रिया होता । ते यसुख जे होय तद्युत । ते होय अर्पीत । जाणस
वैथा महालिंगी ॥ ८४ ॥ न काय प्राण लिंगीच ना कर्म प्राण लींगि
नीं । कलिनचद्वयं नास्ती शरण्यस्य प्रशास्यते ॥ ८ ॥ टी० । प्राण आ
णि लींगा ऐक्य कीजे । तया ते प्राणलिंग बोलिजे । काळय
म शरण्य ईजे । तया बोजे संन शरणासी ॥ ८५ ॥ लिंग प्राणी जो
पुरुष । कर्मबाधा नाही तयास । काह्मणसी तरी साव काश । ऐक
विस्वास सांगेन ॥ ८६ ॥ देह क्रिया प्राण क्रियास । तो न लिंपे उभया
स । अकर्ता ज्ञानिया बोलीजे तयास । तो विशुद्ध समुक्त जाण ॥

॥९॥ ८७ ॥ श्लो० ॥ खलींगेप्राणमुक्तंचमनोमुक्तंचजंगमं ॥ प्रसादेका
यमुक्तंचत्रिविधंतत्वनिर्णयं ॥ १० ॥ टी० ॥ इष्टलिंगीजोप्राणमुक्तजा
णिजे ॥ जंगमतोमनोमुक्तबोलीजे ॥ प्रसादीतोशरीरमुक्तम्ह
णीजे ॥ निर्णयवोजेसांगोरेक्ष ॥ ८८ ॥ प्राणतोलिंगीऐक्यके
ला ॥ म्हणोनिप्राणमुक्तबोलीजेयाला ॥ जंगमतोमनोमुक्त
जाला ॥ तोनिराभूतजकारेकदेवी ॥ ८९ ॥ मनाचासंकल्पविकल्प
हेचीबंधनाचेरूप ॥ तेमनचिउन्मनस्वरूप ॥ मनोमुक्तजंगमबोली
जेयालागी ॥ ९० ॥ मनाचाविकारतुटला ॥ मनोमुक्तजंगमबोली
जेयाला ॥ निरासजंगमबोलीजेयाबोला ॥ सर्वविकारीसूटलाम्ह
णोनिया ॥ ९१ ॥ जवसंकल्पविकल्पतुटेना ॥ तवजन्ममरणसूटेना ॥ ॥९॥

संकल्पगेलीयामनोमुक्तजाणा ॥ बोलीजेमनाजंगम ॥ ९२ ॥ प्रसा
दविस्वासेसेवितआहे ॥ प्रसादनिश्चेदेहबुद्धीजाय ॥ ह्मणे निश्शरीर
मुक्तहोय ॥ तयापाहेप्रसादीतयाचे ॥ ९३ ॥ ऐसीतीप्रकारीमुक्तस्थी
ती ॥ नवनीर्णयचदेयाचेहाती ॥ स्वयेलहचीहोयमहामूर्ती ॥ तोची
सतीशरणवोदेवी ॥ ९४ ॥ तयासलोकीकव्यवहार ॥ नाहीतफारप्र
कार ॥ तोनाराबयाशिवाचार ॥ सद्गुरुसादरबोलिजे ॥ ९५ ॥ श्लो०
प्राणलिंगीन लोकश्च लोकाचार विवर्जितं ॥ लोकमार्गगतश्चैव
प्राणलिंगंतु संमतं ॥ १ ॥ टी० ॥ इप्टलींगीतोपुरुष ॥ तयालोकाचार
दश ॥ लोकाचार नावडेतयास ॥ विषयउदासतोसदा ॥ ९६ ॥ तोही
तिहीलोकविवर्जित ॥ यासिनावडे स्वर्गपदार्थ ॥ नावडे भोगविला

॥१०॥

स समस्त ॥ तो माझा अवश्यक ॥ ९७ ॥ ग्रास पाषाण आणि कांचन ॥
गारा समान आणि रत्न ॥ स्त्री आणी पुरुष भान ॥ नाही जाणतयासी ॥
९८ ॥ हा गजे हा मशक ॥ हा स्वामी सेवक ॥ राजा हा आणी रंक ॥ जेणे
चि देखवे नपण ॥ ९९ ॥ हा दासी हा साधु ॥ हा चतुर हा मूर्ख मती मंदु ॥
हा वैरी हा बंधु ॥ हा भेदु नाही तया ॥ १०० ॥ निंदा स्तुती सम धरी ॥ मा
नापमान नाठवी अंतरी ॥ मी तुपनाची उरी ॥ नाही दुसरी जयासी ॥
१०१ ॥ सर्वत्र मज लाचि देखत ॥ जे जे देखे ते ते मजाचि मानीत ॥ अर्धक्ष
ण मज विरहीत ॥ न राहे तो जाणदेवी ॥ १०२ ॥ तो न राहे मज विण यक
क्षण ॥ मी न राहे अर्धपक्व त्या विण ॥ माझे विश्रांतीचे स्थान ॥ मि विश्रां
ति जाणतयाची ॥ ३ ॥ श्लो० ॥ अहं वसामि कैलासे न मे रोन च मंद ॥१०॥

रे॥ मम्दक्तायत्रगायंतितवतिष्ठामिपार्वती॥१२॥ ६०॥ एकपार्वती
विस्वासे॥ मीकैलासीतरीनवसे॥ मेरुशिखरीसर्वथानसे॥ मीअसेभ
क्ताजवळी॥ ४॥ मीमंदराचळीनाही॥ मीरजताद्रीनसेपाही॥
माझेभक्तआसतीजेठाई॥ तेथेमीवसतुअसे॥ ५॥ माझेभक्तजेथ
असती॥ तेथेमीतिष्ठेकैलासपती॥ तेअखंडमाझेसांगाती॥ मीसं
गातीतयाचा॥ ६॥ देखोनिभक्तवक्षासी॥ ऐक्यमीराहेत्याचेठाय
सी॥ जासामजतयासी॥ ऐक्यसावेसीअभेद॥ ७॥ थाबसेवेखरासि
मजजाणे॥ पाळनातीलमीमूळतानें॥ मीन्हाध्यअसेभक्ती
गुणे॥ भक्तासीमजद्वैतनाही॥ ८॥ भक्ताचामीविकला॥ भ
क्ताचामीअंकीतजाला॥ भक्तिभावेबांधला॥ सोमीकैलासना
न॥ ९॥ ज्याचेहृदयनिर्मळ॥ निष्कपटजेसेगंगाजळ॥ तेथेमीनिश्चळ

११॥

स्वनीळ॥ सद्भाववळदेखोनी॥११॥ श्लो॰॥ सद्भावसद्गुणश्चैवस्वध
र्मेसावधानकं॥ ससंगस्तु नवेद्यंच तत्रतिष्ठामि पार्वती॥१३॥ टी॰ देवी
मिवसे तोठावरेक॥ जोसद्गुणी सन्द्राविक॥ सक्रिस्वधर्मिक॥ तेथे
मिदेखतिष्ठतसे॥११॥ सात्विकसयवारी॥ निरभिमाने सद्बुद्धि॥
सावधानी निर्विघ्न॥ तेथमिकधिन विसंबे॥१२॥ श्लो॰॥ सद्भक्ति
श्च सदाचारं सद्वाससनसच क्रिया॥ सम्यक्ज्ञान सदानंद तत्र
तिष्ठामी पार्वती॥१४॥ सद्भक्त सदाचार अती॥ सक्रिया सदानु
सति॥ सदारुचि रेवर्तती॥ तेथेमि तिष्ठ सदाकाळ॥१३॥ सम्यक्
ज्ञानसदानंद॥ सदाशांतसद्बोध॥ साचेहरई सदानंद॥ सदास्वा
नंदेक्रीडतो॥१४॥ जोअनिंदक अद्वैत॥ जो निर्विकार निजभ

नरीत॥त याचे हृदईं सदोदित॥तथेचि वास मास॥१२॥ श्लो०॥नि
र्विषयेच नि:संगचा क्रोध निरहंकृत॥नत्तिप्रियसुस संततप्रति
ष्ठा मी पावेती॥१३॥टी०॥विषय विषसमान मानुनी॥ज्यानेत्यागि
ले तत्क्षणी॥त्याचे हृदईं मी शूलपाणि॥सदा नेथे तिष्ठतुसे॥१४॥
अक्रोधि सदा निर्वान॥क्रोधता मात्रौ [illegible] केले॥ त्याचे दे
हि मी कैलासुनाथ॥आखंड तिष्ठत आसे सदा॥१५॥ श्लो०॥संतृप्तिस
मरस्युतु मन्नाम वद्दनि सदा॥शारण्यमुत्तमश्रेव ततप्रतिष्ठामीपा
वेती॥१६॥टी०॥माझी भक्ती कोणते ह्मणसी॥माझे नाम ध्यायेस
प्रेमेसी॥मी त्यापासी सदा वसे॥११८॥नीत्य नाम घेता॥मद्रूप होयत
तता॥निसले वी भक्तिपंथा॥आचारनि:ताजोक॥११९॥प्रीवक
था शिव्रो ष्टी॥सांगता उल्हासन मायेपोटी॥ऐसीयाते मी धूर्जटी॥

गमरती आतलत

॥१२॥ सदासंतुष्टीनअसे॥२०॥तेमाझे अतीजीवलग॥ तेअसामीसाचेअंग ॥
तयामजबीयोग॥कदापीहीनाही॥२१॥सानेचौकेलेसर्वनेम॥सानेचिके
लेसर्वधर्म॥तेचीउत्तमाचाउत्तम॥जोनाममाझे ध्याये॥२२॥सासंतशर
णाचामीअंकीत॥तोचालतामीरवछंहरक काडित॥मीसाभावनाब
हुत॥विन्धवारीतयाचे॥२३॥जयासितोवचनदेयील॥ह्मणेजायतुझे
बरेहोईल॥तयामजयावयालागल॥तोह्मणेलतेचि॥२४॥सेवकजे
सास्वामीसेवेसी॥सदासादरअहर्निसी॥तेसामीभक्तापासी॥सदा
सेवेसीसादर॥२५॥साचेअत्माध्यान॥साचेआत्माशरण॥मीसासीस
दासेरण॥साचेचरणहृदईधरनी॥२६॥याचेनिमजदेवपण॥साचे
निमीह्मी ध्यवीनयन॥तोअमु[illegible]तेदैवतार्चन॥सदापूजनवादेवी
२७॥तोमहात्मापदियंताअसंत॥तोचिजंगमतोचिभक्त॥निराका ॥१२॥

र आकार त्यासी नित्य घेने देणे ते अह्मासी २८ आह्मा तया भेद
नाहीं मी तोचि विवेक पाहीं मी त्यामाजी तो माझ्या ठाई मीच पाहीं
होउनि असे २९ कासी आदि तीर्थे सर्व जाण ~~[illegible]~~
त्याचे चरणे पावन गंगा यमुना सरस्वती मिळोन करिती ध्यान
चरणाचे ३० काह्मणसी न तरी ऐक तीर्थी पाप फेडु जाती लोक
त्या तीर्थाचे पाप सकळीक तीं देख सद्गुरुनाथ पाद तीर्थी ३१ त्याचे च
रण तीर्थे पावन ज्याचे चरण देवतासि उद्धरण त्याचे चरण तीर्थे दे
व पण पाषाणासि जाणये तसे ३२ ऐसे ते माझे गुरु मनी
मी अखंड असे त्याचे ध्यानी आता कीती वर्णु वर्णनी तुह्मी जाण
सी मनी नोदेवी ३३ तो मज पूज्य मान जंगम त्याची संतोश शरण
उत्तम त्याचे चरण तीर्थाचे नेम जाण परम तिहीं देवासी ३४

श्लो०॥ ब्रह्माडपुराणे॥ कुरक्षेत्रेनेमीषेच भूमी भागश्चयेसुभा॥ सर्वेती
र्थोदकं तेषांकलांनार्हंतिषोडशी॥ १७॥ स्वछानंद जलंनित्यप्रक्षाळण
पादोदकं॥ नसादोदकंतुसंसेव्यंसमुक्तोनाचसंशय॥ १८॥ आनादी
जंगमंपादप्रक्षाल्यंपूजनंतथा॥ तीर्थंगुरुसतांदेवि ब्रह्मविस्वेस्वर
स्थितो॥ १९॥ टी०॥ अनादीजंगममूर्ती॥ निराकारतारावयाभक्ता
सी प्रती अवतारलासतूशरणजाति॥ निजभक्तिकारणे॥ १२९॥
याचे चरणिचेतीर्थ॥ आह्मीतीहि देवासीआधीन॥ करावया
अधिकार नेमस्त॥ असेतीश्रुतपार्वती॥ २६॥ याचे चरणप्रक्षा
ळून॥ अष्टविधार्चेन किजे पूजन॥ अंगुष्ठाग्रतीर्थसेवन॥ किजे
वंदनवारंवारी॥ २७॥ श्लो०॥ अनादिजंगमंनित्यं निर्जंगं सचराचरं

चतुर्वर्णनवेदिच्यजंगमगुरुलक्षते ॥ २० ॥ डी० ॥ ओमाहिसि
जंगमान्सयानजनहेसचराचरें अनादिसिध्धजंगम जाण ॥ नि
स निरंजन निर्गुण ॥ तो शचतुर्वर्णा सिगुरु आपण ॥ तारकम्या
ण जानिजे ॥ ३८ ॥ यालागि तोचि सद्गुरु करावा ॥ साचि दीक्षा घे
ऊन भाव धरावा ॥ तो सगुन अन्यगुरु करावा ॥ तो निरयासि
जाईजे निश्चयें ॥ ३९ ॥ बहु लिंग बहु देवतापूजन ॥ बहु प्रसा
दी गुरुसेवन ॥ तयासी दिक्षा नेदयीन ॥ तो रौरव पावती ॥ ४० ॥
जैसा हासिपुत्र जाला ॥ तो अपाम्हणे मलसाला ॥ ऐसा वि
च्यार घडला ॥ बहु गुरु गाळीया ॥ ४१ ॥ येक निश्चये करा
वा ॥ तोचि होय देवाधिदेवो ॥ परि आधिजोचि जाणीजे

उरलो॥ ज्ञानिया कीजे पावेती॥ ४२॥ जो ज्ञानचिन्हे अंकित
त्याचि संतमुखे स्तुत॥ त्याचि दीक्षा निश्चांत॥ घेईजे येकचि
त विस्वासे॥ १४३॥ ऐसा जो गुरु परंगम॥ तोचि जाणावा
उत्तम॥ त्याचे पूजेचा आव्हानेम॥ ते विश्राम धाम आमुचे॥ ॥ ४४॥
ईती परमरहस्य ग्रंथार्थ टिकाकर निजाकृत॥ मन्मथ
शिवलिंग कृत॥ गतीसमाप्त आध्या चतुर्दसावा॥ १४॥
इति श्री परमरहस्य ग्रंथानुवादे उमामहेश्वरसंवादे
सति शरण निरुपण नाम चतुर्दशोध्याय:॥ १४॥ मुळ
श्लोक॥ २०॥ ओव्या॥ ४६॥ एव संख्या॥ ६६॥ छ॥ छ॥ छ॥ छ॥
छ॥ छ॥ छ॥ छ॥ छ॥ छ॥ छ॥ छ॥ छ॥ छ॥ छ॥ छ॥

परम

श्रीगणेशायेनमः श्रीसद्गुरु मूर्तयेनमः श्लो० ॥ मेहं हंजेंगमं देहं रहस्य
मनसाणं चरेचे लिंग ये॥ तस्माच्चरणतीर्थाणां मम संतुपावे
ती ॥ १ ॥ टी० माझे देहे जंगम देह ॥ माझा प्राण तो जंगम आहे
पाहता विच्यारे तो होये ॥ पूज्यमान पाहे तो आम्हा ॥ १ ॥ यालगी
चरणतिर्थ आम्हासी ॥ सेवावया अधिकार नमसी ॥ तयासी
चे तीर्थ तूस होये मानसी ॥ सदा आम्हा सी तो प्रिय ॥ २ ॥ जेस
घे च्यारी आच्यार्य शिवाच्याये मार्गी ॥ [illegible] तेचो घेजा
लेचहूयूगी ॥ यासि आम्हासि भिन्नत्व जगी ॥ नुरेची वेगी
जाणदेवी ॥ ३ ॥ नेविते महासती शरण ॥ सानसे संतसाधुगण ॥
त्यालागीम जला भिन्नपण ॥ सर्वथा नाही जाणवो देवी ॥ ४ ॥ च्या

॥१॥ रिआचार्येसिवाचारासिमूळ॥ नयापासावसिवाचारसक
ळ॥ विरशैवमार्गप्रबळ॥ विस्तारकेवळतोजाला॥५॥ तेचिमू
ळिचाविस्तार॥ कल्याणीअवतरलाबसवेस्वर॥ यानेहीकेला
विस्तार॥ शिवाचारासी॥६॥ कोणीह्मणतीशिवाचारनवा
जाला॥ बसवेस्वरापासोनिविस्तारला॥ तरीतेनेणुनीबोलत
जोबोला॥ आज्ञानजालाअस्पानपणे॥७॥ जहीचाशिवनही
चासीवाचार॥ नवाजालाह्मणतीमूर्खपामर॥ आनादीसि
द्धसाचारतोचअसे॥८॥ सिवजरीहोतायुगायुगी॥ तरीशि
वाचारअसलकीजगी॥ तरीतहीचासिवतहीचा भक्तालागी
सिवाचारजगीअभंगअसे॥९॥ ह्मणोनिअनादिसिद्ध॥ शिवा ॥१॥

चार तो निर्बंध ॥ न बा ह्मणतो ना बुद्धिमंद ॥ नेणोनि अबध्ध बो
लतो ॥ १० ॥ मी अनादि सिद्ध शिवमूर्ति ॥ तरी शिवाचार आनादी
सिद्ध पार्वती ॥ यालागी नूतन जाला जे ह्मणती ॥ ते मूर्ख बोलती
जाणावे ॥ ११ ॥ ऐसा शिवाचाराचा महीमा ॥ ऐकोनी संतोसली
उमा ॥ मग प्रश्न करिती जाली उत्तम ॥ करोणी प्रणाम शिवाला
गी ॥ १२ ॥ ह्मणे पार्वती सीवासी ॥ तुह्मी निरोपीले शिवाचाराशी
ऐकोन संतोष जाला जे मानसी ॥ देवाधिदेवासी अनंद ॥ १३ ॥ अ
सा विचार जयापासून ॥ जयापासून प्रबळ जाला गहन ॥ तेचो
घे कोण कोण ॥ सांगतो * ह्मणत याची ॥ १४ ॥ ते कोणा युगी कोण
अवतार ॥ त्याची कैसी ह्मण कोण आचार ॥ कोण दिसे कोण मुनी

॥२॥ स्वर॥ कोण दिसे साचार मठ कोणाचा॥१५॥ ईतुके निरोपा ह्मणे पार्वती
ऐके सावधान ह्मणे पार्वतीस पती॥ तुजा प्रश्न बरवा निगुती
निरोपु तुज प्रती तो आता॥१६॥ चवघे आच्यार चहु युगी जाले
जाण॥ रेवण सिध्य मल्ल सिध्य दोन॥ तिसरा येकोराम महाप्र
वित॥ चवथा तो जाण पंडिताराध्या॥१७॥ चौघे महा प्रतापित्ते
स्वत सिध्य॥ मुनिश्वर आगाध बोले देवी॥१८॥ तिचे घर दृष्टि असे॥
ज्ञान प्रकाशे भानु जैसे॥ ते परब्रह्मचि मूर्ति वसे॥ अवतरले
स वोदेवी॥१९॥ चहू युगिच्या हि आच्यार्ये॥ तयाचि मठ स्थि
ति क्रमे का येथ॥ अवघे पाहिजे सांग॥२०॥ रेवणसिध्य पूर्वदिसे॥ द
क्षिणे मल्लसिध्य असे॥ आणि पश्चिम दिसे॥ तो वसे येको

रामपा ५२१॥

॥२॥

पडितारा थ्या उत्तरेसी ॥ चौबाचेमरचलुदेशी ॥ शंकरनिरोपी
पार्वतीसी ॥ चौचेचलुयुगासिजाले ॥ २२ ॥ कृतायुगीरेवणासि
द्ध ॥ तोशिवचीकेवळ निब ध ॥ षोडशमुद्रीशे भलाप्रसिद्ध ॥ आ
नादीसिद्धमहंतनो ॥ २३ ॥ तोचिद्रूपचिदाकार ॥ साकारते
चि चिनीराकार ॥ जैसीमेघमुखीचीगार ॥ पुन्हानीरतत
क्षणी ॥ २४ ॥ सिवाचारअसेजानादीसिद्ध ॥ तोचिप्रकाशाव
याप्रसीद्ध ॥ अवतारलेरेवणासिद्ध ॥ गुरुअदीशिवाचारासी
२५ ॥ त्यासिसर्वांसिसर्वांगविभूतीभूषण ॥ मस्तकीजयाकानी
कुंडलेशोभायमान ॥ कटीकंथापरीधान ॥ तयाजाणमुनीस्व
र ॥ २६ ॥ करिसुवर्णाचीखर्परी ॥ व्याघ्राजीनखांद्यावरी ॥ धरुनी

॥३॥ कुंमंडलकरी॥योगमुद्रासदाते॥२७॥सूवर्णाचेकरीलींग पा
दुकाचरणीचांग॥चंदनजोसुगंधसर्वांग॥तयातकीनिजां
गबासतयाचा॥२८॥रग्वेदाचेउच्चारणकरी॥बैसेतरीवज्रा
सनावरी॥शांताविमुक्तस्वराचेकरी॥अखंडअंतरीतोध्यान
॥२९॥तयासीसिद्धांचेवहन॥ईछाशक्तीनेवर्तण॥दर्शनस
र्शनजीवासिवपण॥नाकाकजानदेतुसे॥३०॥आनातोमा
हासिद्ध॥पूर्वेदिसेवसेप्रसीद्ध॥शिवाचारासीआगमगण्यनि
बद्ध॥रेवणासिद्धनोजाण॥३१॥आनादक्षणदीसेमटात॥म
रुळसिद्धमहामहंत॥ज्ञान प्रकाशजेसाभानुप्रकाशात॥चौ
दगनीचा॥३२॥निर्विकल्पदशाअत्यंत॥तयापिरांचवृती ॥३॥

आवडत ॥ मन उन्मुनी सदोदीत ॥ संतुष्ट असतसे सदा ॥ ३३ ॥ तो अ
वतार केवळ सिवाचा ॥ महामहंततारक सिवाचाराचा ॥ मह
पीठ आसन जयाचा ॥ असनाचा तो जयो ॥ ३४ ॥ तो न्नतायुगी
अवतरोन ॥ विस्तारला शिवाचार संपन्न ॥ नाहीं तयाकर्मीचपू
जन ॥ निष्कामी जाण ह्मणोनी ॥ ३५ ॥ तो कोणाच्या आश्रमा नव
जाय ॥ कोणाचे शासन पाहे ॥ कोणाचे संगी न राहे ॥ जाण पाहे
क्षणभरी ॥ ३६ ॥ वीमळे स्वराचे करी ध्यान ॥ यजुर्वेदाचे उच्चारण
सोमलिंगाचे पूजन ॥ ऋषी जाण बासष्टया ॥ ३७ ॥ अमळलाछलिं
ग अवधारी ॥ मृगाजीन खांद्यावरी ॥ रौप्यमयासी खपरी ॥ तया
करी सलीशरणासी ॥ ३८ ॥ रुद्राक्षमाळा तयातेशोभीति ॥ याघ्रा
चे वहनतया अती ॥ जहूसामवेदाची करितो ॥ महासंतीमर ळ

॥४॥ सिद्ध ॥१९॥ क्रियाशक्ती धरुन ॥ भूचरीमुद्रा गुरुचे ध्यान ॥ नेत्र
वेधी ऐसी सिद्धी जाण ॥ त्यापासून असे ते ॥२०॥ मकाराक्षरी
समाधी ॥ चार्चेली वीभूती ब्रह्मावबोधी ॥ मस्तकी जटा योगसी
द्धी ॥ चरणा आधी लागती ॥२१॥ ऐसी मरळसीद्ध मरगमुनी
ची ॥ भूषण निरोपीली त याची ॥ निरासा निराभिमानी अची
घची ॥ वार्ता नये ची तेथ नाही ॥२२॥ ब संछ निमग्न असे
अनंद डुल्लत पिशाचदश ॥ भाग्यानुसारे ज्या भेट तसे ॥ त
या आपणा ऐसे करीतो ॥२३॥ साजरी इष्टीने पाहे कोणा क
डे ॥ तरी त्यास ब्रह्माड भंडार उघडे ॥ ताकाळ वस्तु होउनी ॥ भां
डे ॥ वस्तु सापडे वस्तुमाजी ॥२४॥ गंगासागरा शरण गेली ॥ ॥४॥

मीकेनिसागरचिजाली ॥ तेपरतोनीनाहोआलो ॥ होउनटेकी
सागर ॥ २५ ॥ तेवीसंताशरणगेले ॥ तेसभावेसंतचिहोउनीटे
ले ॥ पूर्णज्ञानरदेहानाहोआले ॥ स्वयं जालेपरब्रह्म ॥ २६ ॥ ह्म
णोनीमहंतमरळसिद्ध ॥ शरणांगतासीकरीब्रह्मबोध ॥ सिवा
चारासीप्रसीद्ध ॥ तारकआगाधकृपाळु ॥ २७ ॥ आतातिसरा
अचार्ययेकोराम ॥ तोज्ञानभानुपरब्रह्म ॥ निरोपेक्षनिरामयनि:
सीम ॥ निष्काम करीतो ॥ २८ ॥ तो आचारासीअग्रगण ॥ सिवा
चारासीतरीसंपन्न ॥ जयासिवंदीतीवीरसैवगण ॥ सातसेजाण
सतर ॥ २९ ॥ बसवादिप्रमथासकल ॥ नमीती जयाचेचरणकं
मळ ॥ तोयेकोरामआचार्यआचारशील ॥ तोसबळशिवाचा
रासी ॥ ५० ॥ तोसिवाचाराचाअवतार ॥ मुखीसामवेदउच्चार ॥

॥५॥ ~~ममो~~ मनोमयलिंगनिरंतर ॥ पूजीतसाचारतोऐसे ॥५१॥ तोद्वाप
रिअव॰तरला ॥ ज्ञानपीटीकानेलीतयाला ॥ पश्चिमेमठशोभला ॥
तयावेचौथ्याआचार्याचा ॥५२॥ चन्नमल्लेस्वर ध्यानीअसत ॥ प्र
याणकाळीवासनानिभ्रांत ॥ बैसकागरूडासनीशोभत ॥ तोमहं
तमहासिद्धध्यासी ॥५३॥ शिकारबीजाक्षर ॥ तेअखंडध्यानीनिरं ॥
तर सदातन्मयमुनीस्वर ॥ अपरंपरयकोराम ॥५४॥ मस्तकीजटा
पाचशोभत ॥ सर्वांगीवीभूतीमिरवत ॥ श्रवनीकुंडलेठाकदे
त ॥ भानुप्रभातेजेसी ॥५५॥ लिंगमुद्रांकयेतवत ॥ रत्नकंब
लीचीमीरवेकया ॥ यक्षमालापविन्ना ॥ हृदयावरतीशोभत ॥५६॥
मंत्रशक्तिवसेजीव्हाग्री ॥ उत्तमतांम्रखपैरीकरी ॥ नासाग्रीध्यानतो ॥५॥

धरी ॥ वाचासिद्ध वैखरी प्रसन्न ला ॥ ५७ ॥ अमृत संजीवनी असे ध्यान ॥ गजाचे तयावहन ॥ सिवाचारासी संपन्न ॥ स्वयजाण महा महन तो ॥ ५८ ॥ सत्य सबोलणे ॥ निःसग निरास असने ॥ पांचक्रियावर्तने ॥ परीकाम नीतो नाही ॥ ५९ ॥ ऐसा तो • महामहंतु ॥ सिवाचार संपन्न समर्थु ॥ ज्याचे सत्ता माजे चालतु ॥ शिवाचार होदेवी ॥ ६० ॥ आता चौथे आचार्य महासिद्ध ॥ जो सुध्य स्वानुभवी स्वतसीद्ध ॥ जाभिवीरु ख्यात प्रसीद्ध ॥ पंडीताराध्य तो देवी ॥ ६१ ॥ उत्तर दिसे सौम्यपीठी मठ ॥ वासतरी पुण्यछाया वृक्ष वट ॥ सोगी लिंग तळवटी श्रेष्ट ॥ लिंगा बरोबर तो मानीजे ॥ ६२ ॥ आचार्य तो तारक आवनारा ॥ स्वानुभवी ज्ञान भास्करा ॥ सिवाचार नारा वयाक

॥६॥ ली जितरी ॥ उदयो केला थोर आराध्यपण ॥ ६३ ॥ तोन द्रूपसदाशि
व ॥ सिवाचारी निःसंदेह ॥ संदेह क॰ ल्पना सर्वे वाव ॥ केवळ पाहाहे
चिद्रूपनो ॥ ६४ ॥ शिवाचारी सिव भक्त ते ॥ दीक्षा देउनी तारी
ले बहुत ॥ पंचकळस नेमस्त ॥ तो तारी स्थावर प्राणीसि ॥ ६५ ॥ दसें दि
क्षावंत गुरु करजान ॥ करुनीयां सुद्ध सिव भक्त ॥ येक वो गुरु
लिंगजंगम निभ्रांत ॥ तीर्थ प्रसाद सेवी विस्वासे ॥ ६६ ॥ ऐसा शिवाग
मसाचार ॥ तिहीं विस्तारीला आपार ॥ कल्याणी अवतार ॥ सिवा
चार संपन्न ॥ ६७ ॥ ऐसा कलयुगी अवतार ॥ पंडीताराध्य महामु
नीस्वर ॥ ह्याने वाद केला सिवाचार ॥ शिव भक्त थोर कारणी क ॥
६८ ॥ तया सीवावाचुनी दुसरे ॥ अनंदने णे नोसाचार ॥ गुरु ॥६॥

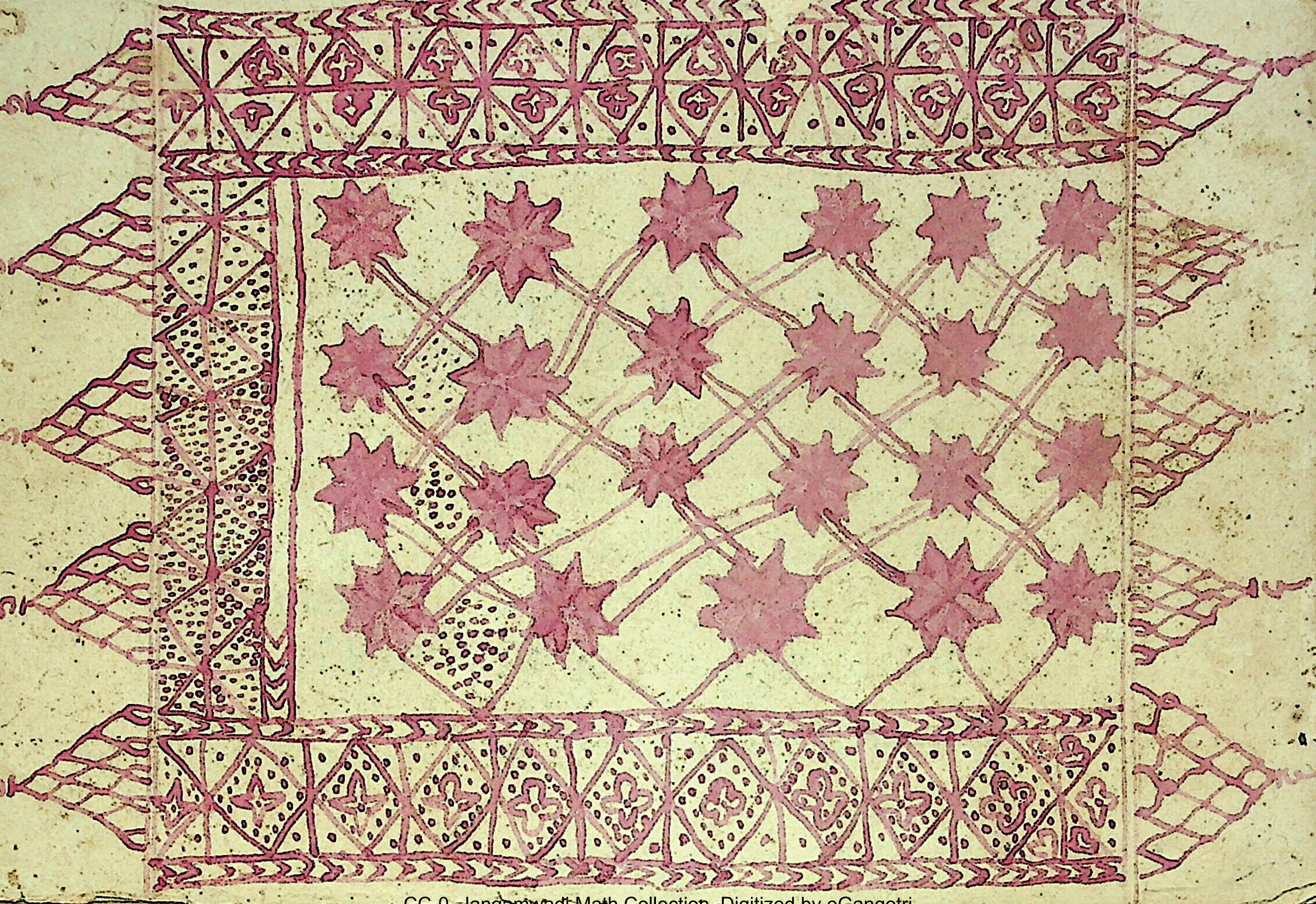
लिंगजंगमऐक्याकार॥ वर्तेतो खरे सदाचारी॥६९॥ शिवमुद्रा
लंकृत भूषण॥ शोभे जैसा प्रकासे भानुगगन॥ भक्तौमुखासीनें
गुण ते सगुण॥ होउन जाण अवतरले॥७०॥ मस्तकी जटा शोभ
ती॥ सर्वांगी आसे विभूती॥ कर्णीकुंडले ढाळदेती॥ निजतेजे
अनी तेजाकार॥७१॥ अथर्वणवेद उच्चाटण॥ हृदयस्थलींग
अवधारण॥ सेवितयकमलासन॥ पद्मासन बैसावया॥७२॥ भो
गेस्वराचे ध्यान अंतरी॥ करी ताम्राची खर्परी॥ अरूढ हंसवहना
वरी॥ येणेपरी आराध्यासि छ्व ते॥७३॥ कंदमूळाचा प्रसादक
री॥ आसानुसार अन्नहीं स्वीकारी॥ आखंड ध्यान अंतरी॥ गुरू
लिंगेस्वरी जंगमाचे॥७४॥ गुरूलींगजंगम ऐक्य भावेन॥ अभेद
भावे धरी ध्यान॥ परकायप्रवेसययालक्षण॥ तो जाण तु असे

७५॥परकायप्रवेशानवलकाय॥असें मासिध्दीवंदीतीपाये॥
चारीमुक्तीआलीयानपाहे॥मुक्तीचाभेरकतीह्मणोनी॥७६॥
एसेचारीआचार्येच्यारीमत॥तुजनिरोपिलेपद्य॥जेअसतीवीर
सैवासिवाचारनिस॥तेहेवरीसजाणतीरत्न॥७७॥चहुयुगी
च्यारआचार्येसजाले॥तेहीसीवभक्तासिविचारीकाविले॥
सातसेसत्तरगणनिवडीले॥तेभलेशिवाचारमार्गी॥७८॥ब
सवादीप्रमथगण॥सातसेसत्तरगणीयेलेजाण॥येहवीअग
णीतजाणेकोण॥गणाचीजाणतेसंख्या॥७९॥शिवगणरु
द्रगणअमरगण॥शिवागमीअसंख्यातगण॥गणगणीत॥
वेदश्रुतीमौन्य॥धरूनजाणराहीले॥८०॥मीकायवर्णु

महीमातयाची॥ अगाधमहीमा खुंटलीवाचाची॥ अनंतकोटीगणणागणाची॥ तेथेमी कायवाचेवनुते॥ ८१॥ येकाचौकडीचेगण॥ गणीत केलेगणुन॥ परी अनंतचौकडियाजाल्यातेकोण॥ जाणेगणगणना॥ ८२॥ कृतायुगत्रतायुगद्वापार कल्युगासहीतयुगच्यार॥ याचहुयुगीचौकडीसाचार॥ येणेप्रकारेयेकजाली॥ ८३॥ अस्याचौकडीयायेकसहस्त्रहोती॥ तवअस्तमानाजायगभस्ती॥ तेसासहस्त्रचौकडियाजालीरात्री॥ तवयेकदिवसहोयब्रह्मयाचा॥ ८४॥ असेतीसदीवसजाती॥ तवयेकमासहोयब्रह्मयाप्रती॥ असेद्वादशमासहोती॥ तरीयेकवर्षब्रह्मयाचे॥ ८५॥ असेसौवर्षेजातीयेकरात॥

नवब्रह्मयासी होअंत॥ याच्याआयुष्याची संख्या गणीत॥
नवविष्णुसी होय येकघटीका॥ ८६॥ ऐस्याघटीकासाठी जा
दीवस ती॥ नवयक ~~मासहोय~~ विष्णुप्रती॥ ऐसे तीसादीवस होती॥ त
वयेकमास होय विष्णुचा॥ ८७॥ ऐसे मास द्वादश होती॥ ते होय
केवर्ष विष्णुप्रती॥ ऐसी वर्षे शत जाती॥ ते विविष्णु निरुती येकपदे
८८॥ ऐसे विष्णु द्वादश जाती॥ ते अर्द्ध पळ होय शिवाप्रती॥ या रु
द्राचे गण सांगावे कोण किती॥ गणना निरुती करु निय॥ ८९॥
अनंत रुद्र युगीचा महारुद्र॥ गण हा अनंत युगीचे आपार॥ ज
हीचा देवत हीचा भक्त साचार॥ जैसा देही थोर तो असा॥ ९०॥
ऐसे युगायुगीचे गण॥ सांगो असा अहे कोण॥ म्हणोनि साक्षेप
मात्रे प्रमान॥ सात से सत्तर गण अठरा निरोपीले॥ ९१॥ या वेगळे

समकोटी । असतो निश्चय कैलासपेठी । नाना रूपे नाना विकरी ।
असतो निकरी बहुविधे ९२ यरुवी असंख्या लगण । नामे धे
ताघुरे कोण । ते माझे वंद्य पूज्यमान । मज पुजूनी पूजी ९३ तेम
जपूज्य मी पूजी तयासी । अणुमात्र भेद नाही तयासी । अह्मा
सी । ह्मणोनी तया पूजी सद्भावेसी । तरी जाणसी मीचि होती ।
९४ इति परमरहस्य ग्रंथामृत टीका करूनी प्राकृत मन्मथ स्वामि
वे लिंग गुरुत्य गनी समाप्त पंचदशोध्यायः ९५ इति चतुर्थोचा
र्यमट निरोपणनाम० आध्या १५ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

श्रीगुरु समर्थ । तयासकलगुणामधी । म्हणवेआ चार्यजाण
सुबुद्धी । तयाचोंधाखणहीप्रसिद्धी । करुणयेआधीमहामहंती १
याचेसाक्षेच्यारीकलश । त्याचीप्रतिमोजाणिजोस । म्हणोनिते
चेघेआसतिहा विश्वास धरिजेसायासशिवगणी ॥ २ ॥ चेघेच्या
शीकलशजाणिजे । माजीगुरुरायामूर्तीबोलिजे । हेसेपंचकल
शाहीक्षाहेईजे । तवजाणिजेगुरुकरजात ॥ ३ ॥ जववरीपंचकल
शाहीक्षानाही । तववरीनभ्रचिबोलिजेपाही । तोशिवगम्याच्या
ठाईलिखूनयेपाहीसर्वथा ॥ ४ ॥ तयासितीर्थप्रसादनसता
हेउनयजीसर्वथा । आर्येचोसाक्षरीक्षानसता । केविंयानेनह
तापावेती ॥ ५ ॥ जयरीतीर्थप्रादनाही । तववरीशिवप्रसादके

९ यापाहीं॥ कैंडिचा लिंग तोही पाषाण चि जाणीजे॥ ६॥ काम्हण
सी तरी ऐके॥ तीर्थ प्रसादे जिवविले जीव के॥ ते होविण लिंग नि
जीव देख॥ न मिळे तो येक तयासी॥ ७॥ कोणी म्हणती जे लिंग
बांधले॥ तही च तीर्थ प्रसाद आर्पिले॥ आता प्रति हिनी आर्पावे
काये घेतले॥ ऐसे बोलिले ज्यानी॥ ८॥ जरी हे सासिळ विले॥ त
[illegible] तयाउदरे घातले॥ आम[illegible]त्याकुंसाचे घेतले॥ म्हणो ये
इल काय ते॥ ९॥ तरी तो वृक्ष कैसा सुकलेला॥ कैसी अमृत पुढे
इला॥ मग केची सुखसंपदा होईल॥ न दिल्हि या उद्धरण्यासी॥
नविलिंगास तीर्थ प्रसाद॥ न हे [illegible] ता कैसा होये सुखानंद॥ न भु
ळे चि शिवस्वबोध॥ क्रिया म्हणे अगाध तो॥ १०॥ आणीक को
णु क येके॥ गुरु लिंग जंगम ति निये के॥ तरी गुरु तो चि लिंग हे ९

ख ॥ स्वात्मकचि येक जालें की ॥ १२ ॥ तरी जें जें लोकां सुख दिजे जें जें
पुष्प पत्र वाहिजे ॥ तें तें गुरुसी ओपे सहजे ॥ की अन्य काजें जायें
तें ॥ १३ ॥ तरी गुरुसी ओपें जाण ॥ तरी तीर्थ प्रसादी का न करावा प्र
यत्न ॥ प्रयत्न करोनी कीजे अर्पण ॥ तरी गुरु जाण संतोषे ॥ १४ ॥ म्ह
णोनी तीर्थ प्रसादी असावा नेम ॥ नित्य नूतन धरावा प्रेम ॥ परी आ
[illegible]गुरु करावा हे न मे ॥ जनिसी मन बोलिजे ॥ १५ ॥ म्हणवी घरोघ
री गुरु असती ॥ स्वार्थ बोधिती शिष्याप्रती ॥ परी त्यातें नेणतां दु
पकरीती ॥ त्या नाम बोलती सद्गुरु ॥ १६ ॥ गुरु नाम तारिती ॥ ये
क तें तीर्थोदक पाधाडिती ॥ येक ते पाषाण पूजविती ॥ नाना ते
वा देवी ॥ १७ ॥ येक तें तपा धाडिती ॥ येक ते कडाल्गो ठवीती

२

येकते धूमे पान साधवीती। येक करवितीपंच्याग्नीसाधन ॥ १८ ॥
येक अलोलीक कर्म करीती। येकते वायुसीपान करीती। येकते
आसनी बैसवीती। म्हणती उठो चीन ये ॥ १९ ॥ येकते मउन्य धु
रीती। येकते नागवे फीरती। येकते साडीती। सेत्र बाळ आनि मा
तापिता ॥ २० ॥ येकते अनुयागिती। येकते कंद मूळ भक्षीती ॥
येकते कपाटी बैसवीती। येकते करवितीउर्ध बाहो ॥ २१ ॥ येक
ते जठरा ठेवीती। येकते बाउरे ठेवीती। येकते केश लुंचवीती
तेने नती बर्मे ॥ २२ ॥ येकते अजुपा तें गावीती। येक चेकर्मे दोनी
जाईण म्हणती। येकते कीर्मेर हाविती। नेत्राकुंडती चाल तअ
से ॥ २३ ॥ येकते नासिकी बंध लावीती। येकते नेत्र कंविकासून
पाहाती। येकते लक्षाक विती पाहा म्हणती अंतरी ॥ २४ ॥ येकतेलो

२

मयसंकरविती॥स्वर्गीअमृतपानकरा म्हणती॥इंद्रपद आणिरंभेसे
वीहाविती॥अनीलुब्धीकआशा॥२५॥येकतेआकारीचालविती॥येक
तेजलासनीबेसवीती॥येकतेअमृतपानकरविती॥चंद्राप्रतीजाणुनी॥२६॥
येकतेलिंगदेहसाधिती॥देवतांतराते ढविती॥परीहेअवघेचिगोवि
ती॥दुःखहाविती साधनें॥२७॥परीतेयेकाआत्मज्ञानावाचुनी॥तेसवेहि
आकारण॥जोनकरूनेस्वयचैतन्यघन॥तवंतेव्यर्थचिसाधनजाना॥२८॥
ऐसीनानासाधनेसाधती॥परुगुरूपरीसांडुनि नहोती॥जेस्वयंपरब्रह्म
करिती॥तेसद्गुरूमूर्तीजाणावे॥२९॥हिसीयासद्गुरूसीजावेशरण॥तेहि
शोधेवीसन्हवि घडून॥तिसतीर्थप्रसादकरावासेवन॥स्वयजाणक्रि
यामार्ग॥३०॥तीर्थहेसाराशब्दपउनाकानी॥नपाव्यारितजावेलोटां
गणी॥किंकरवृत्तीनिशरणचरणी॥लाहानथोरासिसावोकीजे॥३१॥

मग स्वामी शरण कीजे ॥ तीथे आज्ञा दिइजे ॥ मंत्रयुक्त सवन कीजे ॥ वि
स्वास धरिजे धरनीं ॥ २१ ॥ ऐसा तीथे प्रसादी जो शिवगणा ॥ स्वभावें होये
जयाचें दर्शन ॥ याचा भवबंध होये छेदन ॥ पुण्यपावन तो होये ॥ २२ ॥ गु
ऐसा जो सत्य शरण ॥ केवळ दीसे शिवचिन्ह ॥ तो अनंत ब्रह्मांड व्याप
न ॥ आलिंगजे न तो असे ॥ २३ ॥ तो सकळ क्रियेसी अकर्तो ॥ निष्काम
बुद्धि निरहंता ॥ अहंमा सिद्धि पाया लागता ॥ हि भ्राघ्यता ते नेघे ॥ २४ ॥
तया त्रिभुवनींचे राज्य देता ॥ थुंकुनि सांडि सर्वथा ॥ २५ ॥ इंद्रपद ही साहाणी
ला ता ॥ मा राज्य देता आवडी धरील काये ॥ २६ ॥ अमृत पान करीतां अं
तां ॥ कांजी अपेक्षील काय तत्वतां ॥ तें चिन्सुख भोगीत असतां ॥ इं
द्रपदार्थी इच्छी काये ॥ २७ ॥ म्हणोनि निरास निर्वासना ॥ निःसंग निष्का
मना ॥ निर्गुणातीत त्रिगुणा ॥ शुध्य आपण नव्हामकु ॥ २८ ॥ निर्धन धना
सि जेवीं आनंद ॥ तेवि स्वात्मसुखें ऐक्यबोध ॥ जे दिसे ते ते साध्य

शानंद॥ आनंदत्वे द दिसेना॥७९॥ तो सदाशिव सर्व पाहे॥ परि पाहने हे
नुनराहे॥ आपणियासहित होउनि राहे सर्वज्ञ होये हेंनीतो॥८०॥ मी
सर्वज्ञ ऐसा आठव नाहीं तया स्वयंप्रकाशा॥ आठव नाठव दोही च्यावि
लासा॥ साक्षी तो ऐसा जाणावा॥८१॥ साक्षी तरी म्हणावे॥ परि काहि प
दार्थ असावे॥ तरी साक्ष व्हावे॥ स्वयंज्ञानामें पदार्थाचा॥८२॥ तशी पदा
र्थचि नाही॥ मा साक्षत्व मिरवेल काई॥ यालागी काहीच न होनि पाहे
पाहे त्याही पाहाणारा॥८३॥ तोचि परब्रह्म मूर्ती॥ शुध्य जे गम बोलिजे
तया प्रती॥ त्याचि दर्शने मात्रे मुक्ती॥ बोलंगनी बोदेवी॥८४॥ मुक्ती दा
स्य करीती हे नवल काय॥ भावरी तो जरी रूपा हटौ पाहे॥ तरी आपु
ले हे स्वतं आहे॥ स्वयं पाहे स्वरूप जे॥८५॥ तो नावाचा मोळा सन्दा
वे शरण जाता॥ जन्मोजन्मींतरीची व्येथा॥ तात्काल ना हरत से॥८६॥
ते स्वरूपेचे सागर॥ याची कृपा आम्हा निरंतर॥ बोळंगनो याचे चर

४

णसाच्यार ॥ स्वहीलाकारायालागी ॥ १७ ॥ स्वहीत म्हणसी कोन ॥ तरीस्या
च्याने हे शिवपन ॥ मज शिव म्हणा या कारण ॥ मी साचे नुसं ये गे ॥ १८ ॥
ऐसे तें माहामहंत ॥ जी पूजीत से निंद्यानत ॥ ते मजलागी देवत ॥ मी न रू
तयाचा ॥ १९ ॥ विच्यारिता मी तें चि तें जान ॥ बाहीर न ये याचे पाउलें नें ॥
ज्ञानीये जाणती खूण ॥ भेद सांडुन देवी ॥ २० ॥ शिव म्हणे वो गिरजे सी ॥
तु हि माझे स्वरूप अससी ॥ शरीर भावे भेदासी ॥ तु स्या स्वरूपासी ते
जाले ॥ २१ ॥ एकचीबहूरूपी आपन ॥ बहूनरूपे आला घेउन ॥ परी
बहुताती न जाण ॥ नाही हुने पन दूसरो ॥ २२ ॥ ते सामिचा ॥ मी आप
न ॥ अनंत नरूपी नटलो जाण ॥ परी रूपा अरूपा साक्षी होउन ॥ नीरा
ळमते मी असे ॥ २३ ॥ निराळपणे शिमीची जाण ॥ जाणतां असे आ
पन ॥ जाणपणा लागुण ॥ स्वयं जाणतेचमी ॥ २४ ॥ असो मी मजला
गी ॥ साचार नेठी येने आहे निजांगी ॥ तरी या कथा लागी ॥ स्वयं ४

ऐसी विसंबुन या ॥८५॥ ऐसे पार्वतीने ऐकोन वचना । तद्रूप जाला आनंद
घन ॥ तन्मय ते घेउन ॥ स्वयें आपण तद्रूप ठेला ॥८६॥ मग उमा येउ
नी देहावरी । उठोनी साष्टांग नमस्कारी । माते मज जे ठविले त्रिपु
रारी । करुणाकरी स्वामीनाथा ॥८७॥ माहापूरी वाहत जाता । जेव
चि ता हृपालुका हाती देता । तैसे तुम्ही स्वामी सर्वथा ॥ तारीले त
तत्तुम्ही माते ॥८८॥ चरणा लागे वेळोवेळा । धन्य धन्य स्वामी जा
श्वनीळा । बरवे नीरोपिले प्राजंळा । मासा कळवळा आवडी ॥८९॥
हा परम रहस्य ग्रंथ जे पाहती । ते शिवस्वरूप स्वयें होती । जे शिनि
रोपरी सेपावती । असी श्री म्हणोनि या ॥९०॥ जे शिवाचे चरण पंच
कळशदीक्षा वंदना । जे जाले गुरुकरजात । ते ही हा ग्रंथ पाहावा ॥९१॥
नवीसी श्रवण करावा ॥ हा शिवाच्या रीशिवचनी ऐकावा । ऐको
नी जीवी धरावा । ते साचीक रावा आचार ॥९२॥ हा ग्रंथ होता श्र

नण॥ ईश्वयहोतीप्रवीन मार्गकळतीआचारण॥ स्वयेजाणआ
च्याराचया॥६३॥ गुंथ्यानरी स्वय ईश्वरसुखीचा॥ ईश्वरतो नागे
शाचा॥ निर्लनेद म्हणतावाचा। स्वयेसाचहु रवंड होये॥६४॥
मोचीतोअनतारण॥ नागेशा नामाभिधान॥ मिरवलियेवडा म्ह
णोन॥ काहीं जाणते दूजाला॥६५॥ असो सूवर्णोसोतेपन। निक्ष
पणरीमीरल्लेनानाभिधान। परीते नाहीलें कायसोन। म्हणे
म्हणोनबोदेवी॥६६॥ आलागी शिवतेचीनागेश्वर। जो बीव
सराज स्वये गुरवर॥ मानूर पट्टसिंहासनाधिकार। आसेला
चार जयासी॥६७॥ त्यान्हेची ह्यापाकरण॥ परमरहस्याचि ही
का। विस्तारण॥ करवितेजाले आपन॥ बसवराज आपने तोस्वा
मी॥६८॥ मन्मथ शिवलिंग म्हणा॥ बरवीले मज आपन स्वामी